

Gadeliv blandt unge mænd fra Nørrebro

Kalkan, Hakan

Publication date:
2014

Document version
Også kaldet Forlagets PDF

Citation for published version (APA):

Kalkan, H. (2014). *Gadeliv blandt unge mænd fra Nørrebro*. (1. udg.) Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet. <http://www.sbi.dk/boligforhold/boligomrader/gadeliv-blandt-unge-maend-fra-norrebro/gadeliv-blandt-unge-maend-fra-norrebro-1>

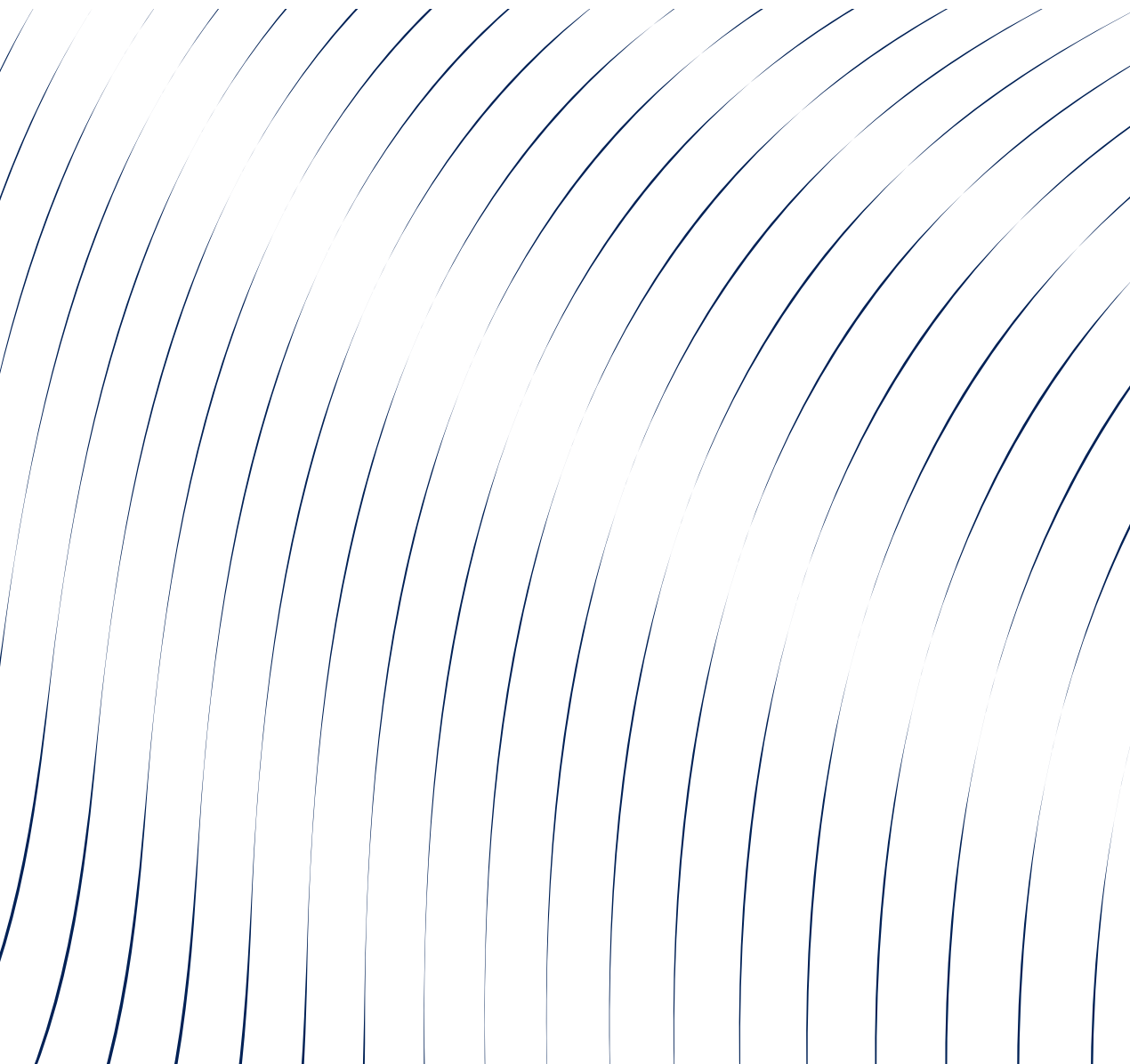

STATENS BYGGEFORSKNINGSINSTITUT
AALBORG UNIVERSITET KØBENHAVN

GADELIV BLANDT UNGE MÆND FRA NØRREBRO

SBI 2014:13

1. UDGAVE 2014

Gadeliv blandt unge mænd fra Nørrebro

Gadeliv blandt unge mænd fra Nørrebro

Hakan Kalkan

Titel	Gadeliv blandt unge mænd fra Nørrebro
Serietitel	SBi 2014:13
Format	Tryksag
Udgave	1. udgave
Udgivelsesår	2014
Forfatter	Hakan Kalkan
Fagfælle- bedømmelse	Sveinung Sandberg
Sprog	Dansk
Sidetæl	86
Litteratur- henvisninger	Side 80-83
Emneord	Udsatte boligområder, etniske minoriteter, subkulturer, gadeliv
ISBN	978-87-563-1626-2
Layout	Finn Gattmann
Tryk	Rosendahls – Schultz Grafisk
Udgiver	Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet A.C. Meyers Vænge 15, 2450 København SV E-post sbi@sbi.aau.dk www.sbi.dk

Der gøres opmærksom på, at denne publikation er omfattet af ophavsretsloven

FAGFÆLLE-
BEDØMT

Indhold

Forord	6
Introduktion	8
Sammenfatning	8
Vigtig afgrænsning om strukturelle forhold	11
Skoleliv	13
Lærerne	13
Status i samfundet og frustrationer deraf	14
Statusfrustration i skolen	16
Forskelsbehandling – identitetsmuligheder	17
Status blandt drengene	20
Antiskolekulturen og gadekulturen	22
Opsummering	24
Gadesocialisering	26
Forskningslitteraturen om gadesocialisering	26
De ældres forsøg på at holde de yngre ude af gadelivet	27
De yngres uønskede socialisering	29
Socialisering i gruppen af jævnaldrende	34
Opsummering	39
Medierepræsentationers indflydelse	41
Ghettoliv	41
Den respekterede indvandrer	43
Gangsteren – den succesfulde kriminelle	45
Påvirkninger	46
Opsummering	49
Familien	51
Manglen på rum	51
Imellem hjemmet og gaden – imellem to verdener	53
Familiens forsøg på social kontrol	55
Familien som årsag til at man ikke ryger længere ud i gadens økonomi	57
Opsummering	58
Gadeliv	59
Forskellige måder at deltage i gadelivet på	59
Værdsættelse og agtelse	61
Maskulinitet, vold og respekt	61
At køre på hinanden	66
Den gode og farlige	68
Gadens økonomi	71
Opsummering	72
At komme videre	73
Frygtens mindskede betydning	73
Ønsket om et mere normalt liv	74
Forhindringer og fodfæste på arbejdsmarkedet	76
Opsummering	79
Litteraturliste	80
Noter	84

Forord

Denne rapport er resultatet af et forskningsarbejde, der er udført af Hakan Kalkan og gennemført inden for flere rammer.

Hakan Kalkan startede forskningsarbejdet som sociologistuderende med først en MA-afhandling (Kalkan, 2008) og dernæst en specialeafhandling (Kalkan, 2009) som resultat.

SBi fandt speciale og MA-afhandling interessante og relevante, og fik derfor tilvejebragt midler, så resultaterne kunne udbygges og bearbejdes gennem et etårigt forskningsarbejde på SBi.

Da Hakan Kalkan var ved at afslutte arbejdet på SBi, fik han gennem et ph.d.-stipendium på Sociologisk Institut, Københavns Universitet, mulighed for at arbejde videre med emnet. Det blev derfor aftalt med Hakan Kalkan, at denne rapport også kunne trække på det forskningsarbejde, der er udført under ph.d.-studiet, og at ph.d.-studiet naturligt også kunne bygge videre på det arbejde, der var udført i SBi-regi.

Det er hensigten med denne rapport at formidle nogle centrale erfaringer fra det gadeliv, som nogle unge mænd lever i udsatte boligområder, og at formidlingen sker, så den er let tilgængelig for alle, der arbejder med eller interesserer sig for de problemstillinger, der er knyttet til de unge mænds gadeliv.

Knud Erik Hansen har været projektleder på projektet i SBi-regi. Arbejdet er blevet fulgt af en følgegruppe med følgende deltagere:

Helga Madsen og Iben Ørum Rasmussen, Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter

Tine Søberg/Maria Bislev, Det Kriminalpræventive Råd

Jørgen Elm Larsen, Sociologisk Institut, Københavns Universitet

Britta Kyvsgaard/Maria Libak Pedersen, Forskningskontoret, Justitsministeriet

Søren Hvas, Center for Bydesign, Miljøforvaltningen, Københavns Kommune

Flemming Røgilds, Sociologisk institut, Københavns Universitet

Steffen Jensen, Dignity, Dansk Institut mod tortur

Hans Thor Andersen, Hans Skifter Andersen og Knud Erik Hansen, Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet

(En skråstreg angiver et personskifte i følgegruppen)

Flemming Røgilds har fungeret som konsulent på projektet, mens Hakan Kalkan arbejdede på SBi.

Fagfællebedømmelse af rapporten er foretaget af professor Sveinung Sandberg, Institutt for kriminologi og rettssosiologi, Universitet i Oslo.

Vi takker alle for deres indsats og de mange nyttige kommentarer.

Projektet er i SBI's regi finansieret med støtte fra Trygfonden og Ministeriet for By, Bolig og Landdistrikter.

Statens Byggeforskningsinstitut, Aalborg Universitet
Afdelingen for By, Bolig og Ejendomme
Oktober 2013

Hans Thor Andersen
Forskningschef

Introduktion

Den foreliggende rapport er en undersøgelse af gadelivet blandt unge marginaliserede mænd fra Nørrebro. Dermed menes det liv, de unge mænd, hvoraf størstedelen er fra de etniske minoriteter, har på Nørrebros gader.

Den empiriske baggrund for rapporten er et etnografisk studium, der blev indledt i sommeren 2006, og som i 2013 stadig er pågående. Det bygger på deltagende observation i dette gadeliv og herunder på samtaler med de unge, som efterfølgende er blevet nedskrevet som feltnoter, samt lydoptagne interviews som efterfølgende er blevet transskriberet. Der er også blevet taget fotografier og videooptagelser af de unge, men de anvendes ikke i denne rapport. Dette fællesskab af unge mænd udgøres af ca. 50-100 mænd. Igennem feltarbejdet er der dog mødt langt over 100 unge mænd, som deltager i dette gadeliv. Disse "unge" har aldersmæssigt rangeret fra de tidligste teenageår og op til starten af fyrrerne. Majoriteten af dem rangerer dog aldersmæssigt *i dag* fra ca. 20 til 30 år. Det er gadelivet blandt disse unge mænd, som er omdrejningspunktet for denne rapport (termen "unge mænd" i rapporten refererer til disse unge mænd fra Nørrebro, undtagen når andet er anført).

De følgende kapitler i rapporten er baseret på analyser der er lavet i ph.d.-afhandlingen (som er beskrevet i forordet). Analysen af to temaer er imidlertid på tidspunktet for skrivningen af denne rapport ikke fuldført i ph.d.-afhandlingen. Det er temaerne om gadens økonomi og om de unges bestræbelser på at komme ud på arbejdsmarkedet. De foreløbige analyser er dog medtaget i afsnittene Gadens økonomi og Forhindringer og fodfæste på arbejdsmarkedet for at give et billede af disse forhold. Da analyserne til afsnittene er foreløbige, er der aspekter i disse temaer, der ikke er fuldt ud belyst, og videre analyser af emnerne kan korrigere det, der beskrives i de to afsnit.

Sammenfatning

Vægten i rapporten er lagt på de forhold, der bevirker, at de unge mænd deltager i og bliver en del af den gadekultur, der eksisterer på Nørrebro. Det belyses især i kapitlerne *Skoleliv*, *Gadesocialisering* og *Medierepræsentationers indflydelse*. Disse kapitler berører de unge mænds teenageår og de processer, der fandt sted i de år, hvor de blev en del af gadelivet.

Dernæst redegøres for familiens forhold til gadelivet i kapitlet *Fami-*

lien. Efter dette kapitel følger en karakteristik af gadelivet i kapitlet *Gadeliv*. I sidste kapitel, *At komme videre*, analyseres de unges ændrede indstilling til gadelivet, når de når ca. 20-25-års-alderen.

Skoleliv

I dette kapitel er omdrejningspunktet den "ballade", de unge mænd be-
drev i skolen, og balladens relation til skolen som institution og til fæl-
lesskabet blandt drengene på skolen. Det vises, at der er flere årsager
til, at balladen opstår. Der udvikles alternative normer blandt drengene
om, hvad der giver anerkendelse og status, som går imod skolens
normer. Balladen er anerkendelsesgivende, hvorimod det at gå op i
at gøre en indsats i skolen ringeagtes. Dette hænger til dels sammen
med, at de unge mænd har svære muligheder for at få anerkendelse
ud fra skolens præmisser.

Dels skyldes balladen (samt til dels vanskelighederne ved at få an-
erkendelse) det, at visse lærere tildeler de unge drenge en identitet
som ballademagere og på denne vis stempler og ringeagter dem. Bal-
laden får så form af et "oprør" mod denne ringeagtelse.

Balladen skyldes også, at gadens anerkendelseskriterier, som min-
der om dem, drengene har i skolen, infiltrerer skolen og den kultur,
der udvikles deri. Omvendt er balladen i skolen med til at føre de unge
drenge ud i gadelivet.

Gadesocialisering

I dette kapitel redegøres der for, hvorledes de yngre drenge fra disse
marginaliserede områder socialiseres til gadelivet. Det vises, at de
ældre drenge eller mænd fra disse områder, som deltager i gadelivet,
generelt ikke ønsker, at de yngre følger i deres fodspor. Det sker al-
ligevel for en del af de yngre. Det skyldes dels, at de ældre bliver til
forbilleder for de yngre, selv om de ikke vil være det. At de yngre gen-
nem observationer af de ældre, samt ved at høre historier om eller af
dem, lærer om gadelivet og gadekulturen og de alternative ruter for
anerkendelse og succes, som eksisterer deri.

Dels skyldes det, at de yngre bliver socialiseret dertil af deres
jævnaldrende, hvilket skyldes de gruppeprocesser, som finder sted
blandt dem – gruppeprocesser som ligeledes medfører skabelse af en
anderledes gadekultur blandt dem.

Medierepræsentationers indflydelse

I dette kapitel dokumenteres, hvorledes de unge mænd i deres teen-
ageår ser op til karaktererne fra filmene *Scarface*, *Blood in blood out*
samt kunstneren *Tupac Amaru Shakur*. Dette skyldes for det første,
at de unge mænd kan identificere sig med disse i og med, at de selv
står i en tilsvarende social position som dem. Dernæst skyldes det, at
de kan trække på de alternative anerkendelseskriterier, som bliver illu-

streret i værkerne, samt på værkernes skildring af alternative midler til materiel gevinst. Disse værker, som blandt andet omhandler gadelivet i USA, er gennem denne påvirkning af de unge med til at forme den gadekultur, som de udvikler på Nørrebro.

Familien

Dette kapitel handler om, hvorledes de unge mænds familier søger at holde dem ude fra gadelivet. Det vises, at manglen på socialt rum i hjemmet medvirker til, at de unge mænd søger ud mod gaden. Det vises også, at familierne ikke ved, hvad deres sønner laver på gaden, da de holder det hemmeligt for deres forældre. Forældrene ved imidlertid, hvad gadelivet kan indeholde. Forældrene forsøger derfor at holde deres sønner væk fra gadelivet igennem diverse former for social kontrol.

Selv om gadelivet medfører en bevægelse væk fra familien og den kultur, familien repræsenterer, har de unge mænd stadig et ønske om at være en del af familien og respekterer den. De følelsesmæssige bånd, som det indebærer, er medvirkende til at holde de unge fra at ryge længere ud i gadelivet.

Gadeliv

I dette kapitel gives en karakteristik af det gadeliv, de unge mænd har. Der er især fokus på karakteren af fællesskabet blandt de unge, relationerne imellem dem, og på anerkendelses- og statusstrukturerne blandt dem. Det vises, at især maskulinitet og vold er anerkendelsesgivende blandt de unge, og at maskulinitet og vold strukturerer deres indbyrdes status. Det vises også, at denne status også til dels er betinget af de unges verbale formåen over for hinanden. Det tydeliggøres dog ligeledes, at disse forhold ikke er det eneste anerkendelsesværdige blandt dem. De anerkender også hinanden for at være "gode mænd", og gadelivet er generelt et forum for accept og værdsættelse, selv om man ikke er "særlig maskulin". Afslutningsvis berøres gadens økonomi i kapitlet. Der gives et overblik over, hvorledes nogle af de unge mænd forsørger sig selv gennem alternative midler.

At komme videre

I dette kapitel vises, at majoriteten af disse unge mænd gerne vil ud af gadelivet, når de når ca. 20-25-års-alderen. Det vises, hvorledes de i denne alder søger en mere almen form for anerkendelse frem for frygt samt en mere "normal" tilværelse med familie og arbejde.

I kapitlet diskuteres også deres muligheder for at få et arbejde. Disse er begrænsede pga. faktorer som deres ufaglærte position og konkurrencen på arbejdsmarkedet, diskriminationen, som de kan være udsat for, samt at en del af dem har plettede straffeattester. Omvendt fremmer kontakter til arbejdsgivere for nogle af de unge mænd adgang til en fastansættelse og muliggør dermed, at de kommer videre.

Vigtig afgrænsning om strukturelle forhold

Da rapportens fokus er lagt på de kulturelle forhold, som gør, at de unge mænd deltager i gadelivet, er rapporten ikke udtømmende i dens forklaring af, hvorfor dette gadeliv opstår. Især er der visse strukturelle aspekter, som ikke er blevet undersøgt, og som kan tænkes at være medvirkende til, at denne form for gadeliv opstår.

Diverse udenlandske studier har dokumenteret forskelligartede forhold ved områder, som påvirker det liv, der leves i områderne. Dette gælder især for forskelle i områders kriminalitetsniveau.

Kriminologerne Clifford Shaw og Henry McKay (1942) klarlagde eksempelvis, at andelen af elever, der pjækkede fra skolen, ungdoms-kriminelle, børnedødelighed, tuberkulose og psykiske sygdomme varierede fra område til område i storbyen Chicago. Videre var disse geografiske forskelle vedvarende over tid uanset hvilke etniske grupper, der boede i området. Endvidere var diverse etniske gruppers kriminalitetsniveau nogenlunde ens i området samt faldt markant, når de flyttede væk derfra – *det var således ikke deres etnicitet, som forklarede deres kriminalitetsniveau*. Dette hang derimod sammen med populationsfald og -stigninger i et givent område, andel af fattige i området samt hvor mange etniske grupper, der boede i området. Populationsforandringer (såsom at mange flytter væk fra området, da det er ildeset), multietnicitet og økonomisk depravation bevirker ifølge Shaw & McKay, at områderne bliver desorganiserede, således at en kulturel organiseringsform ikke kan gøre sig gældende i området. Den sociale kontrol, som beboerne kan udøve i området, er derfor svækket, hvilket bl.a. kan føre til et højere kriminalitetsniveau. Denne sammenhæng mellem strukturelle forhold, desorganisering og social kontrol bekræftes også i nyere studier (Sampson et al., 1997).

En anden forsker, der på samme vis har lavet analyser af sammenhænge mellem strukturelle forhold ved et område og kulturen i bebyggelserne, er sociologen William Julius Wilson. Ved at analysere kvantitative data viser Wilson, at det er et komplekst sammenspil af diverse strukturelle, demografiske og kulturelle faktorer, der har forårsaget ændringerne samt de nye problemer i de 'sorte' ghettoer i USA i slutningen af det 20. århundrede.

Af de mange faktorer, som Wilson (1987: 20-46) påpeger, kan nævnes, at de lavtlønnede ufaglærte job, som sikrede mange 'sortes' levebrød, er rykket fra den indre by til forstæderne; at en højere uddannelse er nødvendig for at besætte job, der tidligere ikke krævede en så høj uddannelse, i samspil med at mange 'sorte' generelt har en lav uddannelse; demografiske ændringer inden for den 'sorte' befolkning, der har gjort, at andelen af unge 'sorte' er vokset kraftigt, i samspil med at det er sværere for unge at finde job, samt at job til unge generelt er lavtlønnede; at den voksende 'sorte' middelklasse er flyttet

væk fra ghettoerne, hvorved mange af de institutioner, som de varetog i ghettoen, forsvandt med dem, og det kun blev de socioøkonomisk marginaliserede grupper, som blev tilbage i ghettoen. Disse faktorer har alle bidraget til, at niveauet af arbejdsløshed og dermed fattigdom er steget i de 'sorte' ghettoer. Dette har ghettoernes beboere tilpasset sig ved at udvikle en kultur, der indeholder diverse selvdestruktive og problematiske træk, som en måde at overleve og håndtere deres udsatte position på – en kultur, der dog forværrer deres udsatte position.

Således argumenterer Wilson for, at det er klasseforhold, der i dagens samfund er afgørende for de problemer, der eksisterer i disse områder i USA; det er *den rumlige koncentration af fattige mennesker* i diverse enklaver i byen, som forårsager visse problemer.

Det kan meget vel tænkes, at strukturelle forhold som ovenstående eller andre forhold som er unikke for Danmark og/eller Nørrebro, er medvirkende til, at denne gadekultur opstår. I den foreliggende rapport udføres der dog ikke en analyse af sådanne forhold, da fokus som beskrevet er lagt på kulturelle og ikke strukturelle forhold, og metoden til at undersøge dette emne endvidere er kvalitativt modsat de statistiske analyser, der kunne dokumentere sammenhænge som ovenstående.

Men ovenstående forhold skal nævnes for at påpege, at den kultur og de processer, som vil blive belyst i de kommende kapitler, ikke blot opstår af sig selv eller kun pga. diverse menneskers frie valg og handlinger, men hænger sammen med strukturelle forhold, som bør undersøges nærmere, men som falder uden for denne rapport, hvor fokus er på de kulturelle aspekter.

Skoleliv

De unge mænds forhold til skolen adskilte sig fra andres ved, at de udførte mere "ballade" i skolen. Denne ballade skyldtes ikke deres syn på lærerne, da de generelt ikke havde noget imod lærerne. Balladen i skolen kan ses som resultat af statusfrustrationer i forhold til samfundet og statusfrustrationer i forhold til skolen. Det er især statusfrustration i skolen, der forårsager ballade. Som det vil blive vist, er balladen også forårsaget af, at de unge mænd blev forskelsbehandlet i skolen, samt at det at udføre ballade gav status blandt dem. Endvidere er balladen i skolen relateret til gadelivet. Balladen og det, der skaber balladen, er medvirkende til at føre de unge ud i gadelivet. Omvendt påvirker gadelivet skolen og forøger balladen.

Lærerne

Mange af de unge fortalte, at de kunne lide deres lærere i folkeskolen. Selvfølgelig var der nogle bestemte lærere, som den enkelte eller visse unge havde noget bestemt imod, samt forskelle imellem de unge om, hvad de syntes om deres lærere i folkeskolen. Det generelle billede var dog det samme. De var sympatiske over for deres lærere. Alligevel var deres opførsel over for lærerne ikke primært præget af sympati. Snarere gik de imod lærerens autoritet og forsøg på at undervise ved at praktisere "ballade".

Dette skyldtes blandt andet, at det at gå imod lærerens autoritet og sabotere en time var kilde til morskab blandt de unge mænd. Dette er ikke noget, som kun kendetegner de unge mænd. Det er i forskningslitteraturen om børn fra de lavere arbejderklasser samt fra marginaliserede områder et veldokumenteret og generelt fænomen (se eksempelvis Willis, 1981; Anderson, 1999; MacLeod, 2004; Lallander, 2009) – ikke kun hvad angår etniske og 'raciale' minoriteter, men også den etniske majoritet. Kulturforskeren Paul Willis viser således i sit studie af skolelivet (og arbejdslivet) blandt engelske arbejderklassedrenge, hvorledes de skaber en antiskolekultur, hvor selve det at være imod skolen bliver en kilde til morskab og anerkendelse mellem de unge. Willis (1981: 13) påpeger, at det ikke er lærerne, de unge mænd har noget imod, det er ideen om lærere – det, at der skal være nogen, der har autoritet til at bestemme, hvordan man skal være, hvordan man skal opføre sig, hvordan man skal bruge tiden og rummet, klæde sig

osv. Willis lægger kilden til denne antiskolekultur i den arbejderklassekultur, som de unge stammer fra. Deri var det at være antiautoritær, egenrådig, meget "maskulin" (for mændenes vedkommende) og orienteret mod nuet i stedet for fremtiden, kendetegnende for kulturen, på samme vis som for antiskolekulturen. Med denne forklaring divergerer han fra andre forskere (såsom Cohen, 1955; Cloward & Ohlin, 1961; Macleod, 2004), der forklarer den kultur, de unge udvikler, som en reaktion på, at de ikke har de samme muligheder for at avancere i klassesamfundet som eleverne fra middelklassen¹, og dermed at de anderledes anerkendelseskriterier, som de udvikler, er en reaktion på manglende muligheder for at få status i samfundet.

Status i samfundet og frustrationer deraf

Den ballade, der kendetegner visse marginaliserede unge mænds ageren i skolen, kan derfor ses som et oprør og modstand mod det, de ser som uretfærdige vilkår i samfundet.

Denne uretfærdighed er relateret til skolelivet. I ovennævnte værker redegøres der for, at skolen er den vigtigste kilde til at klare sig godt i samfundet, da uddannelsesmæssige kvalifikationer er vejen til at få et godt, respektabelt og vellønnet job og dermed status i samfundet. Eleverne fra de lavere klasser har dog objektivt set ikke de samme muligheder for at klare sig godt i skolen, som børn af middelklasseforældre har (det fænomen, der i folkemunde betegnes som den sociale arv, men ud fra et sociologisk perspektiv betegnes som social reproduktion og chanceulighed, hvilket er dokumenteret i adskillige undersøgelser²). Det bliver disse elever selv opmærksomme på ved eksempelvis at observere forskellen på deres egen og middelklassens børns ageren og succes i skolen. De indser derved, at deres muligheder for at få status i samfundet er stærkt begrænsede. Denne delte frustration mellem disse elever gør, at nogle af dem søger sammen og danner grupper, hvori de selv definerer nye værdier samt kriterier for, hvad der er statusgivende. De skaber derigennem en "subkultur". Disse nye værdier og kriterier bliver da baseret på deres egne evner og handlinger. De definerer deres egne handlinger som prestige fyldte og får dermed status i hinandens øjne. Dels vil deres kriterier og værdier have en tendens til at være de modsatte af, hvad der er statusgivende blandt middelklassen, hvorved de udtrykker en "*con-tempt for a way of life [the middle class way] by making its opposite a criterion of status*" (Cohen, 1955: 134).

Den ballade, der kendetegner visse marginaliserede unge mænds ageren i skolen, kan derfor ses som et oprør og modstand mod det, de betragter som uretfærdige vilkår i samfundet.

Når man skal forklare statusfrustrationer i forhold til samfundet

som en årsag til antiskolekulturen, er det mest nærliggende at klarlægge, hvilke ambitioner de unge havde, og dernæst vurdere om de følte, at de havde begrænsede muligheder for at indfri dem (jf. MacLeod, 2004).

Abdoulaye, som selv deltager i gadelivet, redegør for de ambitioner, som hans venner har, og de frustrationer, som det medfører:

Jeg ved bare at mange af dem [de unge mænd], de drømmer om at være advokater [som et eksempel på en høj stilling i samfundet], og have deres eget kontor, men de kan ikke finde ud af det.[...] Selvfølgelig, mange, nu om dage, når du spørger dem de tør ikke at indrømme det, men sådan er virkeligheden. De vil være noget stort, men de indser de ikke kan blive det, så vil de hellere prøve at skubbe dem der vil være til noget, prøve og skubbe dem tilbage. [...] Nogen gange begynder det i folkeskolen, når de får dumpekarakterer, så giver de op allerede der [...] så kommer de ud i kriminaliteten.

Ifølge Abdoulaye er en del af årsagen til, at de unge mænd giver op, at de indser, at de ikke kan få et prestigefyldt arbejde i samfundet, og dermed status på mainstreamsamfundets præmisser. Fadi er et eksempel på en, der har indset, at han ikke kan få et prestigefyldt arbejde:

Fadi: Jeg elskede at være i skolen, efter en time og sådan nogle ting, man elskede det, fordi man legede, man lavede alle mulige ting, man drillede hinanden, man lavede alle mulige ting, man havde bare ikke de der tanker som man har nu.

Hakan: Hvad for nogle tanker?

Fadi: At klare sig selv, og hive nogle penge for at overleve. Det hele er for at overleve. Det er jo... Verden den er bare hård. For man troede det hele det var en ond drøm og sådan nogle ting, man blev rigtig hurtig advokat og man blev sådan nogle ting.

Visse af de unge mænd har oplevet det, der kan betegnes som statusfrustrationer. Statusfrustrationer i forhold til mainstreamsamfundet var dog ikke udbredt blandt de unge mænd, mens de gik i skole. Deres holdning til uddannelse bar i højere grad præg af, at de mente, at den var vigtig for at få et godt liv (i mainstreamsamfundet), men at de først indså dette, da de var blevet ældre og færdige med skolen – og dermed indså dette for sent.

Snarere end at være en statusfrustration som forårsager modstanden mod skolen, lader det mere til at bære præg af det samme, som Willis beskrev i sin etnografi om de engelske arbejderklassedrenge, nemlig at de har en manglende forståelse af nødvendigheden af at klare sig godt i skolen (eller rettere, betragter det at gå op i skolen som umandigt, hvilket, som det vil blive illustreret senere, også gør sig

gældende for de unge mænd fra Nørrebro), og først når de kommer ud på arbejdsmarkedet indser den fejl, de har begået³.

Statusfrustration i skolen

De unge oplever en statusfrustration i forhold til skolen. Denne form for frustration skal forstås som en frustration over, at de ikke kan få status i den kontekst, som skolen udgør, at de således ikke kan få anerkendelse for det som skolen ser som anerkendelsesværdigt. Denne statusfrustration i skolen skaber en modstand mod skolen blandt de unge mænd og resulterer i ballade. Denne forklaring bliver givet af Kadeer:

Hakan: Hvad lavede de [eleverne/de unge mænd] for eksempel? Hvad gjorde de?

Kadeer: Ballade

Hakan: Hvordan ballade? Giv nogen eksempler på ballade.

Kadeer: Altså for eksempel. Det starter med at de går ud fra klassen, bare når de vil. Starter brandalarmen flere gange. Altså det starter med at man ikke kan forstå ting ikke? Og så er det igen det der med at "fuck det hele, og vi slår bare brandalarmen til" og den mentalitet kommer frem. Og det er for eksempel når man ikke kan ligestille sig med de kloge i klassen eller med dem der kan finde ud af det i klassen. Så er det altid nemt at sige sådan.

Ud over statusfrustration i skolens kontekst peger Kadeers udsagn på noget centralt i den kultur, der udvikles blandt drengene i skolen, nemlig at det devalueres som anerkendelsesværdigt at klare sig godt i skolen, hvorimod det at være imod skolen bliver anerkendelsesværdigt. Det er gået igen hos flere af de unge mænd, at de så ned på det at være "klog" i skolen. Hvis man kan få anerkendelse fra sine jævnaldrende venner for at klare sig godt i skolen, kan det skabe et incitament til at klare sig godt i skolen. Hvis ikke man får en sådan anerkendelse, vil ens indsats i skolen mest afhænge af ens egne, forældrenes og lærernes interesser, ønsker og evner⁴. Hvis man derimod bliver set ned på for at klare sig godt i skolen, vil det formentlig medføre, at man i højere grad vælger ikke at gøre en indsats i skolen, da ens venners mening om en sædvanligvis har en stor betydning for en selv – især i barndoms- og teenageårene. Således vælger flere af drengeeleverne formentlig ikke at gøre en indsats i skolen pga., at de vil have anerkendelse fra de andre drenge – dette vil blive uddybet i afsnittet *Status blandt drengene*. Denne proces med at hælde til at lave ballade frem for at gøre en indsats i forhold til skolens logik er endvidere betinget af de identitetsmuligheder drengene har i skolen.

Forskelsbehandling – identitetsmuligheder

Flere af de unge mænd fortalte, at de følte, at de blev udsat for en forskelsbehandling i skolen. Der var dog ikke en samlet enighed om, hvad forskelsbehandlingen skyldtes. Nogle mente, at det skyldtes racisme og diskrimination. Andre mente, at de blev forskelsbehandlet, fordi de lavede ballade.

Hakan: Hvordan var lærerne så?

Mehmet: Lærerne de var bare trætte af livet tror jeg

Hakan: Hvordan var de?

Mehmet: De var trætte af livet. De kunne ikke, det er ikke altid de kunne holde ud sådan. Og de tænkte faktisk meget på os. Det er ikke bare sådan at de var ligeglade med os. De tænkte rigtig meget på os. De fik også meget hovedpine pga. os. Men vi indså det lige efter vi gik ud af skolen. Så tænkte vi, hvorfor lavede vi så meget ballade? Det var syndt for lærerne og alt det der.

Hakan: Okay men var der forskelsbehandling så? Behandlede lærerne nogen elever på en måde og nogen på en anden?

Mehmet: Nej. Det kommer an på hvem der laver mest ballade jo. Hvis du er en der altid afbryder i timen, så begynder lærerne at hade ham.

Imran: Ja hvis du mener sådan noget med at han er indvandrer, og han er dansker, så nej.

[...]

Mehmet: Fordi hvis man virkelig var racist i den der skole så kunne man ikke, så tror jeg ikke

Imran: Man kan ikke være racist på sådan en skole

Det, som Mehmet definerer som "træt af livet", kom igen i nogle af de andre unge mænds udtalelser om skolen. Ikke alle lærere kan holde til at undervise på en skole, hvor det at være imod skolen og lave ballade er blevet en udbredt norm for anerkendelse (hvilket uddybes i afsnittet *Status blandt drengene*). Nogle af lærerne reagerer på balladen med en hård form for disciplinering i skolen. De reagerer hårdere på mindre forseelser, end hvad der reelt er grundlag for – såsom at tilkalde politiet fordi nogle elever kaster servietter efter dem. Dette skaber mere modstand og ballade blandt drengene, da de ikke vil underlægge sig lærerens autoritet og kontrol. Balladen, de laver, er jo netop en del af deres modstand mod lærernes autoritet og kontrol. Det fører til forløb, hvor lærerne reagerer på drengenes ballade med en større

kontrol og disciplinering, og det fører da til mere ballade blandt drenge. Der bliver skabt en ond cirkel i skolen, som resulterer i mere og mere ballade.

Antropologen Laura Gilliam, som har lavet feltarbejde i en folkeskole i København med en stor andel etniske minoriteter, har observeret denne balladeprocess. Hun beskriver, at balladen udvikles af, at lærernes magt udfordres af eleverne, lærerne disciplinerer så eleverne, eleverne afviser at tilpasse sig, lærerne disciplinerer så igen, og eleverne tilpasser sig endeligt (Gilliam, 2009: 407). Denne endelige tilpasning skal ses som gældende for den enkelte balladeepisode. Den gælder ikke balladen som helhed, da balladen er et vedvarende fænomen.

Denne disciplinering kan indebære en stigmatisering. Farooq og Daud fortalte således:

Farooq: De stempler en fra starten af.

Hakan: Synes i det?

Farooq: Om jeg synes? Jeg kan huske det klart og tydeligt. Min matematiklærer i 3. klasse, hun sagde "dig, du ryger ind for røveri, eller at rulle gamle damer eller et eller andet".

Daud: Præcis.

Farooq: Hvem siger sådan noget til en 3. classes elev?

Daud: Præcis. Og det er det samme faktisk, da jeg også gik i 5. klasse, der sagde hun også "jamen dig du har ikke nogen fremtid, du ryger ind at sidde".

Hakan: Hvorfor? Hvorfor siger hun sådan noget?

Daud: Fordi jeg havde taget, da jeg var yngre ikke? Jamen det er ikke [på grund af det], fordi min anden ven han er aldrig blevet taget for noget. [Men] hun siger også til ham "jamen du ryger også ind at sidde". Men fordi jeg er blevet... Da jeg var lidt yngre, der stjal jeg min lærers taske. Der lå lige 4000 i.

[...]

Hakan: Men hvor gammel var du der?

Daud: Da jeg stjal min lærers taske?

Hakan: Ja

Daud: 11, 12 år.[...] Jeg skulle ikke bruge paraene [pengene] til noget. Forstår du, jeg er ung. Hvad skulle jeg bruge paraene til? Det er bare sådan der, kender du [det]?

Farooq: Man gør oprør.

[...]

Hakan: Men hvad gør man oprør imod?

Farooq: At man ikke vil finde sig i det pis lærerne øh

Daud: Præcis

Hakan: Kan du give nogen eksempler, når du siger pis, hvad er det for noget pis?

Farooq: Ja at stå og sige til en 3. klasses elev "du ender på bi-stand, du ryger ind at sidde". Ja sådan nogen ting, forstår du?

Hakan: Men hvorfor sagde hun det der, du ryger ind på bistand?

Farooq: Altså småting. Man laver lidt ballade, selvfølgelig. Man er ung, man er rastløs.

Nogle af de unge mænd oplevede, at de blev stemplet som kriminelle (hvilket måske til dels er berettiget i ovenstående episode med Daud), at der dermed var visse fordomme om dem (og deres fremtid) blandt nogle lærere. Gilliam (2009: 383-386) har dokumentet det samme fænomen igennem observationer af lærernes adfærd over for drenge-elever fra de etniske minoriteter. Hun viser dermed, at det ikke blot er en holdning, som visse af de unge mænd har, men at det er reelt, at visse lærere i folkeskolen stempler elever som de unge mænd.

Det at få tilskrevet en identitet som kriminel, bistasmodtager og fængselsfange bliver så en kilde til modstand mod skolen og mod den afvigende identitet, skolen tilskriver dem – til "oprør", som Farooq formulerer det. Dette oprør sker igennem ballade. Ballade er den mest simple måde at udøve modstand på, alle kan finde ud af at kaste en serviet efter en lærer eller begå hærværk. Balladen er i sig selv modstand mod skolen, da skolens regelsæt og ideal mm. ikke tillader ballade. Problemet med ballade som modstandsform er, at denne modstand retfærdiggør og forstærker den tilskrevne afvigende identitet, man bliver stemplet i endnu højere grad som ballademager og potentiel kriminel – altså forstærker denne proces den onde cirkel.

Denne tilskrevne ballademageridentitet er koblet til etnicitet. Flere af de unge mænd mente, at deres opførsel blev tolket anderledes end en "etnisk dansk" elevs blev, og at dette førte til en anderledes behandling fra lærernes side – til bl.a. en udelukkelse fra klassens fællesskab og disciplinering i form af besøg hos inspektøren.

Gilliam viser ligeledes i sit studie, at drengeeleverne fra de etniske minoriteter forskelsbehandles i forhold de "etnisk danske" drengeelever. De etnisk danske elever straffes ikke på samme måde for den "ballade" de laver, hvorimod drengeeleverne fra de "etniske minoriteter" straffes for selv milde afvigelser fra skolens norm – og det er selv om skolen havde en udtalt multikulturalistisk politik og forsøgte ikke

at forskelsbehandle elever samt ikke italesatte etnicitet som et vigtigt skel mellem eleverne. Gilliams pointe er, at idealet for folkeskolen i en kontekst med mange elever fra de etniske minoriteter bliver en "dansk" elev. Idealet bliver lig med at være dansk, således at de egenskaber, man tilskriver den "gode elev", bliver fremstillet som særligt danske egenskaber – identiteten for den gode elev konstrueres på denne vis som dansk.

I opposition til denne danske identitet (som nærmest er umulig for drengene fra de etniske minoriteter at erhverve) konstrueres så identiteten for drengene fra de etniske minoriteter, nemlig ballademageren.

Altså er de forklaringer, som de unge mænd giver om den forskelsbehandling, de mener eksisterer i skolen (som influeret af henholdsvis hvor meget ballade eleverne laver og blot det at være "indvandrer") ikke så forskellige, for identiteten som ballademager og identiteten som "etnisk minoritet" sammensmelter til en.

Det er denne ballademageridentitet, som de unge mænd tager til sig, og i stedet for at bedømme den ud fra skolens optik som negativt ladet omvaloriserer den, og gør den til det anerkendelsesværdige (jf. Gilliam, 2009). På denne vis er modstanden mod skolen og den ballade, den resulterer i, også betinget af den identitet (og den anerkendelse, der hører dertil), som man har mulighed for at få i skolen på baggrund af sin "etnicitet"⁵.

Den identitet, som drengene får i skolen, er tæt forbundet med det, de får anerkendelse og status for blandt hinanden.

Status blandt drengene

De normer, som drengene udvikler i forhold til skolen, indebærer ikke kun, at det at udøve modstand mod skolen i form af ballade giver anerkendelse. Balladen indgår også i det statushierarki, der udvikles i drengenes grupper. Den mest simple redegørelse for dette fænomen er, at det at lave ballade er en kilde til popularitet blandt dem:

Hakan: Men hvem var det så som var de populære?

Kadeer: Altså de populære det var dem der... Altså det siger sig selv. En 14 årig dreng synes ikke lige han er populær når han kender en hel masse regninger eller noget. Der handler det bare om hvem der var noget.

[...]

Hakan: Hvordan blev man så populær?

Kadeer: Det er ved at gøre de ting som folk ikke turde.

Kadeer nævner ikke specifikt ballade, men mod. Det at "turde" noget

gør en populær. Men måden, modet demonstreres på, er igennem diverse former for ballade:

Berzan: Hvis du gerne vil spille smart og du gerne vil være den, der ligger højest i niveau, du ved gerne vil have respekt og sådan noget, og du gerne vil vise dig frem, så begynder du at lave hærværk eller bruger vold mod de andre i klassen og sådan noget. [...] Det er sikkert, fordi du gerne vil ind mellem en gruppe venner, du ved, så de ikke holder dig ude og siger "jamen dig du er bare en fisse" og sådan noget. "Du er en nørd, du er sådan og sådan". Det vil du ikke opleve. Så du vil gerne med i den gruppe.

Som det fremgår af interviewuddraget, udfører man ballade for at vise sig over for de andre drenge i en gruppe og "være den, der ligger højest i niveau", altså have højest status blandt dem. Ballade er en performance, man udfører for sine kammerater for at få deres anerkendelse og få status blandt dem (jf. Gilliam, 2009). Status blandt unge mænd i folkeskolen er fra teenagealderen afhængig af den ballade, de laver. Desto mere ballade, desto højere status. Hvis de ikke laver ballade, risikerer de at blive udelukket af de unge mænd. Det kan derfor være nødvendigt at lave ballade for blot at være med i gruppen.

I Berzan's udsagn fremgår en anden vigtig bestanddel i det at lave ballade: det er en måde at være maskulin på. Hvis ikke man laver ballade, bliver man set som "en fisse", altså som feminin. Balladen kan således ses som en maskulin performance, som man udfører og fremviser over for de andre unge mænd i klassen.

Dette er en af årsagerne til, at det at klare sig godt i skolen bliver set ned på, det bliver betragtet som feminint af drengene. En "nørd" er ikke lige så maskulin som ballademageren, og det er maskuliniteten (med dens karakteristika af bl.a. at være aktiv og modig, hvilket manifesteres i at lave ballade som andre ikke tør, og autonom ved eksempelvis ikke at underlægge sig lærerens autoritet), der overordnet set er kilden til anerkendelse blandt de unge mænd⁶. Dette maskulinitetsaspekt er ligeledes medvirkende til, at det er i teenageårene, de unge mænd begynder at lave mere ballade. Det er i den periode af deres liv, hvor de skal gå fra det at være et barn til en voksen, fra det at være en dreng til at være en mand, at de særligt udfolder balladen.

Berzan berører endvidere et andet kendetegnende aspekt for maskuliniteten, nemlig dens fysiske karakter: en "rigtig mand" skal være fysisk stærk. Denne fysiske styrke vises f.eks. ved det at kunne tæske andre elever. Berzans udsagn viser, at det giver status blandt drengene, det er en måde at komme i "højest niveau" på. Dette er der også andre, der beskriver:

Asif: Ham der var den stærkeste på skolen han var den sejeste. Ligesom der var ikke nogen der turde stille op

Fawaz: Han fik fuld respekt [...]

Asif: Alle gav ham respekt du ved

Hakan: Okay. Var han så også den populæreste?

Asif: Ja

Det at være den stærkeste er ensbetydende med at være den sejeste, den mest populære, den der har højest status blandt drengene. Det giver magten til at afgøre, hvem der skal lukkes ind i varmen eller ekskluderes:

Cuong: Soran var den stærkeste i klassen. Så hvis det var at man sagde ham imod, så var folk måske bange for at få tæv eller et eller andet i den stil. Og når man først er inde i gruppen, så er det jo lidt irriterende at være uden for gruppen. Man skal jo ikke være asocial. Man vil jo gerne være en af dem der havde mange venner. Så hvis det var man sagde Soran imod, så ville han blive sur og så ville han lukke dig ude af gruppen. Når man først blev lukket ude af gruppen så er det jo ikke sjovt at sidde alene i frikvarteret og spise alene eller noget som helst så...

Som i alle andre sfærer i samfundet er der også blandt drengeeleverne en magt forbundet til det at have status. Og magt er forbundet med diverse privilegier. Hvis ikke man underlægger sig magten i gruppen, risikerer man at blive udelukket fra fællesskabet eller at opleve mobning og ydmygelser. Det samme kan ske, hvis man yder en indsats i skolen og ikke laver ballade og derfor ses som feminin. Det giver et stort socialt incitament til at underordne sig magten og følge de anerkendelseskriterier, der eksisterer i gruppen.

Antiskolekulturen og gadekulturen

Balladen og antiskolekulturen er ikke et individuelt fænomen. Det er en *kultur*, som bliver produceret og reproduceret på de skoler på Nørrebro, som har en stor koncentration af marginaliserede drenge fra de etniske minoriteter, og som studier som nævnt viser, generelt bliver det på skoler, der har mange elever fra den lavere arbejderklasse. Uden tilstedeværelsen af andre, der har de samme kår som en selv, er det dermed ikke sandsynligt, at denne antiskolekultur opstår. Det er koncentrationen af mange med samme baggrund som medfører, at der kan dannes processer mellem de unge, der leder til skabelsen af antiskolekulturen.

Dette kulturelle aspekt bliver tydeliggjort igennem erfaringerne fra de unge mænd, der har gået på andre skoler end på Nørrebro. Uria, som har gået i folkeskole i en forstad til København, men er opvokset på Nørrebro, fortæller således:

Så, selvfølgelig da jeg var lille, jeg var ikke sådan der [...] Det er ikke ligesom på Nørrebro, hvor folk de skal vise [sig og] passe deres ry. Du ved hvordan det var da man var små. Man har det sådan, at man skal vise sig frem. Være den hårde, hvis der er en der taler grimt til dig. Især når jeg har mine venner, de var sådan der, de gik i en anden skole [på Nørrebro]. Så min livsstil, når jeg var i skole, det var noget helt andet.

Urias livsstil var en anden end hans venners, som gik i skoler på Nørrebro. Han havde ikke samme behov for at vise sig frem og performe ballade, da der på hans skole ikke var nogen kultur mellem drengeeleverne, som påbød den "hårde" form for maskulinitet, der manifesteres som ballade. Af denne grund lavede han ikke så meget ballade.

Uria var ikke som andre af sine venner, der gik i skoler på Nørrebro, optaget af at passe sit "ry". Det at opbygge et ry eller vogte det nidkært er dog ikke noget, som primært er gældende for skolen. Det er i højere grad relateret til gadelivet (se kapitlet *Gadeliv*). Hans udsagn peger dermed på et særligt aspekt ved antiskolekulturen, nemlig at det ikke er en autonom antiskolekultur, som udvikles på/i og kun i relation til skolen. Skolens kultur er også et delement i gadekulturen. Gadekulturen penetrerer skolen:

Hakan: Men du sagde også, at for eksempel så man nogen ældre blive taget af politiet, og så siger man "oh de er seje, de der".

Kadeer: Ja det var mere til, altså for mig var det, jeg har selvfølgelig set sådan nogen, men det var ikke sådan. Det var mere at, folk ser sådan noget inde i deres gård. Og kommer med det, og snakker om det i skolen. Som kommer til at være et emne i skolen. Altså ikke i skolen [som institution, eksempelvis i klassetimen], det er bare mellem folk ikke? [...]

Hakan: Så man så ting og sager på gården også?

Kadeer: Ja ja. Det var der. Det er der det kom fra ikke? [...] Det er fra gaden, men så er det ligesom, hvis du tænker på det, er det en virus som er på gaden. Som en han har fået og taget med ind i en skole, og spredt det derfra. Så selv derfra vil skolen også blive smittet af det.

Skolens balladekultur er relateret til gadelivet. Det er bl.a. ved at observere andre, generelt de ældre fra gården, at man lærer, hvad der er anerkendelsesværdig opførsel (se kapitlet *Gadesocialisering*), og denne opførsel med den dertil hørende forståelse og vurdering af det sociale liv tager man så med i skolen. Det indebærer, at gadekulturen og antiskolekulturen minder om hinanden på flere punkter, især hvad angår ballade, vold og maskulinitet som anerkendelsesgivende.

Relationen mellem antiskolekulturen og gadekulturen medfører også, at en opstigning i hierarkiet blandt drengene på skolen også fører til en opstigning i hierarkiet på gaden, og omvendt. Man kan tage det ry, man har etableret i skolen, med ud på gaden, og omvendt. Gadekulturen penetrerer således skolen med dens alternative anerkendelseskriterier – en proces, der kun forstærkes af de unge mænds begrænsede muligheder for at få anerkendelse fra skolen.

Det ry og den status, der kan erhverves på gaden, er vigtigere for drengene (i teenagealderen) end skolen, og gaden er vigtigere for deres identitetsskabelse og selvforståelse end skolen. Blandt andet derfor pjækker mange af dem fra skolen for at hænge ud på gaden i stedet:

Ayman: Jeg har ikke været i skole i mange år, men sådan som jeg kan se det nu for de unge der, så synes jeg de starter meget tidligt med at pjække og sådan noget der, og der er ikke rigtig nogle der gider at gå i skole. De tænker ikke så meget på skole, det er bare med at score piger og se smart ud og ham der er den sejeste her, i denne her gård, og ham den anden der er sej i den gård, og det er sådan det meste det handler om.

Hakan: Ja og hvordan bliver man den sejeste?

Ayman: Der skal du slå mange.

Hakan: Jo flere du har tæsket jo sejere er du?

Ayman: Ja, jo sejere er du. Det siger sig selv.

Den maskuline identitet, som man forsøger at etablere i teenage-årene, bl.a. gennem ballade i skolen, bliver i højere grad udviklet gennem gadelivet end i skolen. Antiskolekulturen og gadekulturen er forbundne med og minder om hinanden.

Opsummering

Det, at lave ballade med alt hvad der dertil hører, kan blive en vej, som en del af drengeeleverne føler sig tvunget til at følge og/eller vil følge på visse skoler med *marginaliserede* "etniske minoriteter". Der er mange ting i skolen, som kan gøre, at man ryger ud i ballademageridentiteten.

Den kultur, der er blandt drengene på skolen, fordrer det på mange måder. At gå imod lærerens autoritet og udfordre den igennem ballade er en udbredt norm blandt en del af dem. Dette fører til lærernes hårdere kontrol og disciplinering af dem, som så fører til endnu mere udfordring af lærerens autoritet igennem ballade. Denne onde cirkel er betinget af, hvor store muligheder man har for at være succesfuld i

forhold til skolens præmisser – hvilket mange af drengene ikke har, da de kommer fra de lavere klasser⁷. Derfor søger flere af dem at få anerkendelse fra vennerne ved at lave ballade i stedet for at satse på skolens anerkendelse.

Endvidere er der også sket en "etnificering" af det at gå op i skolen kontra det at lave ballade, sådan at det at gå op i skolen modsat det at lave ballade bliver konstrueret som "dansk". Skoleinstitutionen konstruerer således sit ideal som noget særligt "dansk", hvorimod ballademageridentiteten og identiteten som "etnisk minoritet" bliver sammenflydende. Den "danske" identitet er svært opnåelig for drengene fra de etniske minoriteter, hvorimod ballademageridentiteten ligger lige for. Balladen bliver dermed ikke kun en måde at udøve modstand mod lærernes autoritet og kontrol på, men også en modstand mod den identitet, som skolen tildeler en. En identitet, som er ringere agtet end det ideal, som skolen har, der er konstrueret som "dansk", og dermed er svært opnåelig for dem.

De unge tager den ballademageridentitet, som skolen tildeler dem, til sig. I denne proces foretager de en omvurdering af skolens ideal. De ser dette ideal som mindreværdigt og gør balladen, som skolen ser som mindreværdigt, til det anerkendelsesværdige. Anerkendelse, respekt, popularitet, hierarkierne og status blandt de unge mænd i skolen kommer dermed i modstrid med skolens ideal. Det er graden af ballade, man laver, der giver anerkendelse og alt det, der følger med, hvorimod de ringeagter de "kloge" i skolen.

For at få anerkendelse fra vennerne er man nødt til at performe ballade over for dem. Denne performance er en maskulin performance, da det er en måde at fremvise maskulinitet på. Balladen bliver gjort til det maskuline, hvorimod det at gå op i skolen konstrueres som feminint blandt dem. I dette ses også et andet aspekt af balladen, nemlig at det er et teenagefænomen; når de unge mænd når teenagealderen og skal tilegne sig en maskulin identitet, er ballademageridentiteten oplagt som en måde til at få den på.

Hvis ikke man tilegner sig og fremviser denne maskuline identitet, risikerer man ikke blot at blive ringeagtet af de andre unge mænd, men også at blive hånet eller ekskluderet. For at undgå dette, samt for at få en magtfuld position i hierarkiet blandt de unge mænd, er man nødt til at performe ballade. Disse processer forstærkes af den gadekultur, som eksisterer i bydelen, og som penetrerer skolen med dens lignende anerkendelseskriterier.

Disse processer medfører, at balladen eskalerer blandt de unge mænd i folkeskolen. I stedet for at være en dannende og socialiserende institution, som er skolens normale funktion i mainstreamsamfundet, fører skolen/skolelivet således visse af de unge over i en ballademageridentitet. En identitet, som så leder videre til gadelivet og dets marginaliserede tilværelse – som omvendt forøger balladen i skolen.

Gadesocialisering

En central årsag til, at de unge mænd deltager i gadelivet, er, at de bliver socialiseret til det. Denne socialisering sker i grupper af jævnaldrende drenge, som sammen udvikler alternative anerkendelseskriterier. Disse venne-grupper har en stor betydning for de unge i teenagealderen, og de processer, der finder sted inden for dem, bidrager til deres socialisering til gaden.

Socialiseringen sker også igennem relationerne mellem yngre og ældre (unge) mænd, som deltager i gadelivet. Det finder sted, selv om de fleste ældre ikke vil have, at de yngre deltager i gadelivet, og formaner dem om ikke at deltage i det. Socialiseringen skyldes, at de yngre lærer af de ældres adfærd snarere end af deres formaninger.

Denne gadesocialisering er ikke noget særegent for Nørrebro, men er ofte belyst i forskningslitteraturen om lignende områder.

Forskningslitteraturen om gadesocialisering

I forskningslitteraturen om livet i sådanne udsatte områder er et af de forhold, der ses som centrale for reproduktionen af gadelivet, den socialisering af de unge fra disse områder som finder sted på gaden (se eks. Shaw & McKay, 1942; Cloward & Ohlin, 1961; Hannerz, 1969; Vigil, 2003; Bourgois, 2003; Anderson, 1999; Sandberg & Pedersen, 2009; Lalander, 2009). Denne litteratur påpeger således, at der sker en kulturel videreførelse fra de ældre generationer til de yngre i disse områder, og at denne videreførelse medfører en læring og mestring af gadens kompetencer og kulturelle verden.

Særligt for dette socialiseringsaspekt står kriminologen Edwin Sutherland's (1947) "differential association"-teori. I denne fremførte Sutherland, at kriminelle handlinger er noget, man lærer at udføre igennem den interaktive kommunikation med andre, på samme vis som man lærer andre opførselsmåder. Hvis man igennem sin omgangskreds (hvor de intime personlige relationer har mere indflydelse end andre) i højere grad lærer definitioner, der favoriserer det at bryde loven frem for ikke at bryde den, vil man udføre kriminalitet. Således vil individers kriminalitetsrate variere ud fra, hvem de har forbindelser (associations) til, og hvad de lærer fra dem, de har forbindelser til. Endnu mere specifikt vil den variere ud fra, hvor gammel man var, da man havde kontakt med de andre, som lærer en "kriminelle" definitio-

ner (da de tidlige år betyder mere for ens socialisering end de senere), i hvor lang tid man har haft kontakt med dem, hvor ofte man har haft kontakt med dem og disse kontakters "intensitet" (i form af prestige, nærhed, intimitet, og følelser om disse kontakter) (Sutherland, 1947: 6-7; Akers, 2009: 23-27).

Denne teori er sidenhen blevet videreudviklet af kriminologen Ronald Akers (2009; Burgess & Akers, 1966) i dennes "social learning"-teori. Denne videreudvikling er især bundet op på, at Sutherland ikke formulerede, hvordan denne læring konkret finder sted. Dette gør Akers ved at kombinere denne teori med læringsteori om belønning og straf samt imitation. Således at måden, denne læring finder sted på, er ved, at man bliver belønnet (socialt og ikke-socialt), når man opfører sig på en måde, og straffet, når man opfører sig på en anden, hvorfor man vil hælde til at opføre sig på den vis, der medfører belønning. Endvidere vil man imitere andres adfærd, hvis man observerer, at det medfører belønning for dem, og omvendt, hvis det medfører straf.

Denne form for socialisering igennem kontakten til andre, der deltager i gadelivet, og gennem de belønninger og straffe som udveksles, finder også sted på Nørrebro. Det sker blandt andet igennem kontakten mellem de ældre og de yngre unge mænd, selv om de ældre ikke vil have, at de unge mænd deltager i gadelivet.

De ældres forsøg på at holde de yngre ude af gadelivet

Mange af de ældre ønsker ikke at reproducere gadekulturen. De ønsker ikke, at de yngre følger det samme spor, som de selv har gjort. De ser hellere, at de unge træder ind i mainstreamsamfundet og klarer sig godt der, i stedet for at ende i den samme marginaliserede position som dem selv. Kadeers beskrivelse af hans forhold til de ældre fra hans gård er således sigende for den generelle relation mellem de ældre og de yngre:

Hakan: Kendte i nogen af dem der var ældre?

Kadeer: Ja altså jeg kendte dem der, jeg kender dem stadig selvfølgelig, dem fra x-gade [min gård]. Til gengæld er de, altså det er ikke dem vi skal snakke om. Fordi de var... Altså det var den bedste generation syntes jeg. Selvfølgelig er der, nu ryger vi hash sammen og sådan noget ikke? Det er også fordi vi er blevet ældre. Men på det tidspunkt [da vi var i teenagealderen], der gjorde de alt for at vi ikke skulle være sammen med dem, og ikke gøre de ting de gør.

Det, at de ældre ikke vil have, at de yngre lever det samme liv som dem selv, har dog ofte ikke nogen "betydning", som det ses i Kenans udsagn:

[De ældre fra min gård] keder sig, [det er] nogle der bare sidder fast. De kan ikke komme videre. Hvor de så bliver ved med at sige til de små "tag dig sammen, og læs, du har chancen, jeg har [den ikke], det er for sent for mig nu" og sådan noget. Hvor man ikke rigtig kan tage dem seriøst, fordi der er ikke noget der hedder det er for sent.

I Kenans kritiske udsagn om de ældre ses det, at deres formaninger ikke har den store effekt på ham, pga. at de selv lever det liv, som de advarer ham imod. For en stor del af disse ældre er deres livsførelse dog mere præget af nødvendighed end af ønske om at leve på denne vis. Dette aspekt om nød og lyst bliver centralt for dem, når de kommer op i alderen, hvor de helst vil ud af gadelivet. Når de unge mænd når ca. 20-25-års-alderen (nogle lidt yngre, de fleste når de er i starten af tyverne), indser de fleste af dem, at det ikke er et "godt" liv, de lever. De har ikke fået succes i gadelivet, men er endt i en marginaliseret tilværelse, som ikke fører nogen vegne hen. De vil derfor helst ud af gadelivet og ind i mainstreamsamfundet⁸ (se kapitlet *At komme videre*).

De unge mænd, der vil ud af gadelivet, og dem, som er kommet ud af gadelivet, forsøger at videregive deres erfaring herom til de yngre og prøver at forhindre dem i at træde ind i gadelivet:

Rami: Altså dem [de yngre] har vi styr på. Altså vi har forklaret dem, hvilken vej de skal tage og alt muligt. Forklaret dem "lad være med at se op til os" og alt muligt. [...] Det bliver sagt flere gange. Og hvis vi ser noget som tyder på at de er i den samme vej som os så tager vi også fat i dem. [...] fordi det er den gale vej, rent ud sagt.

Disse ældre vil ikke være "rollemodeller" for de yngre fra deres bolig-områder:

Ali: Jeg vil hellere være en rollemodel, en helt anden rollemodel, for de små for eksempel. Fordi jeg vil ikke have at de små er kriminelle. Jeg vil ikke have at de er ligesom mig før i tiden, med hvad jeg gjorde ikke? Jeg fik stjålet masser af knallerter. Hver gang jeg stjæler en knallert, så tager jeg ud med en knallert, stjæler en taske med et par tusinde kroner i. Det gider jeg ikke, jeg vil ikke være sådan en rollemodel for de små.

Det fåtal af de unge mænd, som har opnået succes i gadens økonomi derimod, eller fortsat søger at få succes igennem denne økonomi, forsøger normalt ikke at afholde de yngre fra at træde ind i gadelivet (hvilket dog også sker). Nogle af dem ansætter de yngre til at arbejde for sig. Disse to indstillinger til de yngres indtræden i gadelivet blandt de ældre, alt afhængig af deres egen position i gaden, er de generelle.

Selv om de fleste ældre ikke vil have, at de yngre går samme vej som dem selv, og forsøger at hindre det, har det dog for mange ikke nogen effekt. En af årsagerne hertil er, som beskrevet af Kenan, at de ældres formaninger ikke har så megen vægt, når de selv lever det liv, som de advarer de yngre mod. Desuden viser dette, at der er andre årsager til, at de yngre går ind i gadelivet, end at de bliver *direkte* belært om denne vej af de ældre, for den direkte socialisering er mere undtagelsen end reglen. Disse årsager vil blive belyst i kommende afsnit.

De yngres uønskede socialisering

Selv om de ældre søger at holde de yngre ude af gadelivet, så lærer de yngre af de ældre. Denne læring er betinget af, at de er nær hinanden i tid og rum. Ved at være i nærheden af de ældre lærer de yngre om gadelivet; igennem observationer af de ældre lærer de, hvordan man bør opføre sig på gaden, hvorledes den sociale orden der er, og hvilke fordele de muligvis kan få af gadelivet – de ældre bliver således uønsket til forbilleder for de yngre.

Hakan: Da du var lille, så du så ikke op til nogen andre?

Rasool: Selvfølgelig

Hakan: Altså ældre som også levede det samme gadeliv?

Rasool: Ja [...] Jeg havde kriminelle idoler, jeg så op til dem, fordi de var seje. Den ene han lignede han kunne sparke ti meter op i luften, forstår du, pga. den måde han gik på. Allerede bare det, pga. sådan nogle små platte ting. Så ham der han er sej i mit hoved. Fordi måden han gik på, så ud som om han kunne kungfu. Ham her han er altid skummel, [...] han er farlig, han er mystisk. Hvem er han, hvad laver han? Studerer ham, forstår du?

Altså kan blot observationer som ikke nødvendigvis har en begrundelse i faktiske forhold ved de ældres liv medføre en socialisering. Disse observationer kan være baseret på forestillinger om, hvordan de ældre er. Men for at danne sådanne forestillinger kræver det en baggrundsviden om, hvordan gadelivet og de ældre er. Den får man ved at bo i områder, hvor de ældre bor, bl.a. igennem historier og rygter om de ældre, men også igennem mere konkrete observationer af de ældre.

Baris' historie er velegnet til at belyse dette aspekt. Baris fortæller først, at han har kendt nogle ældre, som har høj status på gaden, og har kendt dem, siden han var lille. Dengang vidste han ikke så meget om, hvad de lavede. Det var først, da han begyndte at hænge ud i en anden gård (hvor vi foretager interviewet), hvor disse ældre jævnligt

hang ud, at han begyndte at lære mere om dem og gadelivet. Denne viden bidrog til, at han siden hen deltog i gadelivet og herunder gadens økonomi:

Baris: De [ældre] startede først med at sende mig væk. Fordi de ligesom ikke var vant til at se mig i sådan et miljø. Nu har de nærmest vænnet sig til det. Så kan de jo ikke sige noget til det.

Hakan: Okay. Hvorfor sendte de dig væk i starten?

Baris: Fordi de vidste at jeg ikke var sådan en type jo [altså typen som deltager i gadelivet]. Jeg kommer faktisk fra en god familie. Derfor.

[...]

Hakan: Hvad var det så der gjorde at du fik en interesse i at se op til dem.

Baris: Jeg ved det ikke. Efter jeg så hvordan folk var herovre. Så hvordan de behandlede folk. Det var bare ligesom på den måde.

[...]

Hakan: Hvad var det ved dem du så op til?

Baris: Den måde de var på. Den respekt de havde og sådan noget. Det er også sådan det [kriminaliteten] starter herovre jo.

Hakan: Når du siger den måde de var på, hvordan var de?

Baris: Altså de var stabile, de stod for deres ord, alt det der.

Hakan: Hvad er alt det der?

Baris: Han [Ömer, som har høj status på gaden] har mange mennesker bag ved sig. Når han sagde noget så gjorde folk det. Altså han var sådan en respekteret mand. Det er han jo også, så vidt jeg ved.

Efter at Baris begyndte at komme i denne gård, der ifølge ham modsat hans egen gård er mere ligesom en "ghetto", kunne han observere relationerne mellem de forskellige unge. Han kunne derigennem lære om gadens kriterier for respekt og status og måden, disse erhverves på. Det mener han bevirkede, at han begyndte på at deltage i gadens økonomi. I hans egen gård kendte han også nogle af de samme ældre, som han lærte at kende her. Der kunne han imidlertid ikke observere gadelivet på samme vis, idet de ældre i hans gård ikke fremviste det dér. Der var heller ikke mange, som deltog i gadelivet i hans gård. Det var der derimod i denne gård. Ved at *observere* gadelivet her fik Baris så tilegnet sig en viden om gadelivet, som siden hen var med til at føre ham ud i gadelivet, fordi han gennem dette bl.a. kunne få re-

spekt og muligvis magt, som Ömer har – luksusvarer, som ellers ikke er ham forundt i mainstreamsamfundet (jf. Cohen, 1955; Cloward & Ohlin, 1961).

Den anden kilde til videreførelsen af de ældres viden om gadelivet går ligeledes gennem nærhed, for ved at være nær disse vil man høre deres fortællinger om gadelivet og derved eksempelvis lære, hvordan man succesfuldt udfører en kriminell handling. Rami, som er fra den gård, som Baris kom til, og hører til den gruppe, som Baris betegner som ældre, fortæller således:

Rami: Vi sad jo nogen gange for os selv. Men vi havde jo også en ældre generation. Nogle af vores venners storbrødre der også var i [min gård] ikke? Så vi så også lidt hvad de lavede. Da de var måske 18, 19, 20 år, der var vi 14, 15 år alle sammen ikke? Så var det sådan nogen som vi, vi var jo bare sammen med dem og hørte hvad de lavede og sagde ikke. Så ville vi også lave det jo. Det var derfra alle de der knæk [indbrud] og røverier kom frem. [...] Vi ville bare have biler ligesom dem og lave penge.

[...]

Hakan: Hvordan lærte man ting, hvordan lærte du ting?

Rami: Hvordan man laver tingene. De har mere erfaring end vi har jo.

Hakan: Jamen gik i så hen og spurgte dem "hey hvordan laver man?". Sådan?

Rami: Nej man hørte jo bare ting.

Hakan: Altså hvordan?

Rami: For eksempel når vi sidder sammen, så fortæller de historier.

På samme vis som Baris så op til og lærte fra Ramis gruppe, som er ældre end ham selv, gjorde Rami med en ældre gruppe end ham selv, da han var yngre. Gadesocialiseringen lader til at være et vedvarende fænomen i disse udsatte områder. Ramis ønske om at nå den samme økonomiske situation som de ældre og det dertil hørende forbrug, er ligesom ønsket om at erhverve status og respekt et stort incitament til at ville gå i de ældres fodspor. Dette ses også hos Abdoulaye :

Hakan: Hvorfor så man op til dem?

Abdoulaye: Fordi du kunne se de havde penge og de havde nyt tøj, nogle gange hver dag og sådan. Så man tænker de her mennesker, dem skal man holde sig til.

De yngre bliver tiltrukket af gadelivets "glimmer". Men de har ikke øje for dets skyggeside. Selv om de godt ved, at gadelivet kan have negative konsekvenser, har de ikke en rigtig forståelse af, hvad det indebærer. Deres relationer til de ældre er sædvanligvis ikke personlige nok til, at de kan komme helt bag om de ældres facade og derved se de negative aspekter af gadelivet. De ser nogle få ældre (da det kun er få, som har økonomisk succes i gadelivet) med guldkæder og flot tøj, som kører rundt i dyre biler, fester og ser ud som om, de nyder livet. Men mange ser ikke alt det, disse ældre går igennem for at bevare den livsstil, eksempelvis isolationen i fængslet og søvnløse nætter i frygt for at blive fanget af politiet eller overfaldet af konkurrenter.

Ej heller forstår de helt de ikke succesfulde ældres økonomiske situation. De kan se de ældres iøjnefaldende forbrug i de perioder, hvor de har penge, men som Rami siger "de ved ikke, at nogle dage så har vi ikke engang råd til en tomat". De ældre bliver derved til forbilleder for de yngre, idet deres (periodiske) forbrug fremviser en gevinst ved at leve gadelivet. De yngre får indtryk af, at det fører til det gode liv i sus og dus, uanset at det reelt ikke gør det, for de yngre ser kun "glimmeren" og ikke de ældres reelle økonomiske situation. De ældre forstærker dermed de yngres ønske om at deltage i gadelivet, idet de gennem deres adfærd og visse aspekter af deres livsstil (uintenderet) giver de yngre ideen om, at gadelivet fører til økonomisk og social succes.

De yngres observationer af de ældre er dermed vigtigere for dem som en socialiseringskilde, end de ældres formaninger om ikke at deltage i gadelivet. Det er imitationen af de ældre, som har en afgørende indflydelse på socialiseringen af dem – de gør, som de ældre gør, ikke som de ældre siger (jf. Akers, 2009: 58,61,75- 77).

At ville opnå økonomisk succes og anerkendelse er ikke noget særligt for disse unge mænd, det er et almenmenneskeligt forhold – alle vil have succes. Det særlige ved deres situation er, at deres muligheder for at opnå denne succes er begrænsede, samt at der i disse boligområder ikke er mange, som har opnået succes på sædvanlig (lovlig) vis. De få i områderne, der har fået succes på lovlig vis, deltager ikke, eller deltager kun mere perifært i gadelivet. De bliver derfor ikke til forbilleder for de yngre. Det er også særligt for de unge mænd, at de får disse andre "gadens" forbilleder for, hvordan man opnår denne succes, og at disse forbilleder virker mere tillokkende netop pga. deres egne begrænsede muligheder (jf. Cloward & Ohlin, 1961).

Som en følge af, at nærheden i fysisk (og socialt) rum er den primære kilde til socialiseringen af de yngre, er det på sin plads at redegøre for, hvorledes denne nærhed tager form. Generelt går de ældre med andre på cirka samme alder som dem, og de yngre med dem på deres egen alder. 2-3 års aldersforskel er nok til at adskille grupperne fra hinanden⁹. Dette varer ved, indtil de er ca. 18-20 år, hvor de

ses som voksne og derfor som (næsten) ligeværdige med dem, der er ældre. Men da de forskellige aldersgrupper hænger ud i de samme områder (især i og omkring deres gårde), er de ofte i kontakt med hinanden. Denne kontakt er særlig stor, når de har sociale aktiviteter som fodboldkampe, kortspil eller grill i gården. Der deltager de "yngre" sammen med de "ældre", men (på nær i fodboldkampe) oftest i en observerende rolle. De sidder sammen med de ældre, men deltager meget lidt i samtalerne. Kontakten mellem de ældre og yngre er oftest mere overfladisk. De kan udveksle hilsener, spørge hinanden hvordan det går, af og til kan de ældre lave sjov med de yngre og i sjældnere tilfælde kan det omvendte ske. Men samvær forstået som socialitet, hvor man snakker, udveksler ideer, griner osv., som aldersgrupperne har med andre fra deres egne aldersgrupper, er der sjældent imellem grupperne (indtil de, der ses som yngre, når ca. 18-20-års-alderen og derfor ses som voksne).

Selv om kontakten mellem de ældre og de yngre er mere overfladisk, er den dog ikke tom for følelsesmæssige aspekter. Der er også en varme i relationen mellem dem.

Uria: Du ser op til dem [de ældre] fordi de er der for hinanden, ligesom brødre, de passer på hinanden. Og så var de meget flinke over for os, forstår du? De var... Ligesom hvis du spørger dem om penge, så giver de dig [penge]. De er flinke overfor dig. Så det var sådan det var. Så selvfølgelig ser du op til personen, personen viser at han holder af dig. [...] Selvom de var kriminelle havde de et hjerte, forstår du?

Som det ses, mener Uria, at de ældre holdt af dem. Blandt andet af denne grund er det svært for de yngre at betragte deres ældre med det endimensionale blik, som mainstreamsamfundet generelt kategoriserer dem igennem – eksempelvis som kriminelle. I stedet føler de en empati for de ældre.

Dette ses eksempelvis i Adams og Berzans udtalelser om de ældre fra deres gård. Adam og Berzan deltager i gadelivet, men ikke i gadens økonomi (og var begge i gang med en ungdomsuddannelse, da de blev interviewet). Ikke desto mindre forstår de disse ældres livssituation og problemer:

Adam: Alle deres [de ældres] personligheder er gode. De har gode hjerter, men de har bare lidt stramme tider. [...] For de har været inde og sidde alle sammen, så de har pletter på deres straffeattest. De kan [derfor] ikke få noget arbejde. Man er nødt til at lave para [penge] jo.

[...]

Berzan: Men problemet er at de ikke kan få noget arbejde.

Adam: De kan ikke få noget arbejde.

Abdoulaye: Så de tænker fuck systemet.

*Berzan: Hvis samfundet ikke hjælper dem, hvad skal de så?
Hvem skal så gøre det?*

De følelsesmæssige bånd, der kan være mellem de ældre og yngre, fremmer gadesocialiseringen – men determinerer den ikke, som det ses i Adam og Berzans situation.

Den gadesocialisering, som sker gennem den rumlige nærhed mellem de ældre og yngre, antager også af og til mere subtile former. Som beskrevet i det tidligere afsnit, socialiserer de fleste ældre ikke de yngre til at deltage i gadelivet gennem opfordringer dertil. De opfordrer dem derimod til ikke at gøre det. Men de mere subtile former for socialisering af de yngre kan ikke undgås, da de ældre opfører sig i henhold til den gadekultur, som de har internaliseret. Eksempelvis når nogle af de yngre drenge slås for sjov, så kan de ældre grine med de yngre og komme med kommentarer som "giv ham, giv ham" nogle slag. Eller griner og fortælle hinanden om en af de yngre, at "han er iskold ham der, laver altid rav i den", mens nogle af de andre yngre er der – hvorved de kan se, at de ældre påskønner denne adfærdsform og derved lærer, hvad der er anerkendelsesværdigt på gaden. Sådanne subtile former for socialisering – som ikke kan undgås, når de ældre og yngre er nær hinanden, idet de ældre blot udtrykker, hvad de anerkender, holder af, osv. uden tanke for at de skulle føre de yngre ud i gadelivet – er en medvirkende faktor til, at denne gadekultur bliver reproduceret, at nogle af de yngre med tiden går ad den samme sti som de ældre.

De yngre lærer således om gadens sociale og symbolske orden og forsøger at opføre sig i henhold til den. Selv om relationen til de yngre ikke er så betydningsfuld for de ældres selvopfattelse, er den det for de yngre, og de forsøger derfor at erhverve de ældres anerkendelse på de måder, som de mener er anerkendelsesværdige for gaden – selv om de ældre formaner dem om at holde sig ude af især gadelivets "afvigende" dele og fokusere på skolen med mere.

Socialisering i gruppen af jævnaldrende

Gruppen af jævnaldrende venner har en afgørende betydning for gadesocialiseringen, fordi de i teenagealderen på mange måder udgør de vigtigste relationer i de unge mænds liv. Generationsforskelle mellem de unge mænd og deres familie forårsager ikke blot, at de unge mænd søger ud mod gaden og lever et andet liv derhjemme, end de gør på gaden. Generationsforskellene får også en særlig betydning for den værdi, de unge mænds venskabsgrupper har, da disse grup-

per kommer til at udfylde nogle af de funktioner, som (de mener) familien sædvanligvis ville udfylde:

Silas: Mange mennesker [...] fra de der ressourcestærke [...] Hvis de nu havde et problem, et stort problem [...] som de ikke selv kan klare. Så vil de her mennesker gå til deres familie. Du finder ikke en herude der vil gå til deres familie [Jamal samtykker ved at sige hm hm], hvis de endelig vil gå til nogen så vil de gå til deres venner. Fordi deres familie, hvad, det er ligesom at dem belaster du ikke med sådan noget [[fordi]... de er belastede nok i forvejen ...]. Du finder ikke nogen herude der snakker med deres familie.

Jamal: Også det, fordi du har levet udenfor [hjemmet] jo. Familien, forstår du?

Silas: Familien er dine venner, forstår du ?[Jamal samtykker ved at sige hm hm]

Hakan: Dine venner er familien eller hvad?

Silas: Altså det syn som de [ressourcestærke] mennesker har. Altså det kan jeg jo ligesom ikke sætte mig ind i, fordi jeg ikke har haft det på den måde. Men jeg kan ligesom se at måden andre har det med deres familier på, sådan har vi det med vores venner. Det er dem du bruger allermest tid sammen med, mere end du har gjort med din egen familie. Den relation andre har til deres familie, det er den vi har til vores venner, altså de nære venner. Så det er ligesom vendt om på en anden måde.

De unge mænds forældre, der er migreret til Danmark fra mere traditionelle landområder, kan ikke sætte sig ind i, hvordan det er at vokse op i det moderne og urbane Nørrebro. De kan ikke forstå deres børns livssituation og de problemer, de har, som bl.a. er betinget af at stå mellem flere kulturer. Hertil kommer, at en del af forældrene ikke altid har det nødvendige overskud til at tage sig af deres børns problemer som følge af deres egen marginaliserede position. Uanset om forældrene så kunne forstå deres børn, så er forældrene "belastede nok i forvejen". Modsat forældrene deler de andre unge mænd de samme problemer, de står i samme situation som en selv og kan derfor forstå en. Derfor får venskabsgruppen en stor betydning for den enkelte. Dette gør sig især gældende i teenageperioden, hvor de skal tumle med deres identitetsproblemer, som bl.a. er forårsaget af den kløft, der er mellem den moderne danske kultur, de oplever i mainstream-samfundet, og den traditionelle, der gør sig gældende derhjemme.

Når de i denne periode skal etablere en identitet uafhængigt af familien, læner de sig derfor op ad gruppen, som giver dem grundlaget for denne identitetsskabelse:

Silas: Det er ligesom, altså jeg tror at man lærer af sine venner her. De her mennesker [som bor i mere velstillede områder end dem de selv bor i, hvilket Silas kontrasterede dem selv med før i interviewet] de lærer af deres forældre, ditten og datten. Vi lærer af vores venner, og vi lærer at, det er ligesom at du ved, altså at det er det eneste man har i sidste ende. Den dag, altså du tænker worst case scenario, den dag det går helt galt, så har du i det mindste dine venner. Så broderskab betyder meget. Altså, det er ligesom at.

Jamal: [afbryder ham] Det er en del af din identitet.

Hakan: På hvilken måde?

Jamal: Altså ligesom at hvis du ikke har, hvis du er oppe at skændes med familien og hvis du ikke har en identitet herude så føler du ligesom at du ikke har noget. Så tænker du "mine brødre". Forstår du? Det er det første du tænker, jeg har ikke noget, så tænker du fuck det hele. Så tænker du deprimerende tanker. Fordi du er vant til det [...] Sådan har jeg det i hvert fald.

[...]

Silas: Jeg kan forklare det hurtigt, prøv at hør, dengang [i teenagealderen] der så man sig selv som sin gruppe, forstår du? Nu ser man sig selv som sig selv [Jamal: Lige præcis]. Dengang der handlede det bare om gruppen. Men nu handler det mere om dig selv, nu handler det mere om hver person altså, ikke fordi man ikke stadig er venner men det er på en anden måde. Altså nu er man hver sit individ, dengang der var det bare en gruppe [Jamal: Lige præcis].

Det er en almen proces i den personlige udvikling, at man i teenageperioden tager større afstand fra sine forældre for derigennem at etablere en selvstændig identitet. Det er også alment, at man i dette identitetsarbejde læner sig op ad sin gruppe af jævnaldrende venner, som man får megen identitet af. For de unge mænd bliver denne proces dog vigtigere, netop af de ovennævnte årsager omkring marginalisering og kulturel kløft (og intersektionen mellem disse).

For de unge mænd bliver venskabsgruppen i denne periode til det, man i sociologien vil kalde for en primær gruppe. En primær gruppe forstås som en enhed af individer, der ofte er i ansigt til ansigt-interaktioner og præget af følelsesmæssig intensitet. Den giver en "vi"-følelse til medlemmerne og former deres forståelse af korrekt og forkert adfærd samt deres selvforståelse (Cooley, 1962 [1909]: 23-31). Venskabsgruppen bliver den dominerende primærgruppe i de unge mænds liv frem for familien. For at etablere en identitet, der passer til de vilkår, der gør sig gældende for dem, giver de unge mænd i denne

periode af deres liv på paradoksalt vis afkald på deres individuelle identitet – som Silas siger, ser de i teenagealderen "sig selv som sin gruppe". Venskabsgruppen er det, der betyder mest for deres identitet, ikke personlige præferencer og lignende, ej heller familiebaggrund. Igennem dette tilhørsforhold og den dertil hørende identitetsskabelse, lærer de også, hvad der er anerkendelsesgivende på gaden:

Kadeer: For eksempel, hvis der er en som blev anholdt foran alle sammen. Så i stedet for at kalde ham, at han er kriminel eller noget som man burde gøre [...] Så kaldte man ham "han er sej nok ham der og han er gal og han er skør og ham skal du passe på" ikke? Og der er rigtig mange der så op til at folk skal sige sådan noget om dem.

Hakan: Ja, fordi det gav respekt eller hvad?

Kadeer: Det gav respekt og magt.

Hakan: Og magt.

Kadeer: Altså magt fordi, nu taler vi om da vi var små ikke. Og på det tidspunkt der var der ikke noget der hed at man kunne forstå noget. [...] For eksempel hvis der er 3 stykker som sagde et eller andet "ja han er syg nok" ikke? Så er det jo ikke lige for at "jamen jeg siger min mening" eller sådan noget, så er man bare med på det hele. [...] Altså det var gruppen der tænkte. Det var ikke en individuel. Altså hvis gruppen lige pludselig snakkede om det der [og sagde] "jamen det der, det kunne være sygt nok", jamen så er det sygt nok. Så gik vi ud fra at det er sygt nok at gøre sådan noget, ikke?

Det er gruppen som tænker, vurderer, sætter kriterier og igangsætter handlinger, ikke det enkelte individ. Disse processer i gruppen forløber formentlig sådan, som sociologen Albert Cohen (1955: 59-63) redegør for i sin teori om subkulturer. Da den enkelte unge mand er så bundet op på gruppens meninger om ham, vil han kun handle tentativt i afprøvningen af nye og for gruppen uvante opførselsmåder, mens han bedømmer gruppens reaktion på sin opførsel. Hvis gruppen reagerer negativt, vil han selv tage afstand fra adfærden og ikke gentage den. Hvis gruppen reagerer positivt, hvilket de ifølge Cohen vil gøre, hvis handlingen forekommer som en løsning på deres delte problemer, vil de som gruppe forfølge dette tentative spor og udvikle det. Med tiden vil denne opførsel så blive konstitueret som en legitim måde at opføre sig på blandt dem, uanset om det af andre betragtes som afvigende, og de unge mænd fra den enkelte gruppe vil så opføre sig i henhold dertil. Gruppen vil på denne vis skabe en ny kultur med selvstændige normer for adfærd. Cohens perspektiv må dog suppleres med en forståelse af status inden for gruppen; magten til

at igangsætte og skabe nye adfærdsformer eller anerkende andres som legitim, er ikke ligeligt fordelt blandt medlemmerne i gruppen. Jo højere status man har i gruppen, jo større er sandsynligheden for, at gruppen vil reagere positivt på ens adfærd og give anerkendelse, men uanset hvor høj status man har, kan man ikke skabe en sådan norm for adfærd, uden at gruppen anerkender den. Gruppeidentiteten er i denne teenageperiode som beskrevet vigtigere end ens selvstændige identitet. Gruppens mentalitet er ligeledes vigtigere end ens egen. Det er især igennem disse gruppedynamikker, at man belæres om gadeliv og udvikler sig i henhold dertil.

De unge mænds tilegnelse af gadens lærdom er dog ikke kun en intellektuel affære. Den får praktiske konsekvenser i form af deres forsøg på at erhverve gruppens anerkendelse. Heri ligger kimen til de første forsøg på økonomisk kriminalitet. Cuong illustrerer dette forhold. Han fortæller, at han inden for et år efter, at han var flyttet til den gård han bor i på Nørrebro, begyndte på at begå tyverier:

Cuong: Det starter som jeg sagde med småting, med slik og legetøj måske fra Fætter BR eller et eller andet i den stil. Men det gik jo ikke op for os, vi er jo aldrig blevet taget før. Altså det var bare en rutine, det var bare en normal følelse kan man sige. Det var bare naturligt at gå ind og tage noget og så gå ud igen og så prale med hvad man nu har taget til de andre og sige "se mig, jeg har taget det her" og ham den anden kommer ud og siger "se hvor meget jeg har taget, det er så meget her", og man står "wow!". Og man syntes selvfølgelig det var sejt jo mere man tog og jo mere værdi det var.

[...]

Dem vi pralede over for det var selvfølgelig de andre i gården som f.eks. Ahmed som ikke tog med nogen gange og "se hvad vi har, vi har det her legetøj" og bla bla bla. "Se det her slik vi har, vi har ikke betalt for det". Og børnene, det var ikke fordi de så skævt på os. Det var sådan "woow, årh det er fedt" og sådan noget. Så det var sådan en god følelse man havde. Man følte sig ikke skyldig eller noget. Eller, så det var bare naturligt at skulle tage cykler og stjæle eller et eller andet. Det var bare med til gruppen altså. Det var naturligt.

Det er især igennem sociale kontakter, at man lærer, hvad der er normalt og unormalt. Og her har primærgrupper en afgørende indflydelse. Kriminalitet er i denne henseende ikke anderledes end enhver anden form for læring (jf. Sutherlands teori, beskrevet på side 20). Hvis de personer, man interagerer meget med, og som man vurderer højt – dem som tæller – betragter visse handlinger som normale, vil man have en stor tilbøjelighed til også at se dem som normale, uan-

set om det er kriminelt eller ej. Dette normalitetsbillede og de normer, der er forbundet dermed, gør, at det at udføre sådanne handlinger ikke giver anledning til at få skyldfølelse. Hvis de personer, som tæller, anerkender en for at udføre handlingerne, giver det derimod "en god følelse". Den positive reaktion fra disse personer og den dermed forbundne erhvervelse af status i gruppen foruden den materielle erhvervelse af eksempelvis slik og de positive følelser alt dette giver, vil således forstærke ens lyst til at udføre de samme handlinger igen for netop at erhverve, opleve og forstærke alt dette igen (jf. Akers' teori, beskrevet på side 20). Dette vil især gøre sig gældende i barndoms- og teenageårene, hvor individets identitet, med dets moral og principper med mere, ikke er færdigudviklet og derfor er mere modtagelig for gruppens meninger. Dette illustrerer Cuong, som aldrig havde begået kriminalitet, før han flyttede til Nørrebro, og i løbet af sit første år på Nørrebro begyndte at stjæle jævnlige. Gadens socialisering præger en del af børnene fra disse områder, alt afhængigt af hvor stor en kontakt de har med andre fra disse områder, som deltager i gadelivet.

Gruppens anerkendelse og forsøget på at få den og dermed en respektabel position i gruppen er ligeledes det, som resulterer i udøvelsen af vold. Dette ses i Edis fortælling om, hvorfor han bl.a. udøvede vold i sine yngre dage:

Edi: Grunden til at jeg lavede alle de ting jeg lavede, det var fordi jeg skulle være sej jo. Det er din første tanke når du er lille, jeg skal være sej. Det var min tanke, for at være ærlig. [...] Og så måden du beviste det på det var over for shebabs [gadesprog, arabisk ord, "unge mænd"] i din gruppe jo. [...] Fordi den gang så var der altid en eller anden der var den sejeste jo. Forstår du? Der var altid en eller anden der var den stærkeste af folk.

[...]

Hakan: Men det var det der gjorde det, yani [gadesprog, arabisk og tyrkisk ord, betyder "altså"] at blive set som sej, det var at slås?

Edi: Selvfølgelig. Så bliver man sej.

Opsummering

Venskabsgruppen i teenagealderen bliver vigtigere for de unge mænd end deres familie, bl.a. fordi den giver diverse former for støtte, som de ikke kan få fra familien. Familien kan ofte ikke give støtte, da den ikke har baggrund for at forstå, hvordan det er at vokse op i det moderne og urbane Nørrebro samt kan være materielt ressourcесvag.

Venskabsgruppen bliver derved i denne periode af de unge mænds liv deres vigtigste primærgruppe. Det er igennem disse grupper, at de unge mænd lærer, hvad der er korrekt eller forkert, anerkendelsesværdigt eller ej osv. Primærgruppens læring er særlig vigtig for dem da gruppeidentiteten betyder mere for dem end deres selvstændige identitet. De opgiver den selvstændige tanke, dom og vurdering og indtager gruppens meninger. Igennem disse gruppedynamikker etablerer de alternative anerkendelseskriterier, som på visse måder er i modstrid med, hvad der gør sig gældende i resten af samfundet, og de begynder på at udføre visse "afvigende" handlinger for at vinde gruppens anerkendelse. Disse tendenser bliver forstærket af, at de i deres områder får ældre som forbilleder og imiterer dem. Forbilleder, som allerede har internaliseret gadekulturens anerkendelseskriterier.

Igennem disse processer ændres normalitetsbilledet i disse områder. Det er ikke noget særligt for disse områder, men, som beskrevet i afsnittet *Forskningslitteraturen om gadesocialisering*, noget der er veldokumenteret i forskningslitteraturen om lignende områder. På samme vis som det sker blandt de unge mænd fra Nørrebro, sker der ofte i sådanne områder en kulturel videreførelse af gadekulturen (se eks. Shaw & McKay, 1942; Cloward & Ohlin, 1961; Hannerz, 1969; Vigil, 2003; Bourgois, 2003; Anderson, 1999; Sandberg & Pedersen, 2009; Lalander, 2009). En videreførelse, der finder sted igennem den sociale læring (Sutherland, 1947; Akers, 2009), blandt grupperne af unge mænd og mellem de yngre og ældre. Disse gadesocialiseringsprocesser blandt de unge mænd er dermed ikke unikke eller særlige for dem, men almene i sådanne områder.

Medierepræsentationers indflydelse

Når man kommer ind i gadelivet på Nørrebro, bliver man slået af, hvor meget visse medierepræsentationer betyder for de unge mænd. Visse former for musik og film værdsættes meget højt. Det er typisk skildringer af ghettos marginaliserede tilværelse og gangsterens glorificerede livsstil. De unge mænds præferencer for musik og film dækker dog bredt. Der er mange film og meget musik, som hører til andet end ovenstående, som de kan lide, ligesom der er meget inden for ovenstående, som de ser og lytter til. Men herunder er der især to film og en kunstner, som går igen som særlig betydningsfulde for dem – som noget, de særligt værdsætter. Disse er filmene "Scarface", "Blood in Blood out" og musikeren og skuespilleren "Tupac Amaru Shakur"¹⁰. Scarface (1983) er en gangsterfilm om en Cubansk flygtning ved navn Tony Montana, som stiger fra bunden af samfundet til toppen i den kriminelle underverden i USA. *Blood in Blood out* (1993), bedre kendt som *Vatos Locos*, er en bande- og fængselsfilm fra USA. Tupac's musik hører til det, der betegnes som gangsterrap, og indeholder bl.a. socialt kritiske aspekter.

Grunden til, at de kan lide disse medierepræsentationer, er, foruden spændingen i filmene og musikkens "fede rytmer", at de dels kan identificere sig med det, der bliver skildret i medierepræsentationerne, da de er om "ghettoliv" og omhandler etniske minoriteter som dem selv. Endvidere er de glade for skildringen af gangsteren, da den viser en mand i samme marginaliserede situation som dem selv, som ender med at blive succesfuld og rig. Disse medierepræsentationer har en afgørende indflydelse på gadelivet på Nørrebro.

Ghettoliv

De unge mænd kan identificere sig med personer og livet i disse medieværker, fordi de omhandler "ghettoen". Det gør, at de er særligt glade for disse værker.

Hakan: Men hvorfor ser man op til dem, hvorfor Tupac?

Idris: Hvad?

Hakan: Hvorfor ser man op til dem?

Idris: Fordi deres historier, deres livshistorier. Det de synger om.

Altså, Tupac han er jo altså... Alt det han skriver det er noget han selv ser jo, alt det han synger det er noget han ser ikke? Så det er derfor, jeg tror folk ser op til ham. [...] Altså det han synger om det er ghettoen. Hvordan det er, altså livet [der], hvor hårdt det er, forstår du? Det er det man godt kan lide at høre på.

Hakan: Ja, har det noget med livet her at gøre da eller hvad?

Idris: Ja det er næsten det samme jo altså. Næsten det samme liv, altså lever næsten det samme liv som os jo. Det er også en ghetto det her jo, X-gade. Så på den måde, folk ser meget op til det.

De unge mænd kan genkende sig selv i disse medierepræsentationer. Det er dog svært at sige, om dette kun skyldes at de ser deres eget liv i disse repræsentationer, for de vil også leve det samme liv, som bliver eksponeret i disse medier. Det er således et spørgsmål om hønen eller ægget, for som Idris siger, ser "folk" op til Tupac. På denne vis er medierepræsentationerne med til at skabe idealer for, hvordan man kan og bør leve sit liv, og præger gadelivet. Der er formentlig en dialektisk proces i dette. Man emulerer visse medierepræsentationer af ghettoen, hvilket medfører, at ens liv minder mere om skildringerne, hvilket så gør, at man synes mere om og kan identificere sig mere med medieskildringerne pga., at ens liv minder mere om dem (i og med at man har emuleret skildringerne), hvilket så gør en mere modtagelig for at emulere mere af skildringerne og så videre.

Hertil kan man undre sig over, om det, at visse medier og politikere definerer diverse områder på Nørrebro som ghettoer, har en indflydelse på denne proces. Det er meget muligt, at *nogle* af de unge mænd tager det territoriale stigma (Wacquant, 1996), som ligger i ordet ghetto, til sig og (ligesom nogle medier og politikere) begynder at definere deres eget område som en ghetto – men i dette omvaloriserer begrebet til noget anerkendelsesværdigt. Som en følge af, at de ser deres eget område som en ghetto, og omvaloriserer ghettoliv til noget anerkendelsesværdigt, vil de emulere medieskildringerne af ghettoer i USA.

Processen her er dog stadig et spørgsmål om hønen eller ægget, for som beskrevet emulerer de ikke kun medieskildringerne, men kan også genkende aspekter af deres eget liv i skildringerne. Flere af de unge mænd har fortalt, at det hårde og marginaliserede liv i de ekskluderede boligenklaver, som bliver fremvist i medierne, er noget de kan genkende dem selv i.

Ghedi: Vi plejede at se mere op til det der amerikansk kultur ikke også. Og det er slet ikke vores [forældres] kultur, det er det ikke. Men vi plejede at se op til de der musikvideoer og, vi så op til dem faktisk [...] Når jeg hørte deres musik, rapmusik, så synes jeg det mindede præcis ligesom os. Fordi han stod og rappede hvad han havde oplevet, hvad han laver for at overleve.

Det er det. Så det er ligesom en der har haft det som jeg har haft, ikke også? Måske har han haft det lidt værre, men det var ligesom det samme. Ligesom Tupac, det han siger det er det samme.

Det, at de kan identificere sig med det "ghettoliv", som eksempelvis bliver eksponeret af Tupac, er ligeledes grunden til, at de er så glade for filmen *Blood in Blood out*.

Hakan: Hvad var det ved det [Blood in Blood out] i godt kunne lide?

Boulos: De holdt sammen, de holdt sammen i filmen, som vi også holder sammen. Du ved, jeg dækker hans ryg, mens en anden dækker min ryg.

[...]

Hakan: Hvorfor kunne du lide den film, vatos locos?

Ghalib: Broderskab, jeg kunne se broderskab i filmen.

Det broderlige fællesskab, der ofte udvikles blandt de unge mænd i sådanne udsatte boligområder, er noget, de unge mænd fra Nørrebro kan identificere sig med. Som beskrevet får deres eget fællesskab også en familielignende karakter. De kan derfor genkende sig selv i mediernes repræsentationer af "ghettoens" mandlige fællesskab (og disse repræsentationer påvirker sandsynligvis de unge mænds eget fællesskab). Det gør sig særligt gældende for filmen "Blood in Blood Out". De kan spejle deres eget liv deri.

Den respekterede indvandrer

Da disse medierepræsentationer beskriver forholdene for etniske minoriteter i en marginaliseret position, kan de umiddelbart identificere sig med dem. Det bidrager også til, at de kommer til at holde af værkerne. Det skyldes blandt andet, at medierepræsentationerne italesætter de problemer, de unge selv oplever pga. deres etnicitet, såsom ikke at være respekteret pga. sin etnicitet. Forbundet dertil er, at medierepræsentationerne viser alternative veje til at få respekt.

Hakan: Hvorfor kan du lide 2pac? Hvorfor ser du op til det?

Ilhan: For det liv han har, den måde han laver musik på, og den måde han, de ting han siger, sådan der.

Hakan: Hvad er det for nogle ting han siger?

Ilhan: Han siger han går ind og siger ting han har oplevet i sit liv,

sådan der, det handler ikke kun om damer og sådan nogle ting, men om regeringen. [...] Han siger det er en dårlig regering.

Hakan: Ja, hvorfor kan du lide det?

Ilhan: Fordi jeg synes også jeg har, vi har en dårlig regering her i landet.[...]

Berzan: Vi har en racistisk regering i Danmark.

Ilhan: Racistisk regering.

Berzan: Og folk kan godt indse det. Men du ved, de holder bare kæft fordi de kan se at vi ikke... Vi er nogle personer der ikke hører til det her samfund, derfor. Og så længe Dansk Folkeparti sidder på det der lort, så kommer vi aldrig op.

Tupac artikulere deres holdninger til regeringen og deres meninger om deres position som etniske minoriteter i Danmark. Tupac er derved, modsat andre rappere som primært synger om "damer" og penge, en ressource for modstand mod det, de opfatter som en racistisk og undertrykkende regering. I det er der også et stærkt element af følelsen af ikke at være anerkendt qua sin etnicitet og dets relation til de alternative anerkendelseskriterier, som Tupac og diverse gangsterfilm skildrer. Dette tydeliggøres i Ghedis forklaring af, hvorfor han kan lide gangsterfilm som Scarface:

De kan ikke klare sig forstår du? Staten de får folk ned, ligesom med os. Så de må klare sig på den hårde måde for at komme op, for at folk giver dem respekt. Det er sejt synes jeg. Når du søger et arbejde de siger fuck dig. Hvad skal man gøre? Så man skal bevise sig, man skal selv skaffe penge fra dem på den hårde måde. Det er det.

Der var også andre, der koblede etnicitet, respekt og økonomi. Et centralt aspekt i denne respekt (hvilket eksempelvis ses i Ghedis udsagn om at klare sig på den *hårde* måde) er disse mediekarakters maskulinitet. Gangsteren, som stiger til tops, gør det primært i kraft af sin maskulinitet. Han får respekt og er berettiget til den på grund af sit mod, udholdenhed, styrke med mere. Karakterernes værdighed og respekt er nært knyttet til deres maskulinitet. Denne maskulinitet tager de unge mænd til sig og efterligner:

Hakan: Hvorfor er det i vælger sådan nogen, f.eks. Tupac eller Scarface?

Subhi: Fordi det er sejt, jeg ved det ikke.

Hakan: Hvad med Vatos Locos?

Subhi: Blood in Blood out. Det er en meget fed film. Forstår du,

der er spænding hele tiden i livet. Unge de vil altid udfordre noget, altid prøve noget. [...] Så os vi udfordrer nogen, udfordrer noget. Laver nogen ting, laver dit og dat, slåskampe og sådan. Forstår du, store udfordringer, store chancer. Det er noget farligt for dit liv, men du er ligeglad du udfordrer bare.

Hakan: Handler det så om at være modig?

Subhi: Ja modig, modig.

Hakan: Og så på grund af i de film der er man også modig, er det derfor man kan identificere sig med dem eller hvad?

Subhi: Ja præcis.

Gangsteren – den succesfulde kriminelle

De unge mænd er også glade for medieskildringen af gangsteren, fordi den viser en mand, der er i samme marginaliserede position som dem selv, men som med tiden får succes i samfundet, nærmere bestemt bliver rig gennem kriminalitet. Gangsterfiguren bliver en ikon for de unge, fordi han formår at få succes – og får det med en udgangssituation, der minder om deres egen.

Hakan: Men hvad med de andre, du nævnte, du sagde scarface, du sagde vatos locos, hvorfor kunne i lide dem?

Boulos: For vi kunne lide den måde de lavede penge på.

Hakan: Ja?

Boulos: Business.

Ghalib: Det er realistisk.

Boulos: Ja [...] vi vil gerne se os selv ligesom dem. [...] Man ser bare op til folk man synes der er seje, du ved. Man tænker jeg kan også godt, jeg kan også godt spille med på den, jeg kan også godt være de samme ting. Men selvom man ikke kan gøre helt de samme ting, så kan man gøre noget lignende, du ved, noget der også skaber dig sorte penge. Noget du i det mindste kan bruge.

Gangsteren, som bliver portrætteret i filmen Scarface, viser de unge en vej til at få økonomisk succes. Han viser en vej, som er mulig for dem modsat de lavtlønnede jobs, som de kan få på arbejdsmarkedet (for de af dem, der er i stand til at få dem, se kapitlet *At komme videre*), eller den lange vej som kræver en uddannelse, som de ikke har eller på baggrund af deres lave klasseposition kan gøre sig store forhåb-

ninger om at få. Den kriminelle livsstil, som bliver portrætteret i disse medier, er derfor noget, som nogle af de unge aspirerer til. Med tiden er denne vej også noget, som de til dels kan nikke genkendende til på grund af deres egne erfaringer med kriminalitet. Medieskildringen af gangsteren er både en rollemodel for dem, fordi han viser dem, hvordan man kan erhverve penge på illegal vis, og fordi de kan identificere sig med gangsteren, efter at de er begyndt på at erhverve penge på illegal vis. Endvidere skildrer medierne sådanne individer som "seje". De positionerer dem som noget værdifuldt, og giver dem derved anerkendelse. Disse medieskildringer retfærdiggør dermed til en vis grad disse gruppers modstand, kriminalitet og alternative anerkendelseskriterier. De unge mænd kan derfor trække på disse medieskildringer i deres udvikling af lignende anerkendelseskriterier og dermed bruge dem til at omvalorisere deres stigmatiserede position og deres marginaliserede liv til noget værdifuldt og anerkendelsesværdigt.

Påvirkninger

Medieskildringerne præger det liv, som de unge mænd har på gaden. Den påvirkning, de unge får fra disse medieskildringer, har konsekvenser for den gadekultur, som de udfolder.

Mange de hører Tupac og så er der nogen der gør det sammen. Der er nogen af de der. Det gjorde vi da vi var mindre. Tupac, thuglife, åh åh åh. Filmen Scarface. De [yngre] begynder også [på det]. Lige så snart de har set den så går de ud og vil være ligesom ham.

I dette udsagn fra Subhi fremgår det, at denne påvirkning både kan ske på et individplan og på gruppeniveau. Den enkelte unge mand ser eller lytter til medieskildringerne og vil derefter være ligesom dem, der bliver skildret i medierne. Ved at se eller lytte til medieskildringerne sammen kan de unge mænd vurdere dem i fællesskab og sammen trække på de elementer af medieskildringerne, som de mener er anerkendelsesværdige og egnede som eksempler til efterfølgelse/efterligning. Ura giver eksempler på, hvilket og hvordan sådanne elementer bliver implementeret i de unge mænds liv:

Hakan: Dengang du var yngre ikke? Du sagde man havde også forbilleder. Var der nogen du så op til, sådan fra fjernsynet og sådan noget?

Uria: Ja.

Hakan: Var der nogen fra fjernsynet?

Uria: Altså, selvfølgelig når man ser MTV og sådan noget. De

der gangsterrappere, det er også sådan noget der gør at man bliver påvirket af det. Du ser den ghetto. De lever ghettoliv og sådan noget forstår du? Stille og roligt begynder du også ligesom, at gå rundt ligesom dem, snakke ligesom dem, lidt smart du ved, du tænker ikke så meget over konsekvenserne. [...] Dengang man var små, man kunne godt finde på at se et eller andet på fjernsynet og så bare gøre det uden at tænke over det. [...]

Man har smag, sin egen smag og når du hører hip hop så kan du godt lide det, og så ser du også de ting de gør. Spiller om penge, markere over andres gader [vise sig overfor unge mænd fra andre gader], ligesom [de amerikanske bander] bloods, crips, det der du ved. Så bliver man også sådan der forstår du? Du føler de andre byer det er dine fjender. Og du skal beskytte din egen gård, dine egne brødre. Så er i der for hinanden, og alle andre som kommer og siger noget, de er dine fjender, forstår du? Hvis en af dine brødre, hvad hedder det, har problemer, så skal du også være der for ham, fordi han også er der for dig [...]

Den måde de lever på i ghettoen, og du ved, de spiller smarte overfor hinanden og alle de der ting. Du har selv set det, du ved hvordan ghettoen er. Altså hvis man kan lide det, hvis du kan lide det, så begynder du også stille og roligt at blive ligesom dem også. [...]

Man prøvede på at lave penge på den måde [som rollemodellerne fra medierne gør], men man finder ud af når man bliver ældre, at det ikke er så nemt jo. Alt hvad man ser på MTV, det manipulerer folk jo.[...] Så finder man ud af at man skal risikere røven for at lave penge [griner ha ha].

Som det fremgår af interviewet, influerer disse medieskildringer de unge mænd på flere måder. Det kan ses i subtile ting, såsom måder at bruge kroppen på, eksempelvis deres gangart – flere af dem vugger lidt med kroppen, når de går, på samme vis som de gør i disse medierepræsentationer. Indflydelsen af disse medier ses også i de unge mænds tøjstil, som for nogen minder om det tøj, disse ikoner fra medierne går med (se Jensen, 2007, for en analyse heraf). Indflydelsen høres også i deres "gadesprog", som indeholder ord fra medierepræsentationerne. Disse medier influerer også på mere alvorlige ting, som de unge mænds gadeøkonomiske aktiviteter, selv om, som Uria forklarer, disse medier ikke altid er de bedste at lære om sådanne ting fra – at de derimod er manipulerende.

Som Uria fortæller, har hans syn på medieskildringerne ændret sig i takt med alderen. Han illustrerer dermed, at disse medieskildringer

betyder meget for dem og har en stærk indflydelse på dem i deres yngre teenageår, men når de bliver omkring 15-18 år, betyder de for det meste ikke noget særligt for dem længere. Det er generelt for de unges udvikling med alderen.

Imran, Abdul og Mehmet giver i det følgende en uddybende redegørelse for denne proces med at få idoler fra disse medier, blive påvirket af dem, og så med tiden komme over det. Som de påpeger, gør det, at disse medieskildringer ikke længere betyder så meget for dem, når de bliver ældre, ikke at medieskildringerne så ikke længere har nogen indflydelse på gadelivet. For når de er små, "kommer [det] op på hjernen" på dem og påvirker "systemet" og har derfor en mere varig ikke bevidst indflydelse på de unge mænd, som former det liv, de udfolder på gaden, og dermed gadekulturen, som de yngre bliver socialiseret ind i.

Hakan: Fra hvilken alder til hvornår? Hvornår er det man ser op til dem?

Imran: Fra 10 års alderen til 13 14 år.

Hakan: 13 14 år og så ikke mere, så ser man ikke op til dem mere?

Imran: Nej ikke mere.

Mehmet: Ja men det kommer op på hjernen.

Imran: Altså det kommer ind i systemet.

Abdul: Et menneske, der er også folk på 22, 23 år der stadig har den der barnlige tanke der.

Imran: Ja den der Tupac, westside. Sådan nogen tanker.

Abdul: Der er mange personer der er sådan.

Imran: Men så er der også folk der bliver sådan, de tænker "fuck Tupac den lille lort. Han bor i Amerika, hvad har han gjort for mig?" [...] [Men] dengang så var det noget.

Hakan: Hvorfor? Hvad var det ved det man kunne lide?

Imran: Man kunne relatere til det. Han boede i ghetto, vi boede i ghetto [...]

Abdul: Og du prøver at efterligne den [filmen Blood In Blood Out] [...]

Hakan: Men ser i stadig, altså den film betyder den stadig noget for jer?

Abdul: Jeg synes den er god.

Imran: Den er god, altså filmen er god, men folk har fået større hjerner, altså fuck dem.

Abdul: Det er bare en film, men den er god nok ikke?

Imran: Altså alle de her ting, det var da man var en lille dreng, når ens hjerne var små. Når ens hjerne kun opfattede Tupac og gangster og gangster og sådan nogen ting ikke? Nu er man blevet større jo.

[...]

Mehmet: Fordi vi har jo prøvet det jo. Vi har prøvet at være oppe at slås, vi har prøvet at lave ditten, vi har prøvet datten. Vi har næsten prøvet det hele. [...] Og når man har prøvet det hele bliver man træt af det. Så tænker man "jeg har ikke fået noget ud af det der"...

Opsummering

Medierepræsentationer af gadelivet, "gangsteren" og ghettoben i USA (som er reflekteret i filmene Scarface, Blood in Blood out samt i Tupacs musik) påvirker de unge mænd fra Nørrebro og influerer dermed gadelivet på Nørrebro. De kan identificere sig med de grupper, der repræsenteres deri – hvilket skyldes, at de selv indtager en tilsvarende position i Danmark, som grupperne i medierepræsentationerne gør (marginaliserede, segregerede og stigmatiserede unge mænd fra de etniske minoriteter) (jf. Sernhede, 2002; Jensen, 2007; Lalander, 2009). Derfor tager de medierepræsentationerne til sig. Denne identifikation skyldes også, at de emulerer det liv, der fremvises i medierne, hvorved deres eget gadeliv kommer til at minde om det, der skildres i medierne.

De alternative anerkendelseskriterier, som de unge mænd møder i medierne, kan de tage til sig og spejle sig i – medierne fremstiller grupperne og gangsteren som hårde og "seje", som anerkendelsesværdige og viser, hvorfor de er anerkendelsesværdige (hvilket især skyldes deres maskulinitet). Anerkendelseskriterierne i medierne influerer de unge og de anerkendelseskriterier, de unge selv udvikler for gadelivet. De unge kan trække på disse medierepræsentationer i deres symbolske tilpasning til, bearbejdning af, og reaktion på deres udsatte position i samfundet.

De kan også trække på disse medierepræsentationers løsninger på materielle problemer i og med, at "gangsteren" (Scarface) bliver et ikon, der viser dem, hvordan man kan erhverve penge illegalt. Medierepræsentationerne influerer dermed også gadens økonomi.

Dermed påvirker medierepræsentationer af amerikanske forhold

gadelivet på Nørrebro. Det sker, selv om de unge mænds fascination af disse værker ikke er vedvarende, men snarere er et teenagefænomen. I teenageårene påvirker medierne gadekulturen, som de unge skaber mellem hinanden og dermed også det liv, som de bliver en del af, når de senere ikke længere er fascinerede af disse repræsentationer – et liv, som de senere kan indse, de ikke har "fået noget ud af" og derfor gerne vil ud af (se kapitlet *At komme videre*).

Familien

Som det ovenfor beskrevne viser, er der diverse forhold, som fører en del af de unge mænd ud i gadelivet. Disse er især relationelle forhold mellem dem og forhold, der har med deres position i samfundet at gøre. Analysen viser dermed noget andet end det, man af og til hører i medierne, nemlig at det er deres forældres skyld.

De unges forældre gør meget for at holde dem ude af gadelivet, men det er stærke kræfter, de er imod. Det er svært, fordi gruppen af jævnaldrende har en stor betydning for de unge. Hertil kommer, at det vanskeligt kan være i lejligheden. Når det lykkes at holde de unge væk fra gadelivets mere problematiske dele – og det sker i mange tilfælde – så er det i høj grad på grund af familien.

Manglen på rum

Det kendetegner de unge mænd i dette studie, at de tilbringer det meste af deres tid på gaden. Det er dog ikke kun noget, der gælder for dem. Det er karakteristisk for unge mænd fra sådanne marginaliserede områder. Det kan ses i forskningslitteraturen om sådanne unge helt tilbage til sociologen Frederic Thrashers (1927) pionerstudie i marginaliserede unge mænd fra Chicagos slumområder i 1920'erne. Denne tendens så også sociologen William F. Whyte (1993 [1943]). Han så det som noget så grundlæggende for de unge, at han døbte sit værk om unge efterkommere af italienske migranter i 1940'ernes USA "*Street Corner Society*". Hvis man følger forskningslitteraturen i mænd fra sådanne områder fra dengang og op til nu, er det en tendens som er gennemgående¹¹.

Der er derfor grund til at antage, at der er nogle forhold ved disse områder, som medfører, at det sociale liv foregår i det offentlige rum. Et af disse forhold er, at lejlighederne i sådanne områder er for små til at rumme en hel familie, hvorfor de unge mænd fra områderne tyr til gaden for at komme væk fra de overfyldte lejligheder. Det har også tidligere været kendetegnende for Nørrebro, da det var en 'etnisk dansk' arbejderbydel, og inden folk med 'anden etnisk herkomst end dansk' bosatte sig her. 'Etniske danskere', som har boet på Nørrebro i mere end 30 år, fortæller, at det også var sådan, da de var unge. Det er stadig sådan for en del af de nuværende unge fra de 'etniske minoriteter', hvorfor de søger ud mod gaden.

Koblet til denne mangel på fysisk rum er også en mangel på socialt rum i hjemmet.

Mange af de unge mænds forældre er emigreret til danske storbyer fra rurale områder i diverse lande. Selv om man ikke kan operere med klare skel mellem rural og urban kultur har det stadig betydning for, hvorfor de unge mænd søger ud mod gaden. Der er visse kulturelle fænomener, der kan betegnes som traditionelle, og som i højere grad gør sig gældende i det rurale end i de urbane og omvendt med visse kulturelle fænomener, der kan betegnes som moderne.

De unge mænds forældre, der er flyttet fra rurale områder til urbane, har ikke udskiftet *alle* deres traditionelle kulturelle træk med mere moderne. De unge, som er opvokset i den danske storby, har derimod tilegnet sig flere af disse moderne kulturelle træk. Man kan i denne henseende tale om en generationskonflikt mellem de unge og deres forældre, der ikke kan ses som en konflikt mellem dansk og eksempelvis tyrkisk eller arabisk kultur, men snarere som "en konflikt mellem en mere traditionel og en mere moderne indstilling" (Prieur, 1999: 19). Denne konflikt er også medvirkende til, at de unge søger ud på gaden.

I den mere traditionelle og den mere moderne indstilling er synet på individualisering forskellig. Den traditionelle er mere kollektivt orienteret, hvorimod den moderne er kendetegnet ved individualisering. Det, ikke at have noget privatliv i hjemmet (hvilket ikke skal forstås som eget værelse, idet man kan have eget værelse, men stadig ikke have privatliv) og dermed manglende muligheder for individualisering derhjemme, var der flere af de unge, der stadig boede hos deres forældre, som gav som grund til, hvorfor de er på gaden i stedet for at være derhjemme. Disse begrundelser havde generelt form af, at der var visse ting, de ikke kunne tillade sig derhjemme. Ghedi siger f.eks.: *"Man kan jo ikke lave hvad man vil derhjemme. Der er mine forældre jo. Så der kan jeg f.eks. ikke have kærester, eller ryge smøger"*. Det, Ghedi siger, at han ikke kan derhjemme, er normale kulturelle forbud i de regioner, som de unge mænds forældre emigrerede fra. Således bliver hjemmet i Danmark et fysisk afgrænset rum, hvori disse traditionelle kulturer til en vis grad reproduceres. Den kultur virker til dels begrænsende for de unge mænd, der er opvokset i en moderne dansk urban kontekst. Den begrænser deres udfoldelse, identitet og væren. Dette indikeres i Ferhats udsagn om, hvorfor han startede med at gå så meget ud på gaden: *"Jeg skulle jo til at blive en mand, altså jeg skulle lære hvem jeg er, hvad jeg vil og hvad jeg kan. Det kunne jeg jo ikke gøre derhjemme, man kan ikke lave noget derhjemme. Dine forældre vil jo heller ikke tillade mange ting"*.

Ved at påpege, at han skulle til at blive til en mand, peger Ferhat også på et andet aspekt af de unge mænds søgen hen mod gaden, nemlig at det for alvor starter i teenageårene. Teenageårene er, som

kultursociologen Ove Sernhede har redegjort for, en periode, hvor der psykisk set sker en "*anden individuationsproces*" (Sernhede, 1996: 186), hvor man får muligheden for at etablere en anden identitet end den, man har haft hidtil. Det er i denne periode, at de unge mænd uafhængigt af forældrenes kultur kan udvikle en identitet, der passer bedre til de forhold, de lever under i Danmark. Derfor søger de væk fra hjemmet.

Denne søgen væk fra hjemmet, og den dermed forbundne identitetsudvikling, leder ikke hen imod mainstreamsamfundet. Det skyldes, at de unge mænd ikke føler sig velkomne eller accepterede i mainstreamsamfundet, på grund af deres etniske baggrund og/eller religiøse tilhørsforhold. Det er en udbredt holdning blandt dem, at de ikke er accepterede i mainstreamsamfundet, men derimod er ringeagtede i og udstødte fra det pga. deres etniske baggrund og/eller religiøse tilhørsforhold. Denne holdning er baseret på deres (og deres venners) erfaringer fra hverdagen, f.eks. med forskelsbehandling i skolen (se kapitlet *Skoleliv*), diskrimination på arbejdsmarkedet (se kapitlet *At komme videre*) og på diskoteker (se Nørregaard-Nielsen & Rosenmeier, 2007 for en analyse deraf), med at høre racistiske tilråb på gaden eller langt mere subtile ting, såsom uden nogen tilsyneladende grund at blive stirret længe og foragtfuldt på i det offentlige rum.

Da de hverken kan være "sig selv" hjemme hos deres familier pga. de begrænsninger, der eksisterer der, eller kan være det i mainstreamsamfundet, da de ikke føler sig velkomne der, søger de hen mod gaden som et rum, hvor de kan være sig selv. Gadens rum bliver således til det, som kultursociologen Flemming Røgilds (1995: 247) har defineret som et "*grænseland*". Her er de velkomne og accepterede, og her kan de udfolde sig og prøve grænser af og derigennem udvikle og undersøge deres egen identitet og kultur. Denne udvikling er, som det ses i Ferhats udsagn om at "blive til en mand", baseret på at udvikle en maskulin identitet og kultur. Kulturen udvikles i fællesskabet med andre unge mænd. Dette er ligeledes en af grundene til, at man er på gaden; som flere har fortalt, kan man ikke være hjemme sammen med vennerne, da man er for mange venner til at være hjemme i en lejlighed. Hjemmet er modsat gaden ikke stort nok til at rumme fællesskabet eller gruppen.

Imellem hjemmet og gaden – imellem to verdener

Den gadekultur, som de skaber, er på ingen måde i overensstemmelse med, hvad deres forældre ønsker for dem:

Hakan: Mener du at der er nogen måder sådan som gaden, altså livet på gaden, gadekulturen ikke, den er anderledes end vores forældres kultur?

Daud: Ja, selvfølgelig er det anderledes. Ens forældre vil ikke have at du står på gaden jo. Og laver dårlige ting. De ved godt hvad gaden indeholder jo. At sælge hash, tage stoffer, lave bal-lade. De ved godt at det ikke er en fremtid, ind og ud af fængs-let. Ens familie vil aldrig have sådan noget der. De vil ikke have det, de vil kun en det godt jo. Have en fremtid, have et arbejde. Have, forstår du [modsat gadens marginalisering]? Så det er meget anderledes jo.

Her skal to pointer blot fremhæves. For det første vil de unge mænds forældre gerne have, at de lever det liv, som de kan få i mainstream-samfundet. De vil gerne have, at de lever et "normalt" liv i stedet for gadelivet. På disse punkter er forældrenes kultur, som på mange andre punkter, lig mainstreamsamfundet. For det andet, at de unge "pendler" mellem gaden og hjemmet. Forskellen mellem hjemmet og gaden er så stor, at nogle af de unge betegnede pendlingen som at skifte personlighed eller at leve flere liv:

Edi: Du skal tænke på at hvert menneske har et par liv at leve. [...] Du har et liv du lever med familien, der er du et andet men-ske. Du har et liv du lever når du går ud, der er du et andet menneske. [...] Yani [altså] du har mange facader. Det er det, det hele handler om. Forstår du hvad jeg mener? Nogle er engle hos familien, når de er udenfor de er sataner.

Edi fremhævede, at han ikke kan snakke med sine forældre om, hvad han foretager sig på gaden og især ikke om de aspekter ved gade-livet, som forældrene ikke vil bifalde, eksempelvis at ryge hash. Det prestigefyldte og anerkendelsesværdige på gaden, som giver respekt blandt de unge mænd (se kapitlet *Gadeliv*), giver ikke respekt hjemme hos familien (gadens anerkendelseskriterier uddybes i kapitlet *Gade-liv*). Hjemme medfører det derimod en ringeagtelse, et tab af respekt, ligesom det gør i mainstreamsamfundet. Derfor holder de unge adskil-lige ting hemmelige for deres familie.

De unges pendlen, som forskellene imellem gaden og hjemmet fører til, indebærer ikke, at de unge mænd forkaster deres forældres kultur. Det er netop en pendlen. De er på en måde, når de ude, og på en anden derhjemme. De unge mænd nærer en dyb oprigtig respekt for deres familie. Det er et af de gennemgående og forenende forhold blandt dem. Familien er for dem det hellige, det, der værdsættes og holdes højt i hævd i modsætning til den profane gade med detn amo-ralske adfærd og fristelser. Det ses eksempelvis i deres forbrug af penge. De penge, de tjener igennem normalt arbejde, ses som "ha-lal" (et islamisk begreb, der kan oversættes til "tilladt", skal her forstås som penge, det er tilladt at erhverve og forbruge). Halalpenge kan og bør forbruges på familien – f.eks. ved at give en del af lønnen til for-

ældrene. De penge, de tjener igennem kriminalitet, ses som "haram" (et islamisk begreb, der kan oversættes til "forbudt/syndig", skal her forstås som syndige/forbudte penge), hvorfor man ikke må forbruge dem på familien, men i stedet bør bruge dem på gadelivets "syndige" tiltrækninger (eksempelvis hash og alkohol).

Familiens forsøg på social kontrol

Da forældrene ved, hvad gadelivet kan føre til og frygter, at deres sønner ender i gadelivet, har de et behov for at have kontrol over, hvad deres sønner laver, når de ikke er hjemme. De forsøger således at føre en social kontrol over deres sønner for at sikre, at de ikke ryger ud i gadelivet. Der er nogle måder, de ofte udøver en sådan social kontrol på.

Den ene er stuearrest. Flere af de unge fortalte, at de fik stuearrest, hvis det var, at deres forældre fik kendskab til, at de havde gjort ting, som forældrene ikke bifaldt. Stuearresten kan ses som den mest simple metode til at holde de unge mænd væk fra gadelivet ved netop at sikre, at de ikke er på gaden. Det har dog ikke nogen reel effekt, da de unge mænd kan fortsætte med deres "afvigelser", når de senere kommer ud på gaden igen.

Forældrene forbyder også deres sønner at omgås visse andre, da de er bange for deres indflydelse på deres sønner. Der var flere, der havde fået et sådant forbud, hvilket de dog oftest ikke adlød. Det adlød Abdoulaye f.eks. ikke, bl.a. fordi han ikke havde en reel forståelse af kriminelle handlinger:

Abdoulaye: Jeg kan huske en dag jeg gik med en ven, så min far så mig, øh, ud af vinduet, han blev meget sur. For den ven, han var, dengang det var cykeltyveri der var berygtet. Så min far så mig med ham og han blev sur på mig. Så fik jeg lige nogle lammere [af min far], ha ha. Jeg vidste ikke dengang cykeltyv, biltyv. Jeg vidste ikke sådan nogle ting. Jeg tænkte bare det er nogle der bor her, de er mere sikre at være sammen med.

Hakan: Sikre på hvilken måde?

Abdoulaye: Den så ved du det er dem herfra du er sammen med i stedet for at du skal gå rundt på gaden og finde dig nogle venner udefra, så jeg tænker bare dem der bor på min boligblok det er dem jeg skal være sammen med, sådan var det.

Abdoulayes udsagn tydeliggør, hvor svært det kan være for forældrene at holde deres sønner ude af gadelivet. For gadelivet bliver skabt af andre børn og unge fra den samme gård som dem selv (eller fra nærliggende gårde). Forældrene skal da, for at holde deres sønner væk fra gaden, holde dem væk fra de andre unge fra gården og

dermed selve livet i gården. De skal derfor i praksis holde dem inden-dørs det meste af tiden. Over for forældrenes bekymring står de unge mænds eget syn på de andre fra gården: "De er mere sikre at være sammen med", dvs. at det er mere trygt at tilbringe tiden sammen med dem fra gården end med fremmede andre steder fra. Gården og de unge derfra, som man kender godt, giver en vis tryghed – det er med til at skabe en hjemfølelse, et sted hvor man føler sig velkommen og ved, hvad man har. Derfor er det svært for forældrene at holde deres sønner væk fra gadelivet. De skal så bekæmpe de unges naturlige trang til fællesskab, tryghed¹² og hjemfølelse (det fællesskab, hvori de med andre ligesindede kan udforme en identitet og kultur som et svar på de forhold, de vokser op i på det moderne Nørrebro).

Dette behov adskiller sig ikke fra mange andre børn og unges syn og forhold til deres boligområde og venner derfra (i tilfælde af, at der er grobund for et fællesskab deri). Men det adskiller sig ved, at der i gården foregår processer mellem de unge, som er anderledes end i de fleste andre områder. Det er f.eks. gadesocialiseringen.

For at deres sønner ikke skal ryge ud i dette liv, ringer nogle forældre ofte til deres søn og spørger om, hvor han er, hvad han laver, og fortæller ham eventuelt, at han skal komme hjem. Denne praksis med at kontrollere deres sønner med opkald skulle efter sigende have en effekt i forhold til dem, der ikke ringer. De, der ikke blev udsat for en sådan kontrol, brugte mere tid på gaden og kom derfor længere ud i gadelivets "afvigelser". Nogle af de forældre, der af diverse grunde har en stor frygt for, at deres sønner er på vej ud i gadelivet, nøjes dog ikke med at ringe til deres børn for at finde ud af, hvad de laver og/eller sige, de skal komme hjem. De har erfaret, at det var nytteløst. De går i stedet rundt på gaden for at finde dem og tage dem med hjem. Når de unge bliver voksne og er røget ud i gadelivet, er det derimod ofte for sent for forældrene at gøre noget ved det:

Hakan: Hvordan har din mor og resten af din familie det så med at du lever på gaden [forstået som tilbringer en stor del af sin tid på gaden og deltager i gadelivets "afvigende" elementer]?

Daud: Jamen de har det ikke så godt med at jeg laver det jeg laver. De har det ikke så godt. De har det ikke så godt, nej. [... De bliver] sure, skuffede. Men det er blevet normalt for dem jo. Efter så lang tid, forstår du? De håber bare jeg skifter [retning], [de håber det] fra hjertet af. Det er det. Ellers kan de ikke, de kan ikke gøre andet. Vi er blevet voksne nu. Hvad skal de? Forstår du? "Hvis du vil klare dig selv, klar dig selv. Men jeg håber fra hjertet af, at du en dag vil tage dig sammen min søn". Mere kan min mor jo heller ikke gøre for mig.

Familien som årsag til at man ikke ryger længere ud i gadens økonomi

Da familiens kultur og dermed forældrenes håb og ønsker for deres børn afviger meget fra gadelivet, har det i sig selv en stor betydning for, i hvilken grad de unge mænd deltager i gadelivet. Mere specifikt har det en stor betydning for, i hvilken grad de deltager i gadens økonomi. Det ses bl.a. i de legitime begrundelser, de unge kan bruge i gruppen til at afstå fra at deltage i gadens økonomi. Det er legitimt at bruge familien som begrundelse for at afstå. Man bliver i så fald fritaget fra at skulle deltage, uden at det medfører en ringeagt (såsom at blive set som feminin fordi man ikke *tør* deltage). Begrundelsen kan f.eks. være, at man skal være sammen med familien.

Der er dog ofte meget mere på spil i forhold til familien end respekten for familien. Mange af de unge mænd vil fortsat gerne følge familien og det liv der ligger i at være en del af familien. De vil derfor ikke deltage i gadens økonomi, fordi de ved, at de dermed betræder en vej, som fører dem væk fra familien.

Hakan: Men er I ikke mere stille og rolige end mange andre, eller hvad? Eller laver I de samme ting eller hvordan?

Berzan: Vi er sikkert stille og rolige, fordi vi ser meget op til at støtte sin egen familie. Og holde mere tæt med familien. Også med vennerne, men du ved, kriminalitet, det kan fjerne dig fra mange andre ting.

Hakan: Hvordan, hvad mener du?

Berzan: Du ved, kriminalitet det er en ting. Og du har familie, du har venner. Du har forskellige ting. På grund af kriminalitet kan du godt gå længere væk fra det, kan man sige.

Hakan: Fra familien eller hvad?

Berzan: Ja lige præcis. Så det er ikke det værd.

En del af dem, der ikke deltog eller kun i mindre grad deltog i gadens økonomi, begrundede det med forholdet til familien. For nogle af de unge, der har været på vej ud i gadens økonomi men ændrede kurs, har det været samtaler med deres familier, som har været udslagsgivende. Det har ikke været den aktive sociale kontrol med dem. Et eksempel herpå er Ersan, som fortalte, at det var en samtale med hans familie som gjorde, at han ændrede kurs:

Ersan: Ja. Jeg blev taget [af politiet] og blev afhørt og familien kom og hentede mig. Det var en af de forfærdeligste ting. At stå og se på sine forældres øjne, og hvis man kan følge tankerne,

øjnene på sine forældre, altså hvad de mener med de øjne så. Jeg fik signaler om at det var forkert vej jeg var på. Så der fik jeg også støtte, vi snakkede om tingene, og sidde og snakke, ikke noget med at være hidsig eller et eller andet, snakke om tingene. Familien fik mig ud af sådan nogle ting så [...] De [mine søskende] snakkede med mig. De snakkede angående alt. Dengang, de var ældre end mig, de er stadig ældre end mig, men som barn så [betyder det mere]. De kom til mig og sagde det var en forkert vej. Hvert ord jeg fik fra dem, var nok til mig, og, jeg var jo på den forkerte vej så...

Denne samtale gjorde, at Ersan lagde sin livsførelse om – han er i dag gift og ejer en kiosk. Sådanne samtaler har effekt, fordi familien generelt betyder så meget for de unge mænd. Styrken af de bånd, den enkelte har til familien i forhold til de andre unge fra gaden og alt det, disse bånd medfører, såsom divergerende anerkendelseskriterier og økonomiske muligheder, er afgørende for, hvor langt de unge mænd ryger ud i gadelivet. Kontrasten mellem disse bånd og sfærer bliver tydeliggjort og sat på en prøve i de tilfælde, hvor de unge mænds kriminalitet bliver opdaget, og familien får et bedre indblik i deres søns adfærd. Hvis de følelsesmæssige bånd, de unge har til deres familie, er stærke nok, stærkere end dem, de har til deres venner, kan disse episoder medføre, at de unge mænd afholder sig fra gadelivets "afvigende" elementer.

Opsummering

Familierne i disse områder kæmper en hård kamp for at sikre, at deres sønner ikke deltager i gadelivet. Kampen er hård, da de dels skal kæmpe mod deres sønners naturlige behov for venskab og fællesskab med andre i området, dels ikke ved, hvad deres sønner foretager sig på gaden, samtidig med at de har en viden om, hvad miljøet på gaden kan indeholde. De forsøger stadig at holde deres sønner væk fra gaden gennem diverse former for social kontrol. De følelsesmæssige bånd inden for familien og den generelle respekt, de unge mænd har for deres forældre, bevirker ofte, at de unge ikke deltager i gadens økonomi eller deltager i mindre grad, end de ellers ville.

Gadeliv

Det gadeliv, de unge fører, er ikke et glamourøst liv, sådan som medierepræsentationerne kunne foranledige en til at tro. Det er snarere et monotont liv, hvor man til hverdag ikke laver særlig meget. Kendetegnen for dette liv er derimod behovet for at få tiden til at gå. Måder at få tiden til at gå på er især at spille fodbold (som en del af disse unge er exceptionelt dygtige til) eller diverse kortspil, som de ofte spiller. Noget andet er at ryge hash. Mange af de unge er afhængige af hashen og den eskapisme fra hverdagen, som den tilbyder.

Disse aktiviteter foregår i et fællesskab med andre unge, som ligeledes hænger ud på gaden og prøver på at få tiden til at gå. I dette fællesskab søger de at få anerkendelse og får det dels ved at være "gode mænd", dels ved at "køre på hinanden", og dels ved deres maskulinitet og voldskompetencer. I fællesskabet foregår der også diverse gadeøkonomiske aktiviteter.

Forskellige måder at deltage i gadelivet på

Gadelivet eksisterer i et stort fællesskab, som inkluderer mange unge. I dette større fællesskab er der mindre enheder af grupper af nære venner, som dagligt tilbringer tiden sammen. Disse er oftest opdelt ud fra gårde; en gruppe er fra den ene gård, en anden fra en anden og så videre. Gruppen af nære venner er ofte vokset op sammen i gården og har indgået i gruppen fra barnsben. De er derfor tæt knyttede til hinanden. Disse mindre grupper indgår i en større enhed af gadens fællesskab på Nørrebro. De kender således mange fra andre gårde og tilbringer ligeledes tid med andre grupper eller individer fra andre grupper – de er således også venner med andre grupper eller bekendte med dem.

Gadens fællesskab kan differentieres i forhold til forskellige typer af unge. Nogle er stærkt ekskluderede fra det omkringliggende samfund, fra mainstreamsamfundet. De er oftest de mest kriminelle og dem, der er dedikeret til gadens anerkendelseskriterier. Det er dog kun forholdsvis få unge, der kan karakteriseres som tilhørende denne gruppe.

En anden gruppe minder om disse i forhold til deres eksklusion, marginalisering og erfaringer med kriminalitet. De adskiller sig fra førstnævnte ved, at de gerne vil ud af dette liv, når de når ca.

20-25-års-alderen. De vil da gerne ind i mainstreamsamfundet (se kapitlet *At komme videre*) i modsætning til de førstnævnte, som i højere grad holder sig til og vil klare sig godt i gadelivet. De to grupper minder på denne vis om hinanden og lever et meget ensartet liv i deres teenageår, men begynder at adskille sig ved slutningen af teenageårene. Denne anden gruppe er modsat førstnævnte stor.

En tredje gruppe kan også karakteriseres ved at have deltaget i gadelivet i teenageårene, men som værende mindre ekskluderede fra mainstreamsamfundet og have udført mindre kriminalitet. De unge i denne gruppe er i gang med eller har fået sig en uddannelse og/eller et arbejde og deltager på denne vis i mainstreamsamfundet. De deltager også i gadelivet og dets socialitet, men i mindre udstrækning i gadens økonomi (de begår eller har begået småkriminalitet for økonomisk gevinst) og vægter til en vis grad gadekulturens anerkendelseskriterier. De adskiller sig fra de førstnævnte grupper ved den mindre grad af eksklusion fra mainstreamsamfundet og den mindre deltagelse i gadens økonomi.

Den fjerde gruppe, der kan udskilles, er ligesom den tredje gruppe i gang med eller har fået sig en uddannelse (og en del af disse er længerevarende universitetsuddannelser). Den eksklusion, de måtte opleve fra mainstreamsamfundet, er i højere grad fordomme i hverdagen, diskrimination på diskoteker og lignende – de kan ikke karakteriseres som værende ekskluderede fra mainstreamsamfundet, de er derimod en del af dette. Men de deltager også i gadelivet. Det er dog mest gadelivets *socialitet*, de deltager i. Det er den socialitet med andre unge mænd, hvor man kan møde sig og udveksle erfaringer, historier med mere, som de er en del af – og blev en del af gennem deres opvækst på Nørrebro, dens gårde og skoler med mere. De kan have begået småkriminalitet som yngre eller have været oppe at slås og lignende. Men det er i så fald undtagelsestilfælde. Det er ikke noget, der karakteriserer deres liv. De deltager ikke i gadens økonomi, og gadens anerkendelseskriterier vægtes ikke højt blandt dem – deres liv er mest præget af mainstreamsamfundet.

Denne gruppe er ligesom den første gruppe forholdsvis lille, hvilket kan skyldes, at mange andre lignende unge, som klarer sig godt i mainstreamsamfundet, ikke vil eller kan deltage i gadelivet. Denne gruppe af unge indgår ikke i den følgende analyse – når der fremover bruges begrebet unge, er det de første 3 grupper, der henvises til.

Det er dette fællesskab med andre unge, som er gadelivets primære tiltrækningskraft. Det er dette, som tilbyder disse marginaliserede unge visse gevinster, som de ikke får i mainstreamsamfundet, dette som kan dække visse behov hos dem, som de vanskeligt kan få dækket andetsteds. Det vigtigste behov de får dækket, er behovet for anerkendelse.

Værdsættelse og agtelse

I denne anerkendelse indgår både accept, værdsættelse og respekt eller agtelse. Accepten gælder i en vis udstrækning for samtlige, der deltager i gadelivet. Selv om de, der deltager i gadelivet, ikke er agtet eller respekteret højt deri, er de ikke desto mindre accepteret – i hvert fald i de nære grupper af venner. Værdsættelsen kommer i høj grad af at være det, der betegnes som ”en god mand” (betydningen af dette redegøres der for i afsnittet *Den gode og farlige*). Den gode mand er en respekteret mand forstået således, at han ikke misanerkendes eller disrespekteres. Han værdsættes for at være god.

Dette element er (mere) horisontalt (end vertikalt) orienteret, dvs. at man er rangeret lige. Hvis man bliver set som en god mand og kan være social med mere, er gadelivet generelt et forum for accept og værdsættelse – det er noget, der stort set tilkommer alle i og med, at man skal udvise sådanne egenskaber for at kunne deltage i gadelivet og være vellidt. Der kan dog være forskelle i dette. En ung mand kan være mere værdsat end en anden, fordi han i højere grad er ”en god mand” end en anden, som i højere grad ses som en egoist.

Dette horisontale aspekt, det at være ”en god mand” samt accepten og værdsættelsen deraf, er dog kun et element af fællesskabet. For det indeholder også et hierarki. De enkelte individer i fællesskabet er også differentieret i forhold til status. Nogle ”har mere at sige” end andre. Skal man avancere i status, er det ikke nok ’blot’ at være en god mand, så skal man også vise, at man har gademaskulinitetens egenskaber. De er de vigtigste egenskaber for tildelingen af status. I dem er især vold afgørende.

Maskulinitet, vold og respekt

Som beskrevet i meget af det foregående er maskulinitet og vold anerkendelsesgivende blandt de unge mænd, det er med til at regulere statusforholdene blandt dem. Dette er ikke en særlig tendens for dem. Mange tidligere studier fra diverse lande i sådanne marginaliserede subkulturer har fæstnet sig ved den markante maskulinitet, som bliver praktiseret af de unge mænd. De viser også, at den anerkendelse, de unge får, er nært knyttet til i hvilken grad, de besidder de maskuline egenskaber¹³. Flere studier viser, at det, der giver anerkendelse i visse segmenter af gadelivet, er det, der kan betegnes som at være en ”hård” gut. Det kendetegner også gadekulturen på Nørrebro:

Idris: Jeg ved ikke hvordan en mand han skal være, men han skal have nosser i hvert fald [...]

Hakan: Hvad mener du med have nosser?

Idris: Han skal i hvert fald kunne tåle noget, han skal i hvert fald kunne tåle at gi noget [give tæsk] du ved. Han skal ha det i sig [...] vreden. Han skal kunne forsvare sig selv.

Hakan: Okay. Og være modig? Når du siger

Idris: [afbryder mig] Ja han skal være modig, forsvare sig selv. Han skal have sine nosser. Altså han skal kunne turde at lave ting og sager, som andre folk ikke tør du ved. Han skal kunne gøre de værste ting.

Modet er centralt for maskuliniteten. Det er særligt, når man udfordres, at man kan vise mod. Når man får en udfordring, er opgaven derfor ikke kun at forsvare sig selv. Det er også en fremvisning af maskulinitet:

Hakan: Hvad vil det sige at være en mand?

Korkmaz: Det er jo... Det er jo du ved, at man kan forsvare sig selv. At man kan sige ting imod... At man ikke gemmer sig bag nogen eller noget. Man siger det man vil fordi [...] hvis der er en der siger noget så siger du noget tilbage. Du gør det fordi du er en mand, du er ikke en pige, du er ikke bange eller noget. En mand skal jo ligesom altid være stærk, han skal være hård [...] så modparten kan vide "okay det er en rigtig mand det her, det er ikke bare en lille dreng jeg har med at gøre".

Hvis der er en, der på en åbenlys eller subtil måde indikerer, at man er mindreværdig, svarer man ham igen. Man forsvarer sin værdighed og status og tydeliggør dermed, at man er en mand. Det er særligt i udfordringer – enten verbale eller kropslige i form af enten voldstrusler eller direkte vold – at man kan demonstrere sin mandighed. Man tager udfordringen op og viser, at man "ikke finder sig i noget". Det er især i dette, at gademaskulinitetens krigeriske aspekt manifesteres og fremvises for andre. Det er denne fremvisning, der gør, at de fatter, at man er en rigtig mand, og man er ikke en pige eller en lille dreng.

Det er måske også derfor, at gademaskuliniteten er præget af dette krigeriske aspekt. Når man befinder sig i en samfundsposition, som medfører, at man ringeagtes, bliver det en dyd at gøre modstand mod dette og kæmpe for sin værdighed. Det kommer til udtryk i en kamp mod den ringeagtelse, man møder i hverdagen. Det er dermed nødvendigt at være krigerisk for at bevare sin værdighed.

Denne maskulinitet kan også ses som en reaktion på det hårde miljø og som en mangel på andre måder at vise maskulinitet på. I dette hårde miljø, er det til en vis grad nødvendigt at besidde en krigerisk maskulinitet for ikke at blive ringeagtet og/eller udnyttet af andre

i miljøet. De unge mænd har ikke adgang til mainstreamsamfundets dominerende maskulinitetsform (pga. deres udsatte arbejdsposition, se kapitlet *At komme videre*). De er derfor nødt til at erhverve en anden maskulinitetsform. Gadens maskulinitet kan derfor ses som en kompensatorisk maskulinitetsform, der "kompenserar för en i grunden osäker och sårbar manlig identitet ..." og "kan ses som en strategi som kompenserar och lindrar smärtan inför social marginalisering, utanförskap och maktlöshet" (Sernhede, 2002: 209).

Det er også nødvendigt for dem at forsvare deres værdighed over for individer fra mainstreamsamfundet, som kunne ringeagte dem. Deres forsvar, både over for andre i miljøet og over for individer fra mainstreamsamfundet, udøver de med truslen om og i sidste instans med reel, korporlig vold. Dette ses i Barans svar på spørgsmålet om, hvorfor han kommer op at slås:

Baran: Fordi jeg ryger fede [hash], jeg er aggressiv. Jeg kan ikke styre mit temperament.

Hakan: Ja. Hvad kunne der ske, noget en anden gjorde, eller noget?

Baran: Jeg ved det ikke, jeg er bare sådan en type, hvis jeg føler at jeg skal slå ham eller et eller andet så gør jeg det.

Hakan: Men hvornår kan du føle det?

Baran: Når som hest.

Hakan: Hvad kunne den anden gøre der ville få dig til at føle det?

[...]

Baran: Noget hvor jeg kunne føle mig svag.

Hakan: Svag?

Baran: Svag derken [tyrkisk: med svag mener jeg], yani [altså] ligesom føle mig, altså ligesom han har sagt noget dårligt til mig, forstår du?

Hakan: Altså ligesom han sviner dig til?

Baran: Generer mig, sviner mig til. Ser ned på mig. Forstår du? Hvis han prøver at nedgøre mig eller sådan noget, så kan jeg finde på... Du ved, starte med at sige til ham "stop". Eller ikke stop på den måde, men "du skal ikke snakke sådan der til mig". Hvis det bliver ved så vur [slå/slåskamp], så nakker du ham, så slår du ham min ven.

[...]

Hakan: Har du nogen eksempler på en eller anden gang, hvor en eller anden har nedgjort dig, eller du har følt han har gjort et eller andet? Har du en historie?

Baran: Ligesom nu her, jeg var ved at slå en mand her for 2 minutter siden mand. Fordi jeg kom til at køre ind i cyklerne.

[Han kørte over til en cykelhandler, for at se på cykler. Han kørte derhen på en ladcykel, altså en cykel hvorpå der er monteret en "kasse" foran, og kom til at køre ind i ruden på cykelhandleren med kassen. Det øvre højre hjørne af kassen på cyklen var lidt smadret på grund af sammenstødet].

Så han [cykelhandleren] kommer ud [fra butikken]. Han råber og skriger "den der rude koster 5000" og jeg ved ikke hvad "hvis den går i stykker". Så tænkte jeg "hvad er det han siger mand? Han råber og skriger foran [andre] mennesker". Så sagde jeg til ham "jeg knækker ruderne nu mand, hvis du ikke holder din kæft".

Hakan: Hvad gjorde han så?

Baran: Så sagde han ikke noget.

Baran tyr til vold, når han føler, han skal det. Det sker, når han føler, at en person opfører sig på en måde, der nedgør ham. Han reagerer følelsesmæssigt på andre personers handlinger, når han mener, at de indikerer, at han er mindreværdig, eller at de tildeler ham en lavere status end dem selv. Det kommer til udtryk i episoden med cykelhandleren. Han kommer ud af butikken og råber ad Baran. Det får Baran til at føle sig udstillet "foran mennesker", foran andre, der kan bevidne den identitet, han får tildelt af cykelhandleren. Den identitet, han får tildelt, indebærer, at han er en person, der opfører sig forkert og vigtigere endnu for gadens kultur indebærer, at han er en person, som cykelhandleren kan tillade sig at råbe ad. Dermed fremstår han som værende af mindre status end cykelhandleren, som kan tillade sig at irettesætte ham. Cykelhandleren indtager dermed den dominerende position i relationen mellem dem. Denne dominans påvirker ham følelsesmæssigt. Han føler sig nedgjort og reagerer så ved at true med vold. Dermed sætter han en grænse for, hvordan cykelhandleren kan tillade sig at tale til ham. Volden, eller rettere *truslen* om vold, er en måde at modgå magt- og statusdimensionen som cykelhandleren stadfæster gennem sine handlinger. Ved at true ham med vold demonstrerer han sin overlegne magt. Han ændrer derved relationen mellem sig selv og cykelhandleren, så han indtager den dominerende status. Hans identitet ændres derved, både for cykelhandleren, iagttagere, og måske vigtigst, for ham selv.

Volden og truslen om vold virker på denne vis som et magtmiddel med en definerende kraft. Volden anvendes til at definere verden, hin-

anden, sig selv og relationen mellem disse. Den bliver især taget i brug, når disse unge af andre bliver defineret som mindreværdige, og anvendes til at transformere de unges værdi, så de bliver de overlegne.

Gennem volden regulerer de unge status og anerkendelse, og der er derfor en direkte relation fra vold til status og anerkendelse. Det er en af de vigtigste årsager til voldsepisoders opståen. Som Barans historie eksemplificerer, opstår vold tit på baggrund af disrespekt, og er på denne vis forbundet til status.

Volden og de enkelte unges voldkapacitet strukturerer endvidere relationerne mellem dem i et hierarki netop pga., at volden er et statusregulerende middel.

Vold er også knyttet til andre forhold, der anerkendes af de unge, specielt til traditionelt maskuline dyder såsom mod, styrke og villigheden til at forsvare og kæmpe for sin plads. Volden kan derfor ses som handlinger, hvor de unge fremviser de anerkendelsesværdige aspekter, som de besidder – volden er en måde, man ”gør” maskulinitet på.

Ayman: Slåskampe, penge. Sådan noget der, det giver højere status [...]

Hakan: Okay når du siger slåskampe, er det så hvor stærk man er, eller hvor mange kampe man har været i, eller hvor modig man er..?

Ayman: Ja hvor modig man har været, og selvfølgelig hvor mange man har slået ned og sådan noget

Hakan: Okay så det fysiske det betyder ikke noget?

Ayman: Jo

Hakan: Fordi jo flere man har slået ned jo stærkere er du, på den måde?

Ayman: Ja nemlig

Slåskampe er et af de vigtigste aspekter i statushierarkiet blandt de unge mænd. Ayman tillægger også fysisk styrke en betydning. Det fysiske aspekt er dog ikke det vigtigste for fordelingen af anerkendelse. Det er udfaldet af slåskampene, som er afgørende, hvor mod, aggression, og andet kan betyde mere end fysisk styrke. Det er kompetencer i voldssituationer og ikke kun den fysiske styrke, som er afgørende for ens status i fællesskabet.

Volden er ikke så udbredt blandt disse unge, som man kan foranlediges til at tro ud fra det stigma, som er tilknyttet sådanne unge mænd og de forestillinger, der er forbundet dermed. De deltager især i slåskampe i deres teenageår, hvor de skal etablere sig et ”ry” i gadelivet. De deltager i flere slåskampe, end hvad man ville finde i de fleste andre sfærer i samfundet. Men volden er stadig mere en undtagelse

end reglen. Hverdagen på gaden er ikke præget af fysisk vold. Historierne om volden, som en person eller gruppe har deltaget i, mindes imidlertid længe og bliver dermed en del af hverdagen. Det er især de mere bemærkelsesværdige (såsom når en person har udvist exceptionelt mod) eller brutale episoder, der mindes, og de er dermed med til at vedligeholde et ry for personen (eller gruppen). Dette ry påvirker relationerne mellem de unge og præger således hverdagen. Frygten, som ryet giver, gør, at man viser højere grad af respekt for personen, som har et sådant ry, end for andre. Status i fællesskabet er på denne vis betinget af frygt, således at jo mere man frygter en person, desto mere agtelse vil man fremvise over for personen.

Det at få tildelt agtelse påvirker ens selvværd positivt. Ligesom alle andre søger de unge mænd at forbedre deres selvbillede og dermed få et godt selvværd. De unge mænds muligheder for at oparbejde et selvværd på mainstreamsamfundets præmisser er dog begrænsede. De kan f.eks. ikke som andre unge få sig et godt og velbetalt arbejde, da det ofte kræver en uddannelse, som mange af dem ikke har. Ej heller vil de, der er yngre endnu, kunne basere en del af deres selvbillede på at være i gang med en bestemt uddannelse. Der er ikke knyttet nogen anerkendelse til deres marginaliserede position i samfundet. Hertil kommer, at deres etniske baggrund kan medføre en yderligere ringeagt af dem. De er derfor meget afhængige af den agtelse, de kan få fra de andre i fællesskabet, da det er den 'eneste', de kan få. Denne agtelse er primært afledt af volden. Derfor opstår der også mere vold blandt dem. Men som beskrevet opstår denne vold oftest som et selvforsvar over for krænkelser snarere end på baggrund af, at de opsøger volden for at få sig et ry. Reel vold præger ikke hverdagen, hvorimod minderne om den og ryet deraf præger statusrelationerne.

Alder er også vigtig for struktureringen af relationerne mellem disse unge. Dette element er afledt af deres kulturelle baggrund, hvor man udviser mere respekt for dem, der er ældre end en selv. De yngre i gadelivet viser derfor generelt mere respekt for de, der er ældre end dem selv. Det varer ved indtil ca. 20-års-alderen. Herefter betyder aldersskel ikke så meget, da de alle indgår i relationer med hinanden som "voksne".

At køre på hinanden

De unge positionerer sig også gennem det, de betegner som "at køre på hinanden". Med det menes at skabe morskab på bekostning af hinanden, at nedgøre hinanden på en (forhåbentlig) humoristisk måde. Det er et dagligt fænomen i gadelivet, hvilket især skyldes, at det er en måde at modgå den kedsomhed, som kendetegner gadelivets monotone karakter, hvor der oftest ikke er noget at lave.

Masun: Når man keder sig, og ikke har noget andet at lave, så kører man bare på hinanden [...] For eksempel før, her mellem mig og Amin. Da jeg kørte på ham med det der Irak [med at Amins holdninger om Irak var forkerte og at Amin derfor var mindre begavet] og sådan nogle ting, hvor der kom flammer ud af hans ører, og hans næse blev længere [Farooq som også sidder sammen med os griner af dette – Amins næse er yndet som et objekt til at køre på ham].

Amin: Fis af med dig [...] Lad være med at snakke om mig i det her interview. Mig jeg snakker bare ikke [jeg svarer bare ikke tilbage på din køren på mig] fordi jeg ikke vil forstyrre.

Masun: Jeg gav ham et eksempel mand. Som om han gider at skrive om dig, sådan en fortabt en [som dig] mand. Glem det mand [Farooq griner igen].

Vi ser en del af denne "køren på hinanden" i ovenstående. Masun positionerer sig først som klogere end Amin (ved mere om Irak end Amin) og er bl.a. derfor i stand til at påvirke Amin følelsesmæssigt (få ild ud af ørerne på ham pga. vrede), uden at Amin kan gøre det omvendte. Han kombinerer dette med en karakteristik af Amins næse som stor og runder denne køren på ham af med at sige, at han er en fortabt mand og derfor ikke værdig til at blive skrevet om. Masun spin-der en sammensat historie om Amin sammen på få sekunder.

Når man kører på hinanden, handler det om at være vittig, at være god med ordene og komme med snappy comeback til det, de andre siger. Det minder således om det, komikere gør, når de kæmper mod hinanden ved at nedgøre hinanden for at skabe morskab.

Den, der ikke er dygtig til at køre på andre, er ofte udsat for at blive kørt på. Det er 'farligere' at køre på en, der er god til det, da han jo kan komme med modsvar og dermed gøre den, der 'angriber', til grin. De voldskompetencer en person har og den frygt, det foranlediger, sætter også grænser for, hvor meget han bliver kørt på. Det ses i Masuns svar på mit spørgsmål, om der er regler for, hvem der kan tillade sig at køre på hvem:

Masun: Ja det er det samme igen, vi gentager os selv igen jo.

Hakan: Hvad? Det samme som hvad?

Masun: Ligesom respekt.

Hakan: Nåh okay. Hvis man er bange for en, så kører man ikke så meget på ham?

Masun: Ja. [...] Og hvis du ikke kender en så kan du heller ikke køre på ham.

At køre på hinanden er dog i højere grad forbundet til familiaritet end til statusforskelle på baggrund af voldskompetencer og ry. Det sker primært inden for en bestemt gruppe af de unge mænd, i mindre grad mellem grupperne af de unge mænd. Det er de nære venner, man kan tillade sig at køre på. Det er dem, der dagligt kører på hinanden. Selv om det til tider kan tage form af mobning, er den dog ofte blot "for sjov". En person, der bliver kørt på på en vittig måde, kan ofte selv grine af den kommentar, han har fået. Når det ikke tages tungt, skyldes det, at der i mindre grad er bestemte selvbilleder, som skal præsenteres internt i grupper af nære venner. De grupper, hvor man er nære venner, er frirum, hvor man kan være sig selv. De er i mindre omfang fora, hvor man søger at vinde de andres agtelse ved eksempelvis at fremstille sig selv som en farlig mand og vogte sin status over for dem. Man er således accepteret og ofte værdsat blot ved at være sig selv.

Statusforskelle er mere relateret til relationerne mellem individer fra forskellige grupper end internt i grupperne (hvilket dog ikke skal forstås som, at der slet ikke er statusforskelle deri). Det er derfor, disse unge mænd søger livet i grupperne. Modsat mainstreamsamfundet, som de føler ekskluderer og ringeagter dem, oplever de heri en anerkendelse af deres væren. De behøver på denne vis ikke at forsvare sig selv heri (eksempelvis når en af de andre kører på dem for sjov) eller vurdere sig selv med mainstreamsamfundets øjne. De kan blot være sig selv.

Den gode og farlige

Man får ikke accept eller værdsættelse ved blot at være frygtindgydende. Det kræver, at man er vellidt, og man bliver ikke vellidt ved blot at være frygtindgydende. Men det at være frygtindgydende kan være nødvendigt for ikke at blive udnyttet. Deri ligger et centralt element af de nødvendige kompetencer på gaden, nemlig kombinationen af at være god og farlig.

Det kræver en balancegang både at være venlig og omgængelig som en kvalitet og være farlig og frygtindgydende som en anden. De succesfulde i gaden er dem, der er i stand til at præstere denne balancegang. Dette skift i adfærd er en af de vigtigste kompetencer, man kan besidde på gaden. Den, der kun er frygtindgydende, vil få et ry som farlig, og andre folk vil tænke "okay, ham der skal man slet ikke fucke med", som Artan forklarer. Men derudover er det en hindring for succes på gaden.

Artan: Du har aldrig set ham smile før. Du har kun hørt [...] han har smadret ham der, han skød ham der. Du har aldrig hørt noget godt om ham der. Så allerede der Hakan, du kender ikke personen, men allerede der får du et dårligt indtryk fordi han er kun et svin. Forstår du, han er bad guy [siger han med en ru stemme]. Så på den måde [...] folk tænker] "hallo fuck ham der"

og begynder at hade ham. Tænker ham der han er et svin og sådan noget der [...] Fordi man hører kun dårlige ting, han er farlig.

Artan siger klart, at de, der kun er farlige, ikke er vellidte, de får ikke anerkendelse, kun frygt. De har derfor svært ved at opbygge det sociale netværk, der er nødvendigt for at få et godt liv på gaden. De skubber i stedet de andre unge mænd fra sig.

Det er ikke nødvendigt konstant at demonstrere, at man er en farlig mand, for at erhverve og bevare status og respekt. Når man først har opbygget et ry som farlig, er man kun nødt til at demonstrere sin farlighed, når ens grænser bliver overtrådt. Derudover skal man ligesom i alle andre sfærer i samfundet vise en social og omgængelig side for at klare sig i gadelivet, for at være vellidt og etablere venskaber.

Jeppes beskriver, hvorledes denne kombination af farlig og flink er nødvendig og anerkendelsesværdig på gaden.

Jeppes: I mine øjne der er den [respekterede eller anerkendelsesværdige mand], en der er flink. Et godt menneske udadtil men når der bliver pisset på ham så er det en person som også kan træde i karakter og give en ordentlig tur [tæske den der pisser på ham]. Men stadig være et godt menneske udadtil.

Unge, der ikke formår at blive vellidt, risikerer at blive ekskluderet fra gadens ekskluderede fællesskab. Det indebærer, at man bliver afkoblet fra enhver form for fællesskab (undtagen familiens for de unge mænd, der har etableret en familie eller stadig lever med deres familie).

Hvis man kun er en god mand, risikerer man at blive udnyttet af de andre unge. Derfor skal man som "god mand" også kunne fremvise gadens maskulinitet. Man skal især vise, at man ikke vil finde sig i noget og er klar til at forsvare sig selv. Mange af de unge rummer derfor både det gode og farlige. De fremviser gadens maskulinitet, men er også "gode mænd".

Den gode mand værdsættes for sin kollektive handlingsmåde, for at han ikke (primært) tænker egoistisk, men også på de andres ønsker og velbefindende. Kategorien "en god mand" er dog ikke kun beskrivende for personens handlinger og opførsel over for andre. Den er i lige så høj grad en karakteristik af vedkommendes personlighed, han er et godt menneske – det er på denne vis en essens, man tillægger ham. Personligheden er, foruden de karakteristika deri, såsom mod og farlighed, som kan give anledning til frygt, på denne vis ligeledes en kilde til "respekt". De unge mænd fra Nørrebro er også bevidste om dette:

Masun: Respekt... Set fra min side af, er der to måder at respektere en person på [...] Enten er du bange for ham, du respekterer ham fordi du er bange for ham. Det andet er at du respekterer en person sådan som han er. Det er to [grunde til, eller former for] respekt.

At respektere "en person sådan som han er" vil sige at respektere en person for den, han er. Man tillægger hans individuelle karakteristika en positiv værdi, man anerkender ham for hans unikke personlighed. Der er ikke magt involveret i denne anerkendelsesform, man føler sig ikke tvunget til at anerkende ham, eksempelvis pga. frygten for ham. Snarere end at være en trussel, som tvinger anerkendelsen frem, har anerkendelsen form af en spontan gave – man giver den anden anerkendelsen af ingen anden grund end den, at han er til, sådan som han er. Meget tyder på, at det reelt er denne anerkendelsesform, disse unge (ligesom de fleste mennesker) søger, at kultiveringen af frygt-indgydende egenskaber og ry snarere er en reaktion på de manglende muligheder for at erhverve denne anerkendelse, end det er et selvstændigt ønske om at erhverve frygt som anerkendelse. Det ses eksempelvis i Lutfi og Imrans beskrivelser af frygten som anerkendelsesform:

Hakan: Var der nogle andre ting som du også gjorde [i teenagealderen], fordi du syntes det var sejt dengang? Fordi du så op til de ældre?

Lutfi: Slås, og så prale med man har tæsket ham der, og ham der. Så får man sådan en respekt. Man tror man får respekt fordi man har tæsket en.

Imran: I virkeligheden er det ikke nogen fed respekt.

Hakan: Er det ikke? Hvorfor ikke?

Imran: Fordi nu... Det er ikke respekt, det er bare frygt ikke? For eksempel hvis de frygter det her sted [den gård de er fra]. Fordi de frygter det, så tror man de respekterer en. Men det er ikke respekt. Det er respekt hvis de ikke er bange. Vi har for eksempel respekt blandt hinanden her, fordi vi er opvokset sammen.

Som Lutfi og Imran siger, er frygt ikke lig med respekt og ikke lig det, de har over for hinanden i deres nære gruppe af venner, hvor de respekterer hinanden på grund af deres livshistorie sammen.

I de nære grupper af venner er det således muligt at erhverve anerkendelse kun på baggrund af sin personlighed, for at være den man er. Som tidligere beskrevet er det i mindre grad nødvendigt at demonstrere, pleje og forsvare et bestemt selv billede i gruppen af nære venner, end det er med individer uden for gruppen. Man kan i højere grad være sig selv her uden at lide skade deraf, da der er en stor accept af hinanden. Dette er en af de primære årsager til, at de unge mænd søger disse venskaber, da det er et af de få fora, hvor de kan erhverve denne anerkendelsesform.

Gadens økonomi

Som det kendes fra udenlandske studier (eksempelvis Anderson, 2003 [1973], 1999; Bourgois, 2003 [1996]; Lalander, 2009; Sullivan, 1989; Venkatesh, 2006; Wacquant, 2008) eksisterer der i de udsatte boligområder foruden den regulære økonomi, som kendetegner mainstreamsamfundet, en alternativ økonomi. Denne betegnes af visse forskere som "gadens økonomi" (Wacquant, 2008) eller "undergrunds økonomien" (Venkatesh, 2006). En sådan økonomi eksisterer også på Nørrebro. Kendetegnende for denne gadens økonomi er dens til dels kollektive karakter. Kollektiv på den måde, at når et enkelt individ har penge på sig, bruger han (samt forventes at bruge) en del af den på sine nære venner – eksempelvis ved at købe mad og drikke til dem. På denne vis muliggør gadens økonomi, at de, der ikke har penge i en periode – hvilket er relativt ofte blandt en marginaliseret gruppe som de unge mænd fra Nørrebro – stadig kan overleve på gaden, hvis deres venner har penge. Gadens økonomi har således en støttende funktion.

Et andet karaktertræk for gadens økonomi er, at den består af forskellige og ofte juridisk illegale aktiviteter til at erhverve penge. Det enkelte individ eller gruppen på gaden holder sig ikke nødvendigvis til en aktivitet, men kan operere med flere. Eksempelvis er sort arbejde en del af denne økonomi på samme vis, som det er i USA (Venkatesh, 2006) (se kapitlet *At komme videre* for en uddybning). Her er det, der gør aktiviteten illegal, det faktum at arbejdet ikke beskattes. Selve aktiviteten, som udføres, er ikke i sig selv illegal. Men gadens økonomi indeholder også elementer, hvor den aktivitet, som udføres, i sig selv er illegal.

Indbrud er den mest udbredte aktivitet. Det kan opstå spontant. Eksempelvis hvis de unge mænd går forbi et sted, hvor der ser ud som om, der nemt kan begås et indbrud, samtidig med, at de ikke har nogen penge på lommen. Det kan også være koordineret, hvor nogle sammen aftaler at begå indbrud et sted.

Gaderøverier er også forekommende. De lader også til at have en spontan karakter. Det kan være, når man vil i byen på en bar eller diskotek og ikke har nogen penge på sig. Man kan da sammen aftale at "rulle en" for at få penge dertil.

Røverier af butikker og lignende finder også sted, men lader til at være mere sjældne. Nogle tyr til at sælge hash. Nogen gør det i en kortere periode for at erhverve penge. Andre gør det regelmæssigt i en længere periode. Salget af hash kan være organiseret i form af "rygeklubber". Det er steder, hvor der sælges og ryges hash. Sådanne klubber er dog i højere grad en sjældenhed nu om dage modsat for 5-10 år siden, hvor de var mere almindelige.

Der er også nogle, som sælger kokain – det kan ligesom med sal-

get af hash være et midlertidigt fænomen for nogen og et længerevarende for andre. Det er dog kun relativt få personer, der erhverver penge på denne vis.

Foruden disse fænomener er der diverse ting, der kan opstå på gaden for at erhverve penge. Eksempelvis kan det ske, at der dukker stjålne varer op. Det kan der tjenes penge på ved at finde nogen, der vil købe de stjålne varer eller ved selv at købe disse varer og videre-sælge dem.

Der er stor variation i, hvem der deltager i gadens økonomi og i hvilken udstrækning, de deltager i den. Som beskrevet i afsnittet *Forskellige måder at deltage i gadelivet på*, kan der karakteriseres fire typer af grupper, som deltager i gadelivet. Deres deltagelse i gadens økonomi varierer som beskrevet der.

Der er også forskel på de unges deltagelse i gadens økonomi i forhold til, hvor de er i deres livsforløb. Mange udfører flere af ovenstående aktiviteter, når de er i teenagealderen, og mere undtagelsesvist når de når ca. tyveårsalderen. De vil da som regel gerne ud af gadelivet og ind i mainstreamsamfundet. De håber på "at komme videre" fra gadelivet.

Opsummering

Gadelivet eksisterer i et stort fællesskab af unge, som søger hinandens selskab på gaden. De unge mænd deltager i dette fællesskab på forskellige måder rangerende fra individer, som er stærkt ekskluderet fra mainstreamsamfundet, og som vægter gadekulturen højt og satser på gadens økonomi, til andre som primært deltager i gadelivets socialitet og er i gang med en uddannelse eller arbejder. Ofte er de, der deltager i gadelivet, delt op i mindre grupper af nære venner, som kommer fra de samme gårde.

En vigtig grund til, at de unge mænd deltager i dette fællesskab, er deres behov for anerkendelse. I fællesskabet søger og får de den anerkendelse, som mange af dem ikke kan få fra mainstreamsamfundet. Det, de får anerkendelse for, er dels at være "gode mænd", og dels deres maskulinitet og voldskompetencer. De får også anerkendelse for deres evner til "at køre på hinanden".

I dette fællesskab foregår der også forskelligartede illegale aktiviteter, som udgør en gadens økonomi, hvorigennem de unge mænd erhverver penge. Der er forskelle på hvem af de unge mænd, som deltager i gadens økonomi og i hvilken udstrækning, de deltager i den.

At komme videre

Når de unge mænd når ca. 20-25-års-alderen er der mange af dem, som gerne vil "komme videre" fra gadelivet. Denne udvikling i deres relation til og syn på gadelivet påvirker gadelivets form. Den medfører, at frygt mister værdi som et middel til anerkendelse. I stedet for at fortsætte med at søge at få respekt ud fra gadens anerkendelseskriterier, søger de at leve et mere "normalt liv". For at få et mere normalt liv er det nødvendigt for dem at få et arbejde, hvilket mange af dem også gerne vil. Det er dog svært for dem at få fodfæste på arbejdsmarkedet.

Frygtens mindskede betydning

Lutfi og Imran forklarede i afsnittet *Den gode og farlige*, at de troede, at frygt giver respekt, hvilket det ikke gør, "det er bare frygt". De har indset, at frygt ikke giver respekt, at respekt er noget, man får, når den, der respekterer en "ikke er bange", når han ikke deraf føler sig tvunget til at udvise respekt (agtelse), men gør det af egen fri vilje. Det er denne respekt, de søger, frygt som årsag til respekt er "i virkeligheden [...] ikke nogen fed respekt". Det er et skift i synet på respekt, som finder sted hos flere af de unge, når de når cirka 20-25-års-alderen (for nogen sker det tidligere). Dette skift hænger sammen med den udvikling, der generelt gør sig gældende for de unge, når de når denne alder, hvor de i højere grad vender sig mod mainstreamsamfundet og dets værdier:

Silas: Jeg tror på et tidspunkt der begynder folk at indse, og jeg tror at det er sket. På et tidspunkt der begynder folk at indse, sådan her: den der frygt... Og jeg tror også ham der har frygten [indser det]. Jeg ved det ikke, men ellers så er han bare lost. [De indser] at den der respekt ikke tæller for noget. Det tror jeg, også folk der har respekten [gør], altså som folk virkelig er bange for. Jeg tror på et tidspunkt så finder de sig selv siddende sådan her og så tænker de, altså vi snakker om manden på toppen, en mand som alle er bange for ikke?

Når du bliver ældre, den ene han begynder på en uddannelse den anden begynder på ditten og datten, den tredje begynder på datten. Hvordan tror du han ser sig selv hvad? Tror du ikke han ser sig selv som en idiot? Fordi han har ligesom opbygget

noget som har talt for rigtig meget i nogle år, men lige pludselig så tæller det ikke for en skid og så taber han det hele på gulvet. Så er det ligesom bare, det er jo ikke noget værd, det er noget værd i ungdomsårene der er det noget værd. At folk er bange for en og ditten og datten.

Frygten er noget værd i ungdomsårene. Den giver fordele, såsom en højere position i gadens statusstruktur og dermed en større ærbødighed fra andre, hvilket skaber positive følelser. Men frygten som en kilde til anerkendelse giver ikke på længere sigt en grobund for at skabe det selvværd, som den utvungne anerkendelse af ens identitet giver. Frygten er dermed ikke en social værdsættelse, som de unge mænd kan basere deres identitet på og derigennem skabe en selvværdsættelse (jf. Honneths, 2006), i og med at anerkendelsen af dem i så fald bliver tvunget igennem med en magt, som foranlediger frygt. Derfor er en respekt, som er baseret på frygt, "ikke nogen fed respekt". Efterhånden som de unge bliver bevidste om dette, begynder de at søge anerkendelse på en anden måde, og det er en mere almen anerkendelse.

Jamal: Det er sådan, hvordan vil du huskes når du dør? Vil du huskes som "ham der han var bare en bums. Han gik rundt og truede folk. Ja han var hård, men han fucked folk op og sådan og sådan"? Du vil [i stedet] hellere huskes som et godt menneske i det hele taget.

Ønsket om et mere normalt liv

Denne mere almene anerkendelse baserer sig på at blive set og husket "som et godt menneske i det hele taget". Den almene anerkendelse fås i mainstreamsamfundet og de anerkendelseskriterier, den er baseret på. De fleste unge, som ikke tidligere har været orienteret mod mainstreamsamfundet, orienterer sig mod det, når de når ca. 20-25-års-alderen. I deres søgen mod mainstreamsamfundet og dets anerkendelseskriterier indser de, at frygt og det ry, den giver, "har talt for rigtig meget i nogle år, men lige pludselig ikke tæller for en skid".

For frygt som kilde til respekt gør med Jamals ord, at "så har du kun den respekt, i de der kredse, hvor der kun er det der [frygt som respekt]. Så bliver du lukket ude fra andre selskaber... Folk de respekterer dig ikke, de har noieren [betyder "paranoia", altså frygt] i stedet for". Gadens anerkendelseskriterier gør sig ikke gældende i mainstreamsamfundet. Der bevirker frygten snarere, at man bliver udelukket. Derfor indser de unge mænd, at det, man har opbygget på gaden "ikke [er] noget værd". Gadens vigtigste kompetencer bliver værdiløse.

Den bliver også værdiløs, fordi disse unge mænd ikke kan erhverve den maskulinitet, som de vil have, når de når ca. 20-25-års-

alderen. Mange af dem vil på det tidspunkt gerne stifte en familie, som de kan have et ansvar for. De vil gerne være mænd i en mere traditionel forstand. Det er denne maskulinitetsrolle, som de vil udfylde og anerkendes for:

Silas: For mig ikke, fordi nu er vi også blevet ældre og sådan noget ikke? For mig er respekt ikke, det er sådan en ting man... Der er ikke nogen af os der har respekt endnu. Det er sådan en ting vi kommer til at opbygge den dag vi får familie. Så kan du se hvem der passer sin familie godt og ham der passer sin familie bedst, han har den største respekt, i hvert fald i mine øjne. Den der klarer det bedst med at have familie og klare sig og sådan noget. Forstår du, det er ligesom, det er respekt du ved.

Gadens kompetencer er ikke nyttige i denne henseende, netop fordi de ikke er nyttige i mainstreamsamfundet. For at kunne passe godt på sin familie er man nødt til at have en stabil og forholdsvis stor indtægtskilde. Man er således nødt til at have et velbetalt arbejde. Det kræver nogle andre kompetencer end gadens. I vores postindustrielle samfund kræver det især en uddannelse, hvilket mange af de unge mænd ikke har. De unge bliver derfor vurderet som mangelfulde i mainstreamsamfundets og herunder især i arbejdsgivernes øjne.

Endvidere kan gadens kompetencer i sig selv være en hæmsko for at kunne bestride en position i mainstreamsamfundet, eksempelvis vil frygtindgydende egenskaber snarere udelukke en derfra. Det er derfor svært for disse unge mænd, i det omfang de kun har gadens kompetencer, at erhverve det, som de vil have. Det, de vil have, er lig det, mange andre voksne vil have; anerkendelse for den man er, kærlighed fra en familie, som man kan elske og have et ansvar over for.

Alt dette bliver mange af de unge mænd bevidste om, når de når ca. 20-25-års-alderen. I bagklogskabens skarpe lys indser de, at de har investeret i et forkert liv, at de har truffet valg, som har store konsekvenser for dem, som på mange måder stadig forhindrer dem i at få det liv, de gerne vil have. Dette skal ikke forstås som "frie" valg, men valg relateret til de før beskrevne processer som bevirker, at de deltager i gadelivet – og som formentlig er relateret til de strukturelle forhold, som er beskrevet i afsnittet, *Vigtig afgrænsning om strukturelle forhold*.

Det ændrer dog ikke ved deres erkendelse af, hvilke konsekvenser deres tidligere livsførelse har for deres nuværende. Som Mahad forklarede mig indigneret og opgivende en aften:

Det er ligesom du har en kæde om benene, forstår du? Du har ikke de samme muligheder som alle andre. Fordi du har lavet nogle fejl da du var ung, så er det ligesom du har fået en fodlænke om benene som gør, at du ikke kan komme nogen vegne. Som stopper dig. Bare fordi du har lavet nogle fejl som ung, så har du sådan en fodlænke på og skal bære den hele livet!

Der skal ikke dokumenteres mere end et par "fejl" i ens straffeattest for at lukke portene til en fremtid i mainstreamsamfundet. Hvis man også bor på en bestemt adresse, har en bestemt hudfarve, køn og et særligt fremmedklingende navn, kan man banke så hårdt man vil – erfaringen for mange af de unge mænd er stadig, at disse porte ikke vil åbne.

Mange af de unge reagerer ved at søge mod gaden og herunder til deres gruppe af nære venner for at få "trøst" og accept. Det er et rum for tryghed, hvor de ved, hvad de har og føler sig hjemme, modsat mainstreamsamfundet. Det er der, de kan få den anerkendelse, som de ikke kan få fra mainstreamsamfundet eller fra den familie, som de gerne ville stifte. Anerkendelsen for hvem de er og for, at de faktisk er gode mænd. I den nære gruppe af venner får de denne anerkendelse fra andre, som er i samme båd som dem selv. Accepten og værdsættelsen af hinanden i gruppen af nære venner er således stor. Hvis de unge mænd havde mere end disse venskaber og dette fællesskab, ville de dog formentlig ikke have det samme behov for dem. Gaden er på flere måder et valg af nød.

Silas: Man vil jo også gerne være noget i andres øjne. Altså være noget i samfundet og ikke kun hos sine venner... Det er selvfølgelig rart at være sammen med sine venner, jeg er glad for mine venner. Men man vil jo gerne mere end det, forstår du? Man vil jo gerne anerkendes af andre mennesker og ikke kun af sine venner.

Deres ændrede syn på anerkendelse, fra frygt til en mere almen anerkendelse, får betydning for karakteren af gadens fællesskab og gadekulturen for de ældre deltagere i gadelivet. De opsøger ikke længere på samme vis frygt som en kilde til anderkendelse, som en del af dem gjorde i teenageårene. Dette betyder ikke, at de ikke stadig af og til kapitaliserer på frykten for at få fordele i gadens fællesskab. Men de søger ikke aktivt at opbygge et ry for vold for at få anerkendelsen. De har indset det nytteløse i det projekt.

Gadekulturen bliver på dette tidspunkt i deres liv mere en kultur af resignation for mange af dem, en nødens kultur, som de gerne vil ud af. De vil ikke ud af selve fællesskabet og de deri indlejrede tætte venskaber, men de vil ud af den marginaliserede position, som de har. De vil gerne have et arbejde og familie med mere – de vil gerne have et mere normalt liv som alle andre, og et liv, hvor de stadig har deres barndomsvenner.

Dette er dog ikke så nemt som de, eller man, kunne ønske.

Forhindringer og fodfæste på arbejdsmarkedet

Der eksisterer flere fejlagtige opfattelser af årsagerne til, at de unge ikke arbejder. Den ene er, at de ikke har lyst til at arbejde. De fleste

af dem (der ikke har et arbejde eller er i gang med en uddannelse) vil gerne have et arbejde, når de når ca. 20-25-års-alderen. Den anden er, at de er dovne, og at de ikke vil yde den nødvendige indsats for at forsørge sig selv, men vil forsørges af staten.

Disse opfattelser er ikke dækkende, for de arbejder faktisk. Mange af dem har i perioder et fuldtidsarbejde. Disse job er ofte sorte job, job uden kontrakt og uden betaling af skat. Det er ofte opslidende job – job som nedriver, flytteemand og transportmand er de mest gængse. De er midlertidige fordi det kun er i perioder, at der i disse job er behov for arbejdskraft. De kan derfor ikke beholde stillingen. Deres arbejdsmuligheder i den sorte økonomi er derfor begrænsede. Nogle af disse unge får dog af og til gennem deres netværk viden om, at der er behov for en eller flere inden for ovenstående job. De søger så jobbet.

Flere af disse job kræver meget af en. Eksempelvis at lægge sin døgnrytme om og stå op kl. 5 hver dag. Eller at strække sin fysiske kunnen og udholdenhed til det yderste for at smadre vægge eller bære tunge varer flere etager op og ned. Hvilket de unge mænd gør for at tjene penge. Det er derfor ikke dovenskab, der præger deres (manglende) arbejdssituation.

Grunden til, at de vælger sådanne job er primært lønnen¹⁴. Ofte er lønnen 100 kr. i timen, hvoraf der ikke skal betales skat. Det svarer cirka til en timeløn på 170-180 kr. hvis der skulle betales skat af den. Det er en timeløn, som er svært opnåelig for dem som ufaglærte på det legitime arbejdsmarked.

Da mange af dem ikke har en uddannelse, er det kun jobmuligheder som ufaglært, der står åbne for dem. Det er en af de primære årsager til deres arbejdsløshed, der er færre af sådanne ufaglærte job end der er ufaglærte individer. I 2009 var der et overskud på 11.003 ufaglærte i forhold til mængden af ufaglærte job i region hovedstaden. Det forventes at stige til 24.462 i 2020 (Beskæftigelsesregion Hovedstaden & Sjælland et al., 2011:5). Det indikerer, at der er stor konkurrence om at få disse job, eller sagt med andre ord, at det er svært at få et sådant arbejde. Disse job er lavtlønnede job, som er lige så lidt attraktive for de unge mænd fra Nørrebro, som de generelt er for personer i mainstreamsamfundet (det er disse job, der tillægges mindst prestige i befolkningen samlet set¹⁵). Ikke desto mindre bliver sådanne job af og til søgt af de unge mænd. Nogle får dem, andre gør ikke.

Der er også andre årsager end konkurrencen på dette arbejdsmarkedssegment til, at nogle af dem ikke kan få disse job, og at de derfor ikke kan få fodfæste på det legitime arbejdsmarked.

Den ene er diskrimination. Studier viser, at diverse etniske minoriteter oplever diskrimination, altså subjektivt mener, at de er udsat for diskrimination (Togeby & Møller, 1999), samt at der finder reel diskrimination sted i Danmark (Hjarnø & Jensen, 1997) og dermed, at det ikke blot er de etniske minoriteters subjektive fortolkninger. I denne hen-

seende kan det påpeges, at flere af de unge mænd i en periode var i gang med at tage en erhvervsuddannelse, men stoppede, da de ikke kunne få en praktikplads – hvilket meget vel kan skyldes den statistiske diskrimination i denne sektor, som er dokumenteret (Slot, 2011).

De unges kontakt med det strafferetlige system begrænser også deres arbejds- og ansættelsesmuligheder. De unge, der har pletter på deres straffeattest, har svært ved at få et arbejde i og med, at mange arbejdspladser kræver, at man har en ren straffeattest. Hvis de også har haft fængselsophold, er der tidsmæssige huller i deres CV. Det skal de redegøre for, hvilket ikke er befordrende for deres arbejdsmuligheder, eller lade stå tom. Gør de det sidste, kan de komme til at fremstå som dovne og til ikke at ville arbejde i lange perioder. Hvis de unge har været i kontakt med det strafferetlige system, kan de have en gæld til det offentlige, blandt andet pga. retsomkostninger (en af de unge mænd fortalte eksempelvis, at han havde en gæld på 1,2 million kroner). Hvis disse unge får sig et arbejde, skal en del af deres løn gå til at indfri gælden. Det mindsker deres incitament til at finde sig et legitimt arbejde.

Alt dette gør det svært for en del af disse unge at få fodfæste på arbejdsmarkedet. Hertil skal også lægges en vis apati og resignation, som eksisterer hos nogle af de unge mænd. Selv om de gerne vil arbejde, tror de ikke reelt på deres mulighed for at få et arbejde pga. forhold, som de ovenfor beskrevne. De gør af disse grunde ikke en indsats for at få sig et arbejde. For dem forbliver det ved et ønske om at arbejde snarere end en søgen efter arbejde. Deres forestillinger om arbejdsmarkedet kan være misvisende, idet de muligvis kunne få et arbejde, hvis de opsøgte det. Deres forestillinger kan dog lige så vel være influeret af erfaringerne fra andre i deres netværk, som har søgt job (eller praktikpladser), men ikke kunnet få dem, samt baseret på deres egne mislykkede forsøg på at få et arbejde. Dermed kan deres forestillinger og den apati og resignation, som de afføder, være i overensstemmelse med de begrænsende muligheder, de reelt har på arbejdsmarkedet. Ud over disse forhold kan apatien og resignationen for de unge, der ikke har erfaringer med at arbejde, også skyldes frygten for denne uvante verden i mainstreamsamfundet.

Det, der derimod lader til at muliggøre, at disse unge mænd kan komme videre, at de kan finde sig et arbejde, er i høj grad deres netværk og de ressourcer, de kan få adgang til derigennem. Dette kan både gælde den private sektor, som når en af deres slægtninge har en kiosk eller et pizzeria, hvori de kan få et arbejde, og den offentlige sektor. Deres muligheder for at få job i den offentlige sektor er i høj grad betinget af, at de får en hjælpende hånd fra personer, som de kender. Det er f.eks. tilfældet for nogle af dem, der har fået arbejde som pædagogmedhjælper. Disse unge mænd har formået at blive ansat som pædagogmedhjælper, hvor de så samtidig læser videre for at blive uddannet som pædagogiske assistenter. Det har da væ-

ret udslagsgivende for dem, at de har kendt ledere eller lignende af bestemte ungdomsklubber eller fritidshjem, som har givet dem "en chance" for at demonstrere, at de kunne og ville udføre arbejdet – hvilket de så har gjort. De har haft gavn af deres netværk, modsat andre unge i en lignende situation, som ikke har det samme netværk.

På samme vis som deres netværk kan føre til, at de kan få job i den sorte økonomi (som nedriver og andet), er det også især deres netværk, der muliggør, at de kan få job på det legitime arbejdsmarked. Manglen på netværk er dermed en hæmsko for en del af dem i og med, at det lader til at være vigtigt, for at de kan få job.

Netværket udgør formentlig også en modvægt mod nogle af de ovenfor beskrevne barrierer for, at de unge mænd kan få et arbejde. Det er svært at få et job som ufaglært pga. manglen på sådanne job og den deraf følgende konkurrence om at få dem. Denne konkurrence vil blive mindre hård hvis den unge mand selv har en god relation til en arbejdsgiver, som har brug for en ufaglært medarbejder, og derfor vil være mere villig til at ansætte den unge mand. Konkurrencen vil også blive mindre hård, hvis den unge har kontakt til en person, der arbejder et sted, som har brug for en ufaglært medarbejder. Denne person kan informere den unge mand om, at de søger en medarbejder og muligvis lægge et godt ord ind for ham hos arbejdsgiveren.

Ligeledes vil arbejdsgivere, som får anbefalet en bestemt ung mand (eller selv kender ham), formentlig i højere grad være i stand til eller indstillet på at vurdere ansøgeren som det individ, han er, fremfor at operere ud fra forestillinger om etniske minoriteter, der kan føre til diskrimination. Han vil muligvis også være mindre afvisende på baggrund af en plettet straffeattest eller de tidshuller, der måtte være på CV'et, da han med sit kendskab til ansøgeren nemmere kan vurdere ham som et helt menneske frem for kun at dømme ham ud fra enkelte handlinger. Netværket udgør på disse måder formentlig en modvægt til de forhold, som begrænser de unge mænds muligheder for at få sig et arbejde.

Opsummering

Når de unge mænd når ca. 20-25-års-alderen er der mange af dem, som gerne vil "komme videre" fra gadelivet. I stedet for at søge at få respekt ud fra gadens anerkendelseskriterier, søger de at leve et mere "normalt liv". De vil gerne arbejde. Nogle af dem arbejder i perioder med sort arbejde, men det er svært for mange af dem at få et stabilt arbejde på det beskattede og legitime arbejdsmarked. Det skyldes dels, at de er ufaglærte, dels at de oplever diskrimination på arbejdsmarkedet, og dels deres kontakt med det strafferetlige system. Omvendt muliggør visse af de unges kontakt til arbejdsgivere, at de får et stabilt arbejde i mainstreamsamfundet.

Litteraturliste

Akers, Ronald (2009). *Social Learning and Social Structure: A General Theory of Crime and Deviance*. New Jersey: Transaction Publishers.

Burgess, Robert, & Akers, Ronald (1966). "Differential Association-Reinforcement Theory of Criminal Behaviour" i *Social Problems*, Vol. 14, Nr. 2. Side 128-147.

Anderson, Elijah (1999). *Code of the Street*. New York, London: W. W. Norton & Company.

Anderson, Elijah (2003 [1973]). *A Place on the Corner*. Chicago, London: The University of Chicago Press.

Benjaminsen, Lars (2006). *Chanceulighed i Danmark i det 20. århundrede. Udviklingen i intergenerationelle uddannelses- og erhvervschancer*. København: Sociologisk Institut.

Beskæftigelsesregion Hovedstaden & Sjælland, Region Hovedstaden & Region Sjælland (2011). *Udviklingen på det ufaglærte arbejdsmarked – udbud af og efterspørgsel på ufaglært arbejdskraft frem til 2020*.

Bloch, Herbert & Niederhoffer, Arthur (1958). *The Gang: A Study in Adolescent Behavior*. New York: Philosophical Library.

Bourdieu, Pierre (1986). "The forms of capital" i J. Richardson (Red.) *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York: Greenwood.

Bourdieu, Pierre og Passeron, Jean-Claude (1990). *Reproduction in Education, Society and Culture*. London: Sage Publications.

Bourgois, Philippe (1996). "In Search of Masculinity – Violence, Respect and Sexuality among Puerto Rican Crack Dealers in East Harlem" i *British Journal of Criminology*. Vol. 36, Nr. 3.

Bourgois, Philippe (2003 [1996]). *In search of Respect – Selling Crack in El Barrio*. Cambridge: Cambridge University Press.

Cloward, Richard & Ohlin, Lloyd (1961). *Delinquency and opportunity: A theory of delinquent gangs*. Glencoe, IL: Free Press.

Cohen, Albert K. (1955). *Delinquent Boys – The Culture of the Gang*. Glencoe, Illinois: The Free Press.

Cohen, Anthony P. (1985). *The Symbolic Construction of Community*. London: Routledge.

Cohen, Phil (1972) "Subcultural Conflict and Working Class Community". *Working Papers in Cultural Studies*, Vol. 2. Centre for Contemporary Cultural Studies – University of Birmingham.

Cooley, Charles (1962 [1909]). *Social Organization: A Study of the Larger Mind*. New York: Schocken Books.

Ejrnæs, Morten (2006). "Social arv – et begreb, der skader både forskning og pædagogik" i *Vera – Tidsskrift for pædagoger*, nr. 37.

Giddens, Anthony (1994). *Modernitetens konsekvenser*. København: Hans Reitzels forlag.

Gilliam, Laura (2009). *De umulige børn og det ordentlige menneske – Identitet, ballade og muslimske fællesskaber blandt etniske minoritetsbørn*. Århus: Århus Universitetsforlag.

Hannerz, Ulf (1969). *Soulside – inquiries into ghetto culture and community*. New York, London: Columbia University Press.

Hannerz, Ulf (1980). *Exploring the City – Inquiries Toward an Urban Anthropology*. New York: Columbia University Press.

Hansen, Erik J. (1995). *En generation blev voksen: Den første velfærdsgeneration*. København: Socialforskningsinstituttet.

Hjarnø, Jan og Torben Jensen (1997). "Diskrimineringen af unge med indvandrerbaggrund ved jobsøgning". *Papers, migration* nr. 21, Dansk Center for Migration og Etniske Studier.

Holt-Lunstad J., Smith, T.B., Bradley Layton, J. (2010). "Social Relationships and Mortality Risk: A meta-analytic Review". *PLoS Med* vol. 7 nr. 7.

Honneth, Axel (2006). *Kamp om Anerkendelse: Sociale konflikters moralske grammatik*. København: Hans Reitzels Forlag.

Hviid, Kirsten (2007). *"No life" – om gadelivsstil, territorialitet og maskulinitet blandt unge mænd i et forstadskvarter*. Ph.d.-afhandling. Aalborg: Aalborg Universitet.

Jensen, Steffen (2008). *Gangs, Politics and Dignity in Cape Town*. Chicago: Univeristy of Chicago Press.

Jensen, Sune Qvotrup (2007). *Fremmed, farlig og fræk. Unge mænd og etnisk/racial andenhed – mellem modstand og stilisering*. Ph.d.-afhandling. Aalborg: Aalborg Universitet.

Jæger, Mads M. og Holm, Aanders (2007). "Does parents' economic, cultural, and social capital explain the social class effect on educational attainment in the Scandinavian mobility regime?" In *Social Science Research* vol. 36 (2) (pp 719-744).

Kalkan, Hakan (2008). *Shebabs from Nørrebro*. MA-afhandling. London: Goldsmiths College, University of London.

Kalkan, Hakan (2009). *Shebabs fra Nørrebro – Et etnografisk studie af gadelivet blandt unge mænd fra de etniske minoriteter*. Specialeafhandling. København: Sociologisk Institut, Københavns Universitet.

Katz, Jack (1988). *Seductions of Crime: Moral and Sensual Attractions in Doing Evil*. New York: Basic Books.

Lalander, Philip (2009). *Respekt – gatukultur, ny etnicitet och droger*. Stockholm: Liber.

Liebow, Elliot (1967). *Tally's Corner – a study of Negro streetcorner men*. Boston, Toronto: Little, Brown and Company.

Macleod, Jay (2004). *Ain't No Makin' It*. Boulder, Colorado: Westview Press.

Messerschmidt, James (1993). *Masculinities and Crime: Critique and reconceptualization of Theory*. Lanham: Rowan & Littlefield Publishers.

Mullins, Christopher (2007). *Holding Your Square: Masculinities, Streetlife and Violence*. Portland: Willan Publishing.

Munk, Martin D. (2003). "Livschancer og social mobilitet." i *Dansk Sociologi* nr. 4.

Moshuus, Geir (2005). *Young immigrants of heroin: an ethnography of Oslo's street worlds*. Ph.D.-afhandling. Oslo: Oslo Universitet.

Nørregaard-Nielsen, Esther & Rosenmeier, Sara Lea (2007). *Nydanskere i Nattelivet*. Rådgivende Sociologer.

Prieur, Annick (1999). "Arvens modsigelser" i *Social Kritik*, nr. 65/66.

Røgilds, Flemming (1995). *Stemmer i et grænseland – en bro mellem unge indvandrere og danskere?* København: Politisk Revy.

Sampson, Robert, Raudenbush, Stephen & Earls, Felton (1997). "Neighborhoods and Violent Crime: A Multilevel Study of Collective Efficacy" i *Science* vol. 277: 918-24.

Sandberg, Sveinung & Pedersen, Willy (2009). *Street Capital: Black Cannabis Dealers in a White Welfare State*. Bristol: The Policy Press

Sernhede, Ove (1996). "Det fremmede – fascination og rædsel" i *Social Kritik*, nr. 45/46.

- Sernhede, Ove (2002). *Alienation is My Nation: Hip-hop och unge mäns utenforskap i Det Nya Sverige*. Stockholm: Ordfront Förlag.
- Shaw, Clifford R. & McKay, Henry D. (1942). *Juvenile Delinquency in Urban Areas*. Chicago: University of Chicago Press.
- Sutherland, Edwin H. (1947). *Principles of criminology*. Philadelphia: J.B. Lippincott.
- Thrasher, Frederic M. (1927). *The Gang – a study of 1,313 gangs in Chicago*. Chicago: The University of Chicago Press.
- Togeby, Lise og Birgit Møller (1999). *Oplevet diskrimination – en undersøgelse blandt etniske minoriteter*. København: Nævnet for etnisk ligestilling.
- Vigil, James Diego (2003). "Urban violence and street gangs". i *Annual Review of Anthropology*, Vol. 32, s. 225-242.
- Slot, Line Vikkelsø (2011). *Diskrimination på arbejdsmarkedet – Og hvad så?*. Ph.d.-afhandling. København: Københavns Universitet.
- Sullivan, Mercer L. (1989). *Getting Paid – Youth Crime and Work in the Inner City*. Ithaca, London: Cornell University Press.
- Venkatesh, Sudhir Alladi (2006). *Off the Books – The Underground Economy of the Urban Poor*. Cambridge, Massachusetts London: Harvard University Press.
- Wacquant, Loïc J. D. (1996). "Red Belt, Black Belt: Racial Division, Class Inequality, and the State in the French Urban Periphery and the American Ghetto." In Mingione, Enzo (Red.): *Urban Poverty and the "Underclass": A Reader*. Oxford and New York: Basil Blackwell.
- Wacquant, Loïc (2008). *Urban Outcasts – A Comparative Sociology of Advanced Marginality*. Cambridge, Malden: Polity Press.
- Whyte, William F. (1993 [1943]). *Street Corner Society – The Social Structure of an Italian Slum*. Chicago, London: The University Of Chicago Press.
- Wilkinson, Deanna (2003). *Guns, Violence, and Identity among African American and Latino Youth*. New York: LFB Scholarly Publishing.
- Willis, Paul (1981 [1977]). *Learning to Labour – How Working Class Kids Get Working Class Jobs*. New York: Columbia University Press.
- Wilson, William Julius (1987). *The Truly Disadvantaged*. Chicago and London: The University of Chicago Press.

Noter

- 1 Denne forståelse gør sig dog også gældende hos Willis, men vægten i argumentet er i højere grad lagt på den arbejderklassekultur, som drengene kommer fra – en teoretisk forskel, der kan relateres til Birminghamskolens neomarxistiske Gramscianske optik om klassers kulturelle forskelle og kampe om hegemoni.
- 2 Begrebet social arv er blevet kritiseret for at være for omfattende og dermed intetsigende af sociologen Morten Ejrnæs (2006), som i stedet har argumenteret for brugen af begrebet social reproduktion. Forfattere, der har dokumenteret reproduktionen i Danmark, er blandt andet (Hansen, 1995), (Munk, 2003), (Benjaminsen, 2006), (Jæger & Holm, 2007).
- 3 I Willis' værk accentueres klassebevidstheden hos de unge dog også; de indser, at skolens løfte om social mobilitet på et gruppeniveau er hul. De kan ikke *alle* være socialt mobile.
- 4 Hvilket især hænger sammen med ens og familiens mængde af "kulturel kapital". Kulturel kapital er det begreb, sociologen Pierre Bourdieu (1986) bruger til at benævne den viden og formåen, som nyder almen anseelse i samfundet. Den kan ses som det, man sædvanligvis betegner som dannelse, altså en viden om bl.a. historie, kunst, samfundsforhold, videnskab osv., samt en bestemt form for opførsel, handlemåder, værdiorientering, der netop ses som "dannet". Hvad angår reproduktionen af samfundet, så er den viden og den form for opførsel, som skolen anerkender, med andre ord den kulturelle kapital, 1) er vilkårlig, idet det er den dominerende klasse i samfundets kultur, der værdsættes som den anerkendelsesværdige kultur, 2) at denne kulturelle kapital ikke er fordelt ligeligt blandt elever fra de forskellige klasser i samfundet (eksempelvis vil veluddannede forældre videreføre kulturel kapital til deres børn igennem deres socialisering allerede inden, de starter i skolen, og fortsætte med at videreføre denne igennem deres børns opvækst, hvorimod ufaglærte forældre ikke kan videreføre nævneværdige mængder af den til deres børn), 3) at elevernes præstationer i skolen, eksempelvis deres baggrundsviden om "vigtige" emner og deres formåen til at erhverve ny viden (kulturel kapital), er afhængig af den mængde kulturel kapital, de har med hjemmefra, 4) at succes i skolen sidenhen bliver til økonomisk succes, idet man gennem den førstnævnte opnår de akademiske kvalifikationer,

som er nødvendige for at bestride de mere indkomstgivende erhverv på arbejdsmarkedet (Bourdieu & Passeron, 1990).

- 5 Dette skal ikke forstås som, at man kun har identiteten som ballademager til rådighed, hvis man er en dreng, der tilhører de etniske minoriteter. Disse elever kan også ses som "integrerede". Her kan andre aspekter, såsom at have meget kulturel kapital med hjemmefra, gøre det mere sandsynligt, at man kan bryde ud af den tilskrevne identitet, som "etniciteten" fanger en ind i, da man derved har nogle af de egenskaber eller kan nogle af de ting, som skolen værdsætter, hvorved man har mulighed for at få anerkendelse fra skolen og tilegne sig den identitet, som den påbyder, men som i sidste instans ses som "dansk". Etnicitet, køn og klasse spiller således sammen i den kontekst, som skolen udgør, og kan resultere i ballade for de drenge, der ikke har nok kulturel kapital med hjemmefra eller ikke kan erhverve skolens kulturelle kapital (hvilket til dels hænger sammen med førstnævnte).
- 6 Jf. Willis (1977) for den samme distinktion i forhold til maskulinitet kontra femininitet blandt de drenge, der går ind i antiskolekulturen, og deres syn på de elever, der følger skolens normer og gør en indsats i den, samt denne maskulinitets status som et primært anerkendelseskriterium, og jf. (Gilliam, 2009) for det samme fund af ballade som en maskulin performance, der afgør hierarkierne blandt de "etniske minoritetsdrenge", hun har forsket i.
- 7 Eller rettere kommer fra hjem, hvor der ikke er de store mængder af kulturel kapital. Det er således ikke kun eller nødvendigvis de lavere klasser forstået som manglende i forhold til økonomisk kapital, men i forhold til kulturel kapital, som er afgørende – således at der med de lavere klasser menes lavere i forhold til besiddelse af kulturel kapital.
- 8 Dette, at de vil ud af gadelivet, når de bliver ca. 20 år, er ikke noget særligt for disse unge mænd, men alment observeret i studier af sådanne unge, eksempelvis i USA (Katz, 1988) og Sydafrika (Jensen, 2008).
- 9 Dette er ikke noget særligt for disse unge mænd, men er et alment observeret forhold i studier af sådanne unge (Katz 1988) og, vil jeg mene, gør sig generelt gældende for unge i teenagealderen.
- 10 Populariteten af disse medierepræsentationer er ikke noget særegent for de unge mænd fra Nørrebro. Sernhede (2002) og Jensen (2007) har ligeledes dokumenteret en stærk værdsættelse af hip-hop blandt lignende unge mænd fra henholdsvis Sverige og Danmark. Og nærmere beslægtet fundende i denne rapport har Moshuus (2005) dokumenteret populariteten og vigtigheden af Tupac i

gadelivet i Oslo, og Lalander (2009) har dokumenteret populariteten og vigtigheden af Blood in Blood Out (og i mindre grad Tupac og Scarface) i gadelivet i en svensk multietnisk forstad.

- 11 Se eksempelvis (Liebow, 1967), (Hannerz, 1969), (Cohen, 1972), (Anderson, 1999; [1976] 2003), (Bourgois, [1996] 2003) og (Lalander, 2009).
- 12 Det man med sociologen Anthony Giddens' (1994) termer kan betegne som "ontologisk sikkerhed", som referer til den tillid, de fleste mennesker har til deres selvidentitets stabilitet eller til de omgivende sociale og materielle handlingsmiljøers stabilitet. En fornemmelse af personers og tings pålidelighed er essentiel for følelsen af ontologisk sikkerhed" (ibid.: 82-83). En sikkerhed alle har et eksistentielt behov for – men måske i endnu højere grad individer, hvis identitet indeholder en ambivalens, et mere åbent spørgsmål om hvem man er, som i de unge mænds tilfælde kommer af at være positioneret mellem flere kulturer og dertil hørende identiteter.
- 13 Se eksempelvis Cohen, 1955; Bloch og Niederhoffer, 1958; Liebow, 1967; Hannerz, 1969; Anderson, [1973] 2003, 1999; Willis, 1981; Bourgois, 1996, 2003; Macleod, 2004; Wilkinson, 2003; Mullins, 2007; Hviid, 2007; Jensen, 2007; Sandberg & Pedersen, 2009.
- 14 Man kan argumentere for at sådanne job qua deres fysiske krav også er maskuline job, hvori de unge mænd kan demonstrere og bruge deres maskulinitet. At de af denne grund er attraktive for dem. Dette er dog ikke min erfaring fra feltarbejdet.
- 15 Lokaliseret 16.01.2013 på:
www.ugebreveta4.dk/2012/201203/mandag/faglaert_arbejde_talber_prestige.aspx

"Med denne studien skriver Hakan Kalkan seg inn i tradisjonen for street culture studier, kjent fra Whytes (1943) Street Corner Society til Bourgois (2003) In Search of Respect og Venkatesh's Off the books (2006) og Gang leader for a day (2008).

I Danmark er det ingen tradisjon for denne typen forskning. Kalkans rapport 'Gadeliv blant unge mænd fra Nørrebro' bøter på noe av denne mangelen, og vi kan bare håpe at det kommer mer fra denne studien framover.

Kalkans rapport handler om en gruppe gutter med innvandrerbakgrunn fra Nørrebro. Med et imponerende etnografisk feltarbeid, og intervjuer, følger han dem gjennom skoleliv, gatesosialisering, gateliv og i forhold til familie. Han ser også på massemediene og populærkulturens rolle i dannelsen og opprettholdelsen av gatekulturen. Ved å trekke paralleller til internasjonale studier viser han kjente trekk som diskriminering, søken etter respekt, gatens økonomi, voldens attraksjon og gatekulturens kraft på unge spenningssøkende menn. Han viser også at de er sårbare og at gatekulturen på mange måter er et svar på utfordringer de møter i hverdagen. En viktig del av Kalkans bidrag består i å vise at vi finner denne velkjente gatekulturen også i Danmark. Studien trekker også fram noen momenter som er mindre kjent i gatelitteraturen.

Bildet som tegnes av disse delvis kriminelle guttene blir dermed langt mer komplekst enn i mye av den internasjonale forskningen.

'Gadeliv blant unge mænd fra Nørrebro' er velskrevet, lesbar for ikke-akademikere, solid teoretisert, og basert på eksepsjonelt gode data. Den har også flere originale bidrag til forskningslitteraturen på feltet."

Uddrag af fagfællebedømmelse skrevet af professor Sveinung Sandberg, Institutt for kriminologi og rettssosiologi, Universitetet i Oslo.

Sociologen Hakan Kalkan har gennem en årrække undersøgt gadelivet blandt unge mænd fra etniske minoriteter på Nørrebro i København. I denne rapport fremlægger Hakan Kalkan nogle af sine observationer og giver et unikt indblik i baggrunden for, at de unge bliver en del af en omdiskuteret gadekultur.

ISBN 978-87-563-1626-2

9 788756 316262

